مُحارَبه دَن صُكرَه

خلافت سیاستی

و

توركلك سیاستی

مُحَرِّری: پروفسور روایت

مُترجِمی: هابل آدام

Digitized by the Internet Archive
in 2014

https://archive.org/details/muharebedensonra0001va

محاربه‌دن صوکره :

خلافت سیاستی
و
تورکلك سیاستی

محرری : پروفسور وایت — مترجمی : هابل آدام

ازمیرده
سلانیك کتبخانه‌سی و قرطاسیه مغازه‌سی
احمد جودت و نافذ
Ahmed Djevdid & Nafez-Smyrne

صاحب وناشری :

اقبال کتبخانه‌سی
درسعادت

١٣٣١

شمس مطبعه‌سی

شمس مطبعه سی

باب عالی جاده سنده نومرو ٤٣

محاربه‌دن صوکره ...

— ترکیانك برشرق والیسنه —

قرق کلیسا هزیمتیله باشلایان حسابلر، کیتدکجه ده‌رینله‌شییور؛ بعض حکومتلری مسرور، بعضیلرینی ایسه مأیوس ایدییور. بو هزیمتك دوامی پك مهلك بر ساحه‌یه متوجه کبی . . . بوکون چتالجه اوکنده بولونان خونخوار غالبلر استانبولی دکل ... بلکه اوروپا سیاستنی تهدید ایدییورلر. بوکونکی اوروپا، بوکونکی سیاسی، عسکری اوروپانك موازنه‌سی وبو موازنه‌نك اساس عضولری استانبولده‌در! داهادوغروسی، اوروپانك، حتی آسیانك بیله، سیاست عمومیه‌سی استانبول اوزرینه مؤسسدر. چونکه اك مهم اوروپا دولتلری استانبول حکومتنك ضرریله تشکل ایتمشلردی وبوکونده بوضرراوزرنده استقبال آرارلر! ایشته بوکونکی اوروپانك پاصلانمش خریطه‌سی:

انكلتره :

١ — اكر سویش قنالی انكلتره‌نك اولماسه ایدی ، اكر تركیا قویله‌شسه‌یدی ، انكلیز سیاستنی ایشـیتمزدك ! حتی بك معروف بر انكلیز دیپلوماتنك دیدیكی كبی ؛ انكلتره تركیـانك ضررندن استفاده ایتمسه‌یدی، ایكنجی براسپانیا اولوردی!.

روسیه :

٢ — روسیه‌نك سلطنتی، روسیه‌نك قدرتی سـویله‌مك زائددر؟ چونكه بونك تاریخی، اوقدر مشهوردركه،هرچوجق بیله تكرار ایدر :

«روسیه سیاستی دكل.. بلكه حكومتی بیله، تركیانك مغلوبیتلرندن بر كتله‌در. روسـیه‌نك جنوبلری [١] اولماسه‌یدی ، شمالی روسیه‌ده اسوجلیلر، پروسیالیلردن باشقه انسانلر بولونماز ایدی! ایشته بوكونكی آلمان پروسیاسی باشقه‌برتصادف دكلدر.[٢]

آوستریا :

٣ — آوستریاده اویله... ویانه دكل.. پشته وبلغراد مغلوبیتلریدركه، آوستریا سیاستنی یاشاتدی.

جرمانلرك بو جهانكیر دولتی‌ده ، ترك ضررندن صوكره حیاتی تقویه ایده‌بیلدی.

---

[١] تركیادن آلدیغی یرلر.

[*] پروسیا قطعه‌سی مقدما روس ایكن آلمانلاشمشدر .

فرانسه ، ایتالیا و آلمانیایی دوشونمك ایستهمیورز . سیاست صحنه‌سنه یك کچ چیقان بو دولتلرده عینی منبعدن ملهمدرلر ! ایشته برلین قونغره‌سی ! . . شرق ایچین بر نفرك کمیکلرینی آجییان بیسمارق آکلاتمشدی که ؛ جرمانلرك حیاتلری، بالخاصه حیات سیاسیه‌لری شرقده‌در . یالکز، شرق مغلوبیتلریله تقویهٔ سیاست ایدن آوستریا، بو جریانی تعقیب ایتمه‌لیدر. بوسنه وهرسکك اشغالی، (یکی پازار یولنك سفربرلکی) وآوستریا اتفاقی باشقه برسیاست اولماز واولاماز ایدی.

برشیئك ضررینه اولارق یوکسه‌لەنلردن متضرر اولان آلچالیر؛ اوروپانك ترقیسنه، سطوتنه مقابل ترکیانك سقوط وتدنیسی، نهایت، اونك حیاتنه مقابل دیکرینك اولومی طبیعی برموازنه آلمشدی.

اکر بر حکومتك حدودلرندهکی حکومتلر، داهادوغروسی دنیانك بوتون حکومتلری بر دولته دشمن اولورلرسه و حیاتلرینی او دولتك محونده کوریرلرسه ، بو حکومتلرك وظیفه‌لری نه‌در ؟

الجواب :

— اویکانه حکومتی تخریب ایتمك !..

ایشته ، اوروپا دولتلری‌ده بویله حرکتدن آیریلمادیلر ؛ بونلردن بعضیلری دوست، بعضیلری ایسه بیطرف، بعضیلری ده

دوشمن وضعیتیله ترکیایی تخریبه باشلادیلر؛ «بوانتریقه‌لردن بعضاً بری، بعضاً ده دیگری استفاده ایدردی. لاکن برینك منفعتی متعاقب دیگرلرینك ده حرصلری زیاده‌له‌شیردی.» چونکه تخریبجیلرده متفق دکللردی! انکلتره روسیه‌یی ایسته‌دیکی کبی، روسیه‌ده آوستریایه رقیب ایدی. انکلتره روس استیلاسنی افلاس ایتدیرمك ایسترکن، ترکیایی تقویه دکل... بلکه ترکیایی استخلاف ایتمك ایستردی! ارمنستان وسائر مسائل شرقیه‌نك باشقه نه‌تیجه‌لری یوقدر. بالطبع، روسیه‌ده، آوستریاده، حتی فرانسه بیله عینی سیاستك غیور مروجلری ایدی. ترکیاده اصلاحات، ترکیاده تنظیمات، ترکیاده تجددات «بین الملیتی» اثبات ایتمش ایدی که؛ اوتاریخلره قدر منفرداً چالیشان تخریبجیلر، نهایت اتفاق ایتمشلردی. بواویله غیرارادی بر اتفاق ایدی که: بر نقطه‌یه، بو استانبول حکومتنك افلاسنه توجیه ایدیلن ذکالر، حسلر، فکرلر.. سنه‌لرك، عصرلرك تسلسلی ایله تکاثف ایتمش وانسال سیاسیه‌یه انتقال ایده‌رك آکلاشیلمایان، فقط هر آن (حرصلاشدیران) بر عنعنه، بر تخریب عنعنه‌سی اولمشدی. ترکیاده‌کی تنظیمات اویونی، بو مسئله‌یه عائد بر حقیقتدرکه، تنظیماتی تورك پاشالری دکل.. بلکه اوروپا دیپلوماتلری احضار ایتمشدی. زیرا تنظیماتك ابتداسی و نتیجه‌سی نه‌اولدی؟..

ترکیا مسائلی ایله اوغراشانلرك ویره‌جکلری جواب پك

صریح ، فقط شائبه‌داردر : ترکیانك اك درین ، اك مهلك کردابنی « تنظیمات خیریه » قازدی. بلکه ترکلرك ترقی ایتمه‌مه‌سنه و استانبولك انقلاب کبیر رایحه‌لرندن اوزاقلاشماسنه سبب ، تنظیماتدرکه ، اسلام ، تورك معنویتنی صارصدی. وبوقدرت ، ترقی جوهرینه برمایهٔ تخریب تلقیح ایتدی . انسان ، بوتنظیماتی دوشونورکن حیرت ایدییور ؛ وباغیرمق ایستیور: عجبا هانکی استقلال، هانکی سیاست واردرکه، اجنبیلرك وصایاسیله ، اجنبیلرك پلانلریله [١] یوکسه‌لسین ! تاریخ بویله برحادثه قارشیسنده بولونمامشدر؛ بولوندورمق ایسته‌ینلری عکسی وملال انکیز بر نتیجه ایله قارشیلاشدیرر ! استانبول پاشالری ، تقویهٔ سیاست خیالنده قوشارلرکن افلاس سیاست وادیسنه یاقلاشییورلردی . نهایت برچوق شیلر غائب ایتدیلر ؛ صوکره لازم اولان حمایه تأسس ایدرکبی اولدی . زیرا، قانونی سلطان سلیمانك ترکیاسی ، اواسکی مغلوبلرك[٢] ترکیاسی اولمش ایدی .

[١] بورادهکی اجنبی ، شخصی ... بلکه سیاسیدر .

[٢]اوروپایی اکلامق ایچین، اوروپایی تمثیل ایتمك ایچین برواسطه‌مز یوقدر : یالکز غریب ، مهلك بروقعه اوکنده :

« اوروپا نه‌دیر ؟ »

سویله‌ر وبرشی بکله‌رز !

بلکه بوشی ایله اوروپانك علاقه‌سی یوقدر ؛ بلکه بوحادثه اوروپایه

بو تنظیمات بومباسنك تجربیاتی نهایت بولمامامش ایدی ؛ روسیه‌اورته‌یه‌چیقدی ؛ بوكونكی قانلی‌بالقانلری تحریك‌ایده‌رك مبتذل دعوالر ایجاد ایتدی .

وبر استانبولده‌كی دیپلوماتنه باغریتیور ایدی : توكلر ، وعدلرندن نكول ایدییورلر ! بوتون وعدلر ، بر هیچ ایله مقابله كوردی . ینه اسكی اداره : ینه اسكی ظلملر ! ... » بلكه بو سوزلر ، دوغرو ایدی ، بلكه تركیانك بو واسع مملكتلرنده‌تجددات كورونمیور ویاپیلانلرده‌غائب اولیورایدی . بو دیپلوماسی ادعا دوغرو اولا بیلیر . لاكن بوراده

عكس ایده‌جك وبوحاكم حادثاتی تحریك ایلیه‌جك قوتده دكلدر! بوجهتی كیم آكلار ، كیم دیكلر !

ایشته بویله آكلاشلمیان ودوشونولمه‌ین آشنائی حسلر، تكاثف‌ایتمش بیلكیلردركه ؛ یازمانك وراثتی ویا بحرانلی بر وقعه‌نك تأثیریله حاصل اولورلر !

« بو اوروپا نه در؟»

سؤالی‌ده بویله بر بیلكمیدر ؛

بومملكتده بر اسم عام كبی استعمال ایدیلن بوسؤالك نه‌دن نشأت ایتدیكنی ونه‌ایچین یالكز بزه محسوس برتأثیر ویردیكنی آكلامادن برشی سویله‌مه‌یز . بز بواثرك مؤثرینی، بواثرك آن صدورینی بیلمه‌لی‌یزكه : سلسلهٔ محاكماتمز، خرافات اجتماعیه اولماسین. برغایه‌یه متوجه اولسون !.. سویله‌دك‌كه، بر وقعهٔ مهمه اوكنده بولونور ، بولونماز ؛ بو (اسمی) تلفظ ایدییورز: برفرقه برمهم تشبثده بولونسه ، برولایت قانونی تنظیم

مسئول و متهم اولان ترکیا دکلدر! بو متهملر، اواوروپا دولتلریدر که، مظلوملرك مقاومتی قارشیسنده بولونمامق ایچین «مظلوم تجارتی» ایله اشتغال ایدرلر!

بوتون اوروپا دولتلری بیلرلر ایدی که؛ بر حکومتك، بر سیاستك، بر ملتك ترقیسی ایچین او ملتك بویوکلری لازمدر و آنجق بویله انسانلردرکه، بوتون حکومتلری تعالی ایتدیرمشلردر! فرانسزلرك ترقی رهبرلری فرانسزدر؛ آلمانلرك، آلمان معلملریدر! انکلیزلرك، انکلیزدر! روسلرك روس حکمدارلریدر. ژاپونلرك ژاپونلردر. حتی بو کونکی قورناز بالقانلیلر بیله عینی یولی تعقیب ایتمشلردر!

ایدلسه، ملی بر تظاهر اولسه، بر جمعیت اسلامیه تشکل ایتسه، بر حکومت سقوط ایتسه... ملی بر غزته نشر ایدلسه، حرب ایدلسه، صلح ایدلسه، اعدامزه قرار ویرلسه، مزاره کیدلسه!.. بز «اوروپا نه‌دیر» سویله‌رز!..

کوریلیورکه بو سببلرك برقسمی موضعی‌در؛ بونلرله اوروپا علاقه‌دار دکلدر؛ او، یالکز بر سیرجیدر! بز ناصل‌که؛ اوروپانك حادثات طبیعیه‌سنه اشتراك ایتمکه صلاحیتدار دکلسه‌ك اوروپاده عینی مقدرت اجتماعیه‌ده‌در! فقط، بز: بویله دوشونمیورز! بوممالکت ساکنلرینك «بنیهٔ تفکراتی» باشقه بر حساسیتده!... بز، بزه عائد وبزی تعجیز ایدن حادثه‌لرله باشقه‌لرینی‌ده متحسس فرض ایده‌رك بوحادثه‌لرك تأثیراتنی آزالتمق ایستیورز! کویا دماغمز؛ معلوماتمز، حسیاتمز بوتأثیراتی هضم ایده‌میور؛ عادتا رد ایدییور!

حالبوكه تنظيمات عمله‌لری بويله دكللر ايدی صوكره ناصل ايسترسكزكه ، روس سفيرينك اعتراضلری دوغرو اولسون؟!.

سويله‌مك ايسته‌نيركه :

« نچين تركياده : داهيلر ، تركيااداره‌سنی تبديل ايده‌جك وتركيا سياستنی ، سلطنتنی احيا وتركيا ملتنی تنوير ايده‌جك داهيلر يتشمه‌دی ، بونلر تركيا دشمنلرينك پلانلرينه قارشی كله بيلرلردی . ذاتاً هردولتك دشمنی وار ؛ تركيانك دشمنلرله محدود اولماسی بو (ورودی) منع ايده‌مز . » (١)

(١) كينه‌ر قاچوف

كوريورزكه : بروقعه ، برحادثه‌ده غائب ايدنلرمزك يكانه نشئه‌سی ، بوسئوال اوليور ! قازانانلر ايسه ، بويله دوشونمك ، ايسته‌مزلر : كاه بواحتمالی انكار ، كاه اعتراف ايدرلر . بونلرك بوتزلزل فكريلری ارثی بر عنعنه‌در . چونكه برقاچ آيلر اول ، بوانسانلرده بوكونكی غائب ايدنلره قارشی بوسؤال بی‌معنا ايله مقابله ايتمشلردی .

اوچ آی اول ، برحكومتك سقوطنی ، اوچ آی صوكره صعودينی آلقيشلايان انسانلرك ذهنيتلری ، محاكمه‌سی نه اولابيلير ؟

اعتراف ايتمه‌ليدركه ، بيزانسده ياشايان انسانلر ، برر آقتوردن باشقه بر شی دكللردر! بويله انسانلرده‌ايسه‌قاراقته‌ر آراناماز!..يالكز بيلمه‌لی‌يزكه؛ نه ايچين بو انسانلر ، بويله دوشونيورلر ؟

أك مشكل برمسئله اوكنده‌يز . بز شيمدی اوروپا حلولی ايله دماغ ملیمز آراسنده‌كی نسبتی آرايورز : بز ، اوروپايی طانيركن قوتمز تناقص ايتمكه باشلامش ايدی . طبيعی تشكيلاتسزلغمزك سقوطنی تسهيل ايدن روحی مغلوبيتلريله كوچوليور ؛ حيات تاريخيه‌مزی غائب ايديوردق!..

بو روس دیپلوماتی‌ده بر ریاکار عالمدر ؛ (داهی) سز ، ترکیایی سفسطه ایله حل ایتمه‌مه‌لیدر. اولا، بیلمه‌لیدرکه، داهی.. حادثاتك معنویت ملیه ایله‌اولان تماسندن نشأت‌ایدر بر قدرتدر؛ بالطبع ، بو حادثات‌ده، بومعنویته تماس ایده‌جك قدر حساس و حادثات ملت ایله علاقه‌دار اولمالیدر .

ترکیانك چندره‌لیسی ، صوقوللیسی، کوپریلیسی بویله بر دورك اولادلری‌در ! بو دورده ، ترکیا حکومتنك بو معنویت انکشافی دورنده هرشیئك : صنایعك ، ادبیاتك ، تجارتك بر شکلی ، بر هویتی وار ایدی ؛ بونلر کندی عالمی داخلنده ،

و بوغائب ایتدیکمز شیلرك دماغمز ، قوهٔ عقلیه‌مز اولدیغنی بیلمیوردق . حالبوکه ، بوحکومت جهانکیر برحکومت ایدی . جهانکیر برملتی وار ایدی ! بوملتك قوهٔ عقلیه‌سی ایسه ، بوحکومتك تشکلیله علاقه‌دار ، شکل حکومت نسبتنده ابساط ، انکشاف و بوشکل حکومتی تأسیس ایدرکن آفیتدیغی ذکالرله تکاثف ایتمش بر بیلکی ایدی ! برعقل ، تأسیس‌ایتدیکی حکومتك بقاسیله پایداراولور. حکومت تزلزله اوغرادیمی، عقل‌ده تزلزله ، کلیشی کوزل بر تصادفه ترك موجودیت ایدر وعنصرلرك آراسنده‌کی آهنك اتحادی اخلاله اوغراتیر .

عثمانلی دماغندن بر پارچه غائب ایتدیرن اومغلوبیتلرك تمادیسنده ایدی‌که: بر (اسلام) لق ، بر (خرستیان) لق مسئله‌لری چیقدی. بودقیقه، مستولیلرك جهانکیرلره قارشی‌ایلك عصیانلری‌ایدی و(جهانکیرلرك بنیهٔ تفکراتی) ، (حق استیلا) سنی غائب ایتمکه باشلادیغنی اعلان ایدییوردی : بوزمان ، روسه پیرو بر اوروپا کوردك !...

بوملتك دماغی بحرانلی وسرسری بر حالده ایکن روس چیزمه‌سنك

کندی الیافی آراسنده تکامل ایدییورلر ایدی ! اگر ، بو تکامل دوام ایتسه ایدی وایتدیریله بیلسه‌یدی ، بوعالمده بویله اولماز و (دور کهاینك)ا (مقدریت اجتماعیه) سی‌ده تحقق ایدردی . فقط ، ترکیانك طبیعی دشمنلری مساعده ایتمه‌دیلر ؛ بوتورکك مسلمان دنیاسنه حلول ایده‌رك شرق مدنیتی ایله غرب مدنیتی تماس ایتدیرمکه باشلادیلر ! نهایت برطاقم غرب ریاکارلرینك وساطتیله ترکیا ، شرقدن آیریلمغه مجبور اولدی .

بالطبع بو تبدیل استقامت ، بر طاقم عسکری مغلوبیتلری متعاقب باشلادی واوزون بر تاریخدن صوکره اك حاد ، واك

اوکنده بر (تهدیدکار) اوروپا کوردك که ، اومشوش محاکمه‌سی‌ده بر استیلای معنویه‌یه اوغرادی . چونکه قورقدی ؛ ایسته‌میه‌رك ، بیلمیه‌رك برمظلوم فلاکتزده‌کبی اوروپایه صیغندی : تنظیمات خیریه ، ایلك استقراض وسائر اعتنالر ، باشقه بر تأثیرك نتیجه‌لری دکلمردی !

بوکون استانبولده ، بوملتك مرکزی، اك حساس نقطه‌سی اولان بوبلده‌ده تکرر ایدییور ! بویوك ، کوچوك بوتون اسلاملر ، بوشاهقهٔ انحنانك کنارنده‌درلر !..

ایشته ، جوابك استنادکاه فرضیلرنی احضار ایتدك ؛ شیمدی دییه‌بیلیرزکه : « اوروپا نه دیر ؟ » سؤالی بر (خوف) ك فکر شخصیی استحقار ایدن قوهٔ خفیه‌سیدر ؛ بوملتك دماغنه توارث ایتمش بر ادراك غیر اختیاریدر .

فکرشخصیی استحقارایدن قوته قارشی‌لاقید قالینه‌ماز ! بوفکر ، یاواش یاواش پیشمکه ، ذکاسی قوروتمغه باشلار . نهایت ، حساسیت دماغیه‌دن بر اثر قالماز .

مهلك نقطه‌سنه كلدی . بو اوزون تاریخده كوستریيوركه ؛ بو توركيافاتحلری، استیلاجیلر دكل... بلكه استقرارجیلردر !...

بونلر ، استیلاجی ناپولئون كبی بر دنیا سیاحتی یاپمادیلر؛ باصدقلری طوپراقلری عصرلرله اداره واورالرده تمثیل نشانلری ابقا وبوتون بوممكلتلری استانبول خلافتی آلتنده توحید ایتمكه چالیشدیلر ؛ دنیانك یكانه جهانكیری تركیادر ؟ چونكه یالكز بواستانبول تركیاسیدركه؛ « جهانكیرلك » تشبثنده بر قدرت كوستره‌بیلدی . شارلمانلر ، شارلكينلر ، ناپولئونلر بر آقتوردن

امین اولمالیدركه : بوكون اوروپایه نیم اتكا ، نیم تكاپو ایله تأمین ایدیلن موازنهٔ بقانك‌ده صارصیلماسی یاقینلاشیور؛ صوكره نه اوله‌جقدر؟ هنوز بوجهتی دوشونمیورز ؛ سیاسی تقسیملردن بحث ایدركن بوسقوط عقلینك سبب اساسیسی اولدیغنی سویله‌ینه تصادف ایتمه‌دك ! اون تموز، اون كانون ثانی انقلابلریله تظاهر ایدن بوحقیقت آكلاشیلمادی :

اوچ سنه اول یازیلان بر كتابده دینیوركه :

« توركیا نه اوله‌جقدر ؟

برتوركك بیله آكلایه‌مدیغی بوسؤاله ، براجنبینك جواب ویرمسی ممكن دكلدر . فقط بوكونكی مدیرلرك كندی تعقللرینه صاحب آداملر اولمادیغی! بیلنیرسه، براجنبینك حقی تسلیم ایدیلمیریا ؟

بز، توركیانك عاقبتنی قریب برتهلكه كوریيورز ؛ بوممكلتده پك آز كنجلره تصادف ایدرسكزكه ؛ متین برعزم ، فدائی برجرأته مستعد كورونسینلر ! هركس بر بوزه بكزه‌یور؛ بونلر، برحرارتك قارشیسنده اریمكدن باشقه برشیئه مستعد دكللردر . فقط اعتراف ایتملی‌كه ؛ اوروپا تربیه‌سندن آیری یاشایانلرده داها آصیل بر هویت ! داها ثابت برسجیه

باشقه سیمالر اولامازلر! براختیار مجارك دیدیکی کبی : «اونلرك حیاتلرینه مقابل ترکیانك عصرلری واردر . »

ایشته « ادارهجیلر » له ترجمه ایدیلهبیلهن بو « عصرلر » آکلانیورکه : ترکیانك سقوطی، مغلوبیتلردن صوکره باشلامش وهردقیقه، هرساعت، هرسنه، هرعصر زیادهلشمشدر . بو جریانك اوکنه دورمق، کیتدکجهبووارلانان ترکیایی قورتارمق ممکن دکلدی. چونکه معنویتی مغلوب اولییور وسقوطایدییور ایدی . بوسقوطك ابتداسی قورقو وعجز ایله باشلادی؟ غالب دشمنلر اوکنده بولونان ترکیا سکوته محکوم اولمش کبی عاطل

واردر. بلکه بوسجیه ، دور تکاملنده برغایهٔ ملی تمیه ایدبیلیردی. فقط ، بوامیدده غبار اولدی . بوکونکی دالغین ، یارم یامالاق یکیلر جریانی ایچنده بونلر یاشاماز ! . . . . . . بعض کنج تورکلر واردرکه ؛ اوروپایی غدارلقله اتهام ایدرلر . اوروپایه (چتهجی) دیرلر . فقط ، بونلر بیلمیورلرکه؛ بوکونکی دنیاده آنجق غدارلر یاشایه بیلیرلر :

پیپوسنی یاقمق ایچین برشهری یاقانلر کبی . . . . [١]

بومملکتك محوینه صوصامش اولان بوغدار اوروپا نه دوشونیور؛ بزم بواتکامزدن ناصل استفاده ایدییور؛ ظن ایدیلمیرسهکه بوجهتی ایضاح ایتمك برکلفت اولور .

یالکز، شونی اعتراف ایتملیزکه؛ اوروپا بزی طانییور ؛ ضعیف، خطرناك آنلرمزده بذل ایتدیکی تهدیدلرینی اتمام ایدهمیور . جزئی براثر حیات کوسترمهمزله کریلهیور ؛ رجعت ایدییور ! . . . . . . اختیار برشیخ الاسلامك سویلهدیکی کبی: «برجنازهنك اوکنده رکوعه وارانلر، دیرینك اوکنده حسابته باشلارلر . »

دوربیور ؛ کندی صنعتنی، کندی بدایعنی اصلاح ایتدیرمکدن اجتناب ایدییور ایدی! — بوراده متهم تورکدکلدر؛ معنویتك مغلوبیتی ایله باشلایان بولاقیدلك اوروپالی دشمنلره، استانبولك روملرینه عائددر! — بولاقیدلق دوام ایدرکن غالب دشمنلر ترکیایه حلول ایدییورلر وغالبیتلرینك نشانی عدایدیلن البسه‌لری، سلاحلری، فکرلری ، حرکتلری وسائر ظاهری وجلالی

اوروپانك بوحیاتنده ، سیاسته قاریشمش برمؤثر کوریورز. بالطبع بومؤثرده اوروپانك « اخلاق ملیسی » در. بواویله استنادکاهدرکه : کندی حقنی ، کندی صلاحیتنی بیله محو ایتدیرییور. اونك استحقارلری اونك منفعتدن تباعدی ، اونك استیلالردن وحلوللردن کف یدایتمه‌سی بودیار ایچین اساس تخلیص اولابیلیر. اوروپا ، نه قدر مداخله ایتمزسه ، بز اودرجه ذهنیت ملیه‌مزی تقویه ایله‌ر، ایشلرمزده کندیمزه استناد ایدرز . اوروپانك عدم مداخله‌لرینی کورمه‌لیزکه : معنویتمز ، دماغمز مغلوبیتلره مقاومت ایده‌بیلسین ! فکری برمغلوبیته قارشی ، فکری بر مقاومت استحصال ایتسین ! دماغی ، تقدیس ایده‌رك (تعرض شخصی) دن اوزاقلاشسین !.. اوروپا بویله برلطف دائمی‌ده بولونماز؛ آنجق بودیارك ساکنلری اوروپایی مجبور ایتمه‌لیدر . بونك ایچین‌ده ، بوانسانلرك بریکی ، عنعنه‌سی هدفه دوغرو تمایل ایتمه‌سی لازمدر . بالطبع ، بوتمایلده موفق اولمق ایچین برقاچ داهی مرشد ایسترکه، کتله‌ٔ متوجهیه انحراف ایتمه‌سین ! بویله دماغلرمز ، بوقدر سویله‌مه‌ملی ؛ ایمان ایتمه‌لیدرکه : بویله برهدفه متوجه اولان یول ، (معبد دها) یه کیدر .

ایلول ١٣٢٨   ه . آ.

[١] ترکیا وشرق قریب مسئله‌سی : ل . کونرلینغ

نشانلرینی استانبولده تشهیر ایده‌رك لاقید تورکلرده بر تقلید حسی، بر حرص عشقی اویاندیریبیورلردی .

بواوروپالیلوك اشیالرنده بر تکامل وار ایدی وبالطبع، ترکیایه قارشی، بونلر ترقی ایتمشلردی؛ زیرا بونلر ترقی ایدرلرکن ترکیایی تدنی‌یه محکوم ایتمشلردی . بوتون بوعامللر تاثیرنده ایدی‌که؛ اولا ناظرلر، مأمورلر، صوکره تجارلر، صنعتکارلر تقلیده باشلادیلر؛ یواش یواش باشلایان بوتمایل اویله برمنبعه کیدییوردی‌که؛ اوراده، قانونی سلطان سلیمانك (جهانکیر معنویتی)نك افلاس آیینی‌اجرا ایدیله‌رك او(موجوده — ترکیایه)، باشقه برمعنویت تلقیح ایدیله‌جکدی: نهایت، عسکرلکدن‌ایکنه‌جیلکه‌قدر، هرشی اوروپالیلاشدی . بوتجدد اوکنده اسلام صنعتکارلری‌ده سفیلانه محو اولمغه باشلادیلر وبرزمانلر اولاددن اولاده انتقال ایدن صنعت، اوسفیل بدرله برابر اولدی: اولادلری یامحو اولدیلرویاخود باشقه صنعتلرده؛ مأمور آرابه‌جی، قهوه‌جی، حمال کبی یرلی ایشلرنده قالدیلر !

بو مادی سقوطدن صوکره معنوی سقوطده باشلامش ایدی؛ تورك ادبیاتی، تورك فلسفه‌سی، تورك علمی‌ده‌دکیشیبور؛ ذاتاً، تورکیانك او مبذول حربلریله برآن انکشاف بولامایان (تورك تفکرات و تحسساتی) بوتقلید دوئللوسنه مقابله ایده‌میوردی .

۱۹۰۸ تركیاسی بویله ایدی. بو محیطدن داهی چیقا بیلیرمی؟ بو مملكتده هیچ كیمسه كندیسنی دوشونمكه، كندی معنویتنی دیكلمكه مقتدر دكلدر؛ حالبوكه معنویتك؛ معنویت كومه‌سنك سسی اولان (دها) بوراده بولونا بیلیرمی؟ . . .

تركیا، ملیتك نه اولدیغنی بیلمیوردی. تركیا متفكرلری، كندیلرینی تحقیر ایدییورلردی. بوتون بو تركیا انسانلری باغرییورلردی كه: «بز آدم دكلز وانسان اولامایز.» صوكره، بوتون بو تظاهرات كوستریییوردی كه؛ تركیا بر یولده‌در: شرق معنویتی ایله باشلایان وغرب معنویتی ایله نهایتله‌نن بر یولده‌دركه، مایه‌سی اولان برنجیسنه نقدر یاقلاشمش ایسه، غایه‌سی اولان دیكرندنده او قدر اوزاقلاشمشدر. ایشته بویله بر تركیاده داهی یتیشه‌مز ایدی. بر داهینك یتیشمه‌سی ایچین بوپژمرده رأس تفكرینك یكی بر ایمان ایله استیلا لازم ایدی كه، بوده تركیاده‌كی حكومت نظریه‌سنك تبدیلی دیمكدر! اكر توركیا محیطنده برتوركلك رسمیتی باشلار ایسه، بو تازه معنویت انكشاف ایده‌رك تركیایی قورتارابیلیر!

برمحبمك دیدیكی كبی دها معبدینه كیدن یول بودر!

اوسقوطی یولك محكوم بر كمراهی اولان تركیانك بوكونكی فلاكتنه قدر تسلسل ایدن سنه‌لر، بوآقتورلرك روللری صاییله‌بیلیر. بوكونكی مغلوبیتلری احضار ایدنلرده اوروپالیلردر؛ چونكه

تورکیا، تورکیا دکلدر؛ جرمانلق ایله اسلاولق، ترکیا اووالرنده بر (نه‌رون) تیاتروسی اجرا ایتدیرمشلردر! سیرجیلرك تبسملرندن وبرآز حدتلرندن باشقه بر اکلنجه‌یه قربان اولمایان تورکلری، بو آسیا جنلتمنلرینی اتهام ایتمك دوغرو اولاماز. یالکز اونلر، مغلوب اولدیلر؛ دییه‌بیلیرز.

صوکره، بومغلوبیتك سببلرینی آراشدیررکن منصفانه دکل... بلکه بر روس - واری باغیریرزکه:

«مغلوبلرینی ظفرلرله تخیل ایتدیرن بر اردو، انکسار خیال دیارینه کیدر. ماضیده، آلمانیاوفرانسه بررجانلی مثال ایدی. استقبال ایچینده بر اوچونجیسی، ترکیا اولدی!»

بالقانلرده تركيا

بالقانلرك اومشهور استانوقوسی سویله‌نیرکن هرکس سکوت ایدر؛ بوغریب اسمده برعظمت، برقدرت، برحکمت، نهایت برمنفعت کوریردی. برآلمان دیپلوماتی کنایةً سویله‌مش‌ایدی‌که: «برکون برشرق مسامره‌سنده دولتلر سفراسندن بریسی اهمیتسز بروقعه‌دن بحث ایدرکن (استاتوقو) کلمه‌سنی‌ده سویلر وبحثی بالقانلره انتقال ایتدیرر؛ اوآنه قدر لاقید طوران سفیرلردن هربری بروضعیت آلیر، هرکس برشی دوشونیر، برشی حس ایده‌ر؛ فقط کیمسه کیمسه‌یه بکزه‌مز!..» بوراده غریب بر نقطه بوقدر؟ هر حکومتك تملك ایتمك مجبوریتنده اولدیغی بر (تاج کرانبها)ده حسسز قالمق ممکن‌میدرکه، بو (استاتوقو) مسئله‌سنده‌ده حیرت‌ایده‌لم!؟.. فقط، بودیپلوماتلردن هیچ‌بریسی بواستاتوقو حقنده‌کی فکرینی افشا ایتمز وهیچ بر محررده، بو مسئله حقنده بی‌طرف برحل ایله اوغراشمازایدی. ره‌نه‌پینون باشده اولارق تکمیل محررلر، کندی مملکتلرینك، کندی فکرلرینك حرصنه قربان اولمشلر ایدی. ایشته، نهایت برکون کلدی‌که؛ (استاتوقو)نك قدسیتنی قالدیردی و بوکون هرکس بیلدیکی حقیقتی سویله‌یه‌بیله‌جکدر.

استانوقو کلمه‌سنك بين‌المللیتی پلونه مغلوبیتنی تعقیب ایدن (برلین) قونغره‌سی ایله باشلامش ایدی. فقط، اوزون برمدت اونوتولور کبی اولدی . چونکه اوروپا دولتلرندن بعضیلری ترکیاده اویونلر چویرمك ایچین امضالریله استهزا ایتمکه باشلادقلرندن قونغره‌نك برچوق مقرراتی تطبیق ایدیله‌مه‌دی. ودولتلرك هیچ بریسی بوعهدسزلغه قارشی اعتراض ایتمه‌دی . چونکه برلین قونغره‌سندن هیچ کیمسه‌نك ممنون اولمادیغی عیان ایدی. (برلین) هربر دولتك حسابلرینی بوزارق محسوس بررقابت قابوسی آچمش واستقبال ایچین یکی بر عنعنهٔ سیاسیه تأسیس ایتمش ایدی : (برلین) ك بوسیاستی تحقق ایتدی . انکلتره‌باشده اولارق بوتون دولتلر، ترکیایه یوکلندیلر؛ تکرار برطاقم اصلاحات، برطاقم تنظیمات—که بوتنظیفات ایدی !— ایسته‌دیلر ، بوتضییقلر، بوخلوص نیتلر! صیره‌سنده ایدیکه؛ فلبه‌یی بولغارلر اشغال ایتدی ؛ روم ایلیٔ شرقینك اداره‌سی تبدل ایتدی . بونی‌ده کرید فجایعنی تعزله‌ین دومکه مظفریتی تعقیب ایتدی . آرتیق آکلاشیلمش ایدی‌که : دولتلر یاواش یاواش صحنه‌یه چیقمغه باشلیورلر . استانوقو تقویه ایدیله‌رك مادی برحرکت حس ایدیلدی: ماکدونیا قونطرولنی کوردك.

(استانوقو) نك بر موجودیت اخذ ایده‌بیله‌جکنه اینانانلر بوتاریخدن باشلار. فقط بو (اینانانلر) ایچنده یالکز ترکیانك

بولونديغنى سويلرسه‌ك عبث اولماز يا؟ . . . لوندره‌ده، ويانه‌ده، برلين‌ده بولونان تورکيا ديپلوماتلرى ايشيديورلردى که: «بويوك دولتلر، استانبولك انحلالنه مساعده ايتمزلر . بو آرزوى دوليدن امين اوليکز.»

تورکيا ديپلوماتلرى اوقدر امين اولمشلردى که؛ (١٠ تموز) ى متعاقب، هر کنج ديپلومات، بر تورکيا دولت معظمه‌سندن ايدر وجرمان ايله انکليزى تبريك ايدردى .

بواميد؛ بر غلط حس، غلط خيال دکلدى . اوشکلده‌کى تورکيانك ياشاماسى ايچين اك دوغرو بر نظريه، بر استناد ايدى. اکر تورکيا، اوروپا موازنه‌سنده برموقع طوتاماياجق اولسه ايدى، بر زائد اولوردى . حالبوکه، دولتلرك موازنه‌سى، تورکيايه محتاج ايدى . بالقان اسلاولرينه قارشى بر تورکيا اولمالى ايدى‌که؛ آلمانيا اردوسنك نظامى بوزولماسين؛ بوکونکى اردولر تزييدى، بو استنادکاهك محوندن ظهور ايتدى . تورکيا بو موازنه‌دن باشقه روسيه حدودينى تحکيم ايتديکى تقديره داها بويوك براهميت آلييوردى . تورکيايه استناد ايده‌بيلن براتفاق مثلث حاکميتنى اعلان ايده‌بيله‌جکدى . اون تموز ديپلوماتلرينى تشجيع ايدن بوحسابلرى، سفير مارشالك برچوق دفعه‌لر تکرار ايتديکى ده کيزله‌نه‌مز .

ينه بو تركيا متفكرلرندن بعضيلرينه تصادف ايدلدى كه ؛ بونلر توكيايى ايكنجى برايتاليا موقعنده ، بعضاً صلحك ، حربك بر آمرى وضعيتنده كورديلر و بوكتلهدها غالب اولمالى كه؛ تورك سياستى غيرمعين برشكل آلدى. بوفكرى تعقيب ايدنلردن بريسى ديبوردى كه: «بالقانلرده و آناطوليده قوتلى براردويهمالك اولورسهك خصوصى برسياست تعقيب ايدهجكز . نهاتفاق مثلثه ونهده ائتلاف مثلثه تمايل ايدرز ؛ چونكه امين اولهبيلرسكز كه، بوتورك اردوسنك اشتراك ايدهجكى اتفاق، حاكميتنى اعلان ايده بيلهجكدر. بزايسه، بونى ايستهميورز؛ اوروپايهقارشى برسياست تعقيب ايتمكده داها منفعتلى بر نتيجه كوربيورز . اولابيليركه، زمان اوروپا منظومهسنى تبديل ايدر ؛ ايشته اوزمان ، بز ياشايامايز . چونكه، بزم سياستمز ، بوكونكى رقابت قارشيسنده ياشايا بيلير بوكا بناءً ، يارينى بوكونه فدا ايدهمهييز ! ذاتاً استاتوقوده بزم ايچين بر (سيغوريطه) در !.. » اوزمانك ، و انقلابلرك بوسياستىده ياكلش دكلدى . يكى بر ايش اوكنه كتيريلن ذكى وجوال دماغلرك پارلاق پروژهلرينى تقليد ايدن بوحسابلرى تنقيد ايتمك ايجاب ايتمز؛ يالكز زمان بويلهده تفسير ايديليردى ؛ ديمك جائز اولور .

بوكنجلردن صكره بر طاقم فترت دورلرى باشلادى كه ؛ بر وقعهنك نهايتنده رأس كاره براختيار كلير ، بعضيلرى انكليز

سیاستنی اعلان ایدیلردی . روم ایلی ترکیاسنده ، بر انکلیز سیاستنك نه اولدیغنی آکلایامایان دیپلوماتلری بر قورقو استیلا ایدر وهر کس – حتی انکلیزلر بیله – بر (طوزاق)دن قورقار – ایدی . چونکه انکلترەنك مشهور بالقان قومیتەسی وسائر انکلیز دیپلوماتلری اعلان ایتمشلردی که ؛ بالقانلر ، بالقانلیلرکدر وانکلیز سیاستنك عنعنەسنده یازیلمش ایدی که ؛ جرمانلر سلانیکه ایتمەمەلیدرلر . صوکره هندستان ایمپراطورلغنك تاجنه نقش ایدیلمش ایدی که؛ قوی بر تورکیا ، انکلتره ایچین اك بویوك بر دشمندر. ایشته بوکون بونلر وار ایکن وبوکون بونلر سویلنمش، اعلان ایدیلمش ایکن انکلیز سیاستی تعقیب ایدنلرك نه فکرده اولدقلرینی ، ناصل بر منطقله اوغراشدقلرینی آکلامق پك کوچ ایدی . فقط محافل سیاسیەنك بو بحرانلی زمانلرنده بعض سسلر، بعض تفسیرلر ایشیدیلدی . انکلیزلر ، بولغارلری وآلمانلری بحر سفیده ایندیرمەمك ایچین ترکیایه معاونت ایدەجك ایمش !... بو، بر اختیار خولیا ایدی . بیلینمیورمی ایدی که ؛ بالقانلرده قوتلی بر تورکیا، آناطولیده قوتلی بر اردو دیمکدی. بو ایسە انکلتره باشده اولارق بوتون ائتلافجیلره میدان اوقومق ایدی ! انکلترەنك بوکا راضی اولماسی ایچین هندستان ایمپراطورلغندن و مصر سیاستندن بر پارچه غائب ایتمەسی ایجاب ایدردی ! بیلمەیزکه ، هانکی انکلیز بو خطایی ارتکاب ایدەبیلیر !...

توركيانك ديپلوماتلرينه نظراً ، توركيانك بالقانلرده‌كی موقعی بویله ایدی . یاشامق ایسته‌ین و نیكبین اولان انسانلر ایچین بو پارلاق امیدلردن باشقه بر چارهٔ خلاص یوق ایدی . اوروپا نقطهٔ نظرینی قبول ایده‌رك بدبین ومتأثر اولمق ایسه بر جنایت عد اولونابیلیر ؛ « الم حیاتك مبدئی ایسه‌ده ، مسرت استنادگاهیدر . » بو دوغرو واك باشلی نظریه‌یی آكلایانلر ، ترك گنجلری تبریك ایدیلیرلر و استقبالك هیچ بر مورخی اونلری اتهام ایده‌مز !...

بز ، توركیا دیپلوماتلرینی بوراده براقدقدن صوكره اوروپا دیپلوماتلرینك « بالقانلر توركیاسنی » تدقیق ایده‌لم ؛ بوراده اوچ سلسله‌یه تصادف ایده بیلرز :

١ — آوستریا سیاستی

٢ — روسیه سیاستی

٣ — انكلتره سیاستی

حقیله اعتراف ایتمك لازم ایسه ، آوستریا دیپلوماسیسی قوی بر بالقان توركیاسندن ممنون دكلدی . سلانیك سیاستنك غایه‌سی بو ایدی ؛ آوستریا ؛ توركیایی ضعیف بولوندیرمق و بر اوروپا بحرانندن بالاستفاده بوسنه ـ هرسك كبی ماكدونیایی اشغال ایتمك ایستردی ؛ (Dracht nacht ostern) پولتیقه‌سی بوندن عبارتدر . بالطبع بو سیاستك بر طاقم فعلی ودائمی

اثرلری‌ده وار ایدی : آرناوودلق اختلاللری الك مثبت بر مثالدر. آوستریا ، اسکی پلاننك تطبیقی ایله اشتغال ایدرکن آلمانیایی سورکلییوردی . آلمانیاده قسماً قانع اولمش ایدی که؛ بالقانلرده‌کی آوستریا، مستقبل ترکیادن داها زیاده اهمیتلی ایدی . زیرا ، مستقبل ترکیا قوتی، بالذات جرمان قوتی اولییوردی. فقط برلین حکومتی آوستریا قدر امین کورونمییور ایدی ؛ تورکیانك برعجز عسکریسی ایله نتیجه‌له‌نه‌جك اولان آوستریا پلاننك برعکسندن شبهه‌له‌نیور؛ تسویه ایدیلن زمینك اسلاولره بر (ارض موعود) اوله‌بیلمه‌سندن قورقییوردی . بوکا بناءً تورکیانك اردوسنی اصلاح ایتمك ، تورکیایی فعال بردولت یاپمق آلمانیا ایچین دها صریح بر پولتیقه اولمش ایدی . فقط اعتراف ایتمه‌لیدرکه؛ بوآلمان سیاستی ماکدونیاده دکل.. آنجق ادرنه وآناطولیٔ شرقی‌ده تطبیق ایدیلییوردی. هرشیدن‌اول ادرنه‌نك وقرق کلیسانك تحکیمی مسئله‌لری (استانبول) مسئله‌سندن دکل.. بلکه بوسیاستك تطبیقندن نشأت ایدییوردی. سفیر مارشالك بوسیاستی سایه‌سنده ایدی‌که، آلمانیا حکومتی هم متفق آوستریایی وهم‌ده دوستی تورکیایی دوشونیور ؛ متفقلك وظیفه‌سیله دوستلق وظیفه‌سنی عنعنات سیاسیه‌سیله مزج ایده‌رك متیقظ برسیاست تعقیب ایدییوردی . برلین دیپلوماتلرینك آلدانمادیغنی اعتراف ایدن زمان، آوستریا دیپلوماسیسنك پك فنا

برمغلوبیتی ایله نتیجه‌لندی . شیمدی برلین‌ده متفق ایله یکنغایه اوغراشییور !..

روسلرك (بالقانلر ترکیاسی) ایسه، بر میراث کبی ایدی؛ پترسبورغ دیپلوماتلرندن هیچ برانسان طانیمایورزکه؛ بومیراث پولتیقه‌سندن باشقه بردرایت، براصول سیاست کوسترسین . هر دیپلومات، تورکیا میراثندن برشی قوپارمقله اشتهار ایدر وروسیه‌نك ترکیا انقراضندن صوکره یاشایه‌بیله‌جکی بر قطعیت ریاضیه عد ایدیلییور ایدی.

روسیه‌ایکی سیاستله ترکیایه هجوم‌ایدییوردی :

ب — بالقانلرده قویله‌شه‌جك و اوروپا موازنه‌سنه کیره‌بیله‌جك برتورکیا، بالقان اسلاولغنی محوایدردی. چونکه بالقان اسلاولری ، اسلاو اولمایان ملتلرله محاط اولدقلری ایچین، استقلال اقتصادی ومالیلرینی تأمین ایده‌مزلردی. بو مغلوبیتی متعاقب ایسه، اجتماعی وسیاسی مغلوبیتلر توالی ایده‌رك جنوب اسلاولری عنقاالاشاجقدی. برروس دیپلوماتی بومسئله‌دن بحث ایده‌رك دییورکه :

«... اکرتورکلرده برآوستریا اولارق بحرسفیدساحللرینی اسلاولره آچمازلرسه، آوستریا ـ رومانیا ـ تورکیا آراسنده‌قاله‌جق اولان بولغار ـ صرب اسلاولرینك افوللرینی سلاملامالی‌یز . استقلال اقتصادینك انخلالندن صوکره باشلایه‌جق اولان مالی

بحرانلر، برچوق اختلاللرله قارشیلاشاجق ونهایت بر آرزوی عمومی تحتنده اولارق بر بالقان قونفه‌ده‌راسیونی تأسس ایده‌جکدر. قوتلی برتورکیانك ریاست ایده‌جکی بوقونفه‌ده‌راسیونده اسلاولق دکل ... بلکه بر تورکیا آمریقالیلغی [١] حکمران اولابیلیر. اسلاولرك بوسقوطندن صوکره آوستریاده‌کی یکرمی میلیون اسلاوك افولنی تماشا ایده‌جکز. بونلردن صوکره صیره بزه کلیر و اوزمانه قدرده بالقانلرك قوی ترکیاسی، آسیاده قوتله‌شیر؛ روس حدودنده بالقان اویونلرینی [٢] تقلید ایتمکه باشلار.

(روسیه‌نك تقسیمی) دقیقه‌سنك بوثانیه‌لردن باشلایه‌جغی مجهول اولماسه کرك !..» [٣]

ایشته، بوتون بوحسابلر اوکنده آکلایه‌بیلیرزکه، بوکونکی روسیه سیاستی، بحرسفیده محتاجدر.

بوتفکرك، بو خوفك نه قدر دوغرو اولدیغنی آکلامق ایچین چارك باشقه برسیاست پلاننه مالك اولمادیغنی بیان ایتمك

---

(١) مرکز وقوتلی عنصرتورکیا اولدیغی ایچین واشینغتون حکومتنك پایدیغی جذب وتمثیل پولتیقه‌سنی تحقق ایتدیریردی.

(٢) روسیه‌ده‌کی اسلاملری اختلاللره تشویق مسئله‌سیدرکه، بالقانلرده‌کی قومیته جیلغك‌ده روسیه طرفندن ایجاد ایدیلدیکی دیمکدر.

(٣) قونت مه‌نجل‌لك مقاله‌سندن..

للمترجم

کافیدر. «بوسنه»ده رجعت ایدن روسیه‌نك دورت سنه صوکره انتقام آلماسی‌ده باشقه برشی ایله تعریف ایدیله‌مز!

ج — ترکیایی استخلاف ایده‌بیله‌جك بر آوستریانك‌ده عینی تخریب پلاننی تعقیب ایده‌جکی معلومدر. بودفعه، بربالقان قونفه‌ده‌راسیونه مقابل، برجرمانلاشمق سیاستی باشلارکه، یالکز روسیه‌یی دکل.. بوتون اوروپایی تهدید ایدردی. روسیه‌ده یواش یواش دکل... سریع و آنی برزلزله ایله تقسیم ایدیلیر، بتیردی.

منفعتلرینه اولان ایمانلری قدر بو نتیجه‌یه واقف اولان روس دیپلوماتلری، آرناوودلق واشقودره مسئله‌لرنده پك صریح برمثال تشکیل ایتدیلر: آوستریانك جنوب سیاستنك افلاسی ایچین هردرلو جرأتی اظهارده تردد ایتمه‌دیلر. اشقودره مسئله‌سنده اوینایاجقلری رولك نه اوله‌جغی معلوم دکلدر؛ بلکه‌ده اشقودره‌نك اشغالی ایله [١] آوستریا سیاستنه بروداع آیینی اجرا ایده‌جکلردر. بومسئله‌لر مستبعد فکرلر، سیاسی خرافات دکلدر. روسیه سیاستی اویله بربالقانلر ترکیاسی بیلییورکه: «اوراده استانبول ایله ویانه‌دن هیچ براثر قالمامالیدر.»

فقط، آوستریانك سلانیك سیاستنه واقف اولان بعض تورکیا رجالی، روسلره یاقلاشمقده وبالخاصه سفیر چاریقوفك

(١) بو اشغالك نتیجه‌سی هرکسه معلومدر؛ آوستریا سیاستی قازاندی.

نظریاتی دیکلەمکدە تردد کوسترمەدیلر. قلوب دوریانڭ مکلف صالونلرندە تمادی ایدن ضیافتلردە آرناوودلق تأدیباتی و ترکیا صربستان مقارنتی توصیەلرینی وبعضاً دە بالقان اتفاقنی و ترکیا ایلە مناقشە ایدەرك؛ آوستریایە قارشی پارلاق پلانلر ترتیب ایدرلردی. لاکن بو استحضاراتڭ تورکیا میراثنە توجیە ایدلدیکنی کورن کوزلر اوکندە او توصیەلرڭ ماهیتلری آکلاشیلیرکن حیرت اولونمازدە، نە اولور. بو اخلاق، سیاست کتابنڭ الفباسیدر؛ یکرمنجی عصرڭ دە ماکیاوەلیزمی بویلەدر! . . . .

د — انکلیزلرك (بالقانلر ترکیاسی) ، شو تلغرافڭ کلمەلرندە خلاصە ایدیلیر : « اکر انکلترە ایلە روسیە اتفاق ایدەبیلسەلردی : تورکیا اورتەدن قالقاردی. » بویلە دوشونن رقیبلرك بو کونکی دوستلقلری ایسە، بو مسئلەیی حل ایتمش کبیدر . فقط او مشهور انکلیز دیپلوماتنڭ نظریەسی تحقق ایدەمدی . ترکیا تمامیلە دکل. . . بلکە قسماً غائب ایتدی ؛ بوایسە، ترکیانڭ بقاسندە باشقە عامللرڭ حکمرانیتنی اعلان ایدرکە، زماندە ، وقوعاتدە بونی کیزلەمەدی . بو جهت ، صوکرە حل ایدیلەجك بر مسئلەدر . شمدی بو باش وکیلڭ بیاناتندەکی « انکلترە ایلە روسیە اتفاق ایدەبیلسەلردی ، تورکیا اورتەدن قالقاردی. » ایمالرینی تشریح ایدەلم. بوراده اتفاق، برسیاسی غایەیی کوستریورکە، بو ایکی دولتڭ هربریسی ترکیایی محو ایتمك

عزمندهدر. یالکز بونلرك آراسنده بررقابت واردر ؛ بوده ترکیادن استفاده ایتمك مسئلهسیدر . اکر روسیه ایله انکلتره بو مسئلهیی حل ایده بیلسهلر، ترکیایی استخلاف ایده بیلیرلر .

برزمانلر، رقیب کچینن بویکی دولت، نهایت برائتلاف وادیسنه کلدیلر. اونلرك اسرار انکیز حسابلرندن صوکره سیرادور غرهٔی بالقان مظفریتنی تبریك ایدرکن (خلاصکارلر !) لغتیله توصیف ایتدیکی بالقانلیلرك برر مشوقی اولدیغنی کیزلهمدی . ایشته بو حقیقتدن صوکره درکه، انکلترهنك بالقانلر استاتوقوسی آکلاشیلدی. قوتلی بر (اوروپا — آسیا) تورکیاسنی ایستهمهین انکلتره ، « بالقانلرده بالقانلیلر . . . » نظریهسنه طرفدار ایدی. بالقانلرك شمالی جرمانلرله ، جنوب غربیسی اسلاو دشمنلریله ، شرقیده ترکلرله محاط اولدیغی ایچون روسیه ایله بونلرك ارتباطلری ممکن دکل ایدی . صوکره بو بالقان دولتلری متفرق اولدقلری ایچین بویوك بر دونمایهمالك اولهمازلردی که، بحر سفید موازنه مختل اولسون ! . . حالبوکه بر ترکیا بحریهسی داها مهلك اوله بیلیر وبحر سفید حوضهسنده پك مهم روللر اوینار ایدی . فرانسزلر پك دوغرو سویلهمشلردرکه ، انکلترهیی الك زیاده تهدید ایدن مسئله، جرمانلرك بحر سفیدده ایمهلری ایدی . انکلتره بو تهدید ایچون مسئلهیی تسریع ایتدی وبویله فجیع بر صحنه ایله قاپاتدی. هرحالده بوکون انکلیز دیپلوماسیسی قازانمشدر:

بحر سفيدده روس رقابتی پك اوزاق بر مسئله‌در ؛ بو آنجق عمومی مغلوبيتدن صوكره واقع اولابيليركه ؛ پك مجهول ، پك خام بر شيدر ! عادتا بر سرابدركه ؛ سياحلری يورولتمقدن باشقه بر نتيجه ويرمز ! . . . . . .

ايشته اومشهور استاتوقونك ماهيتی ! . . .

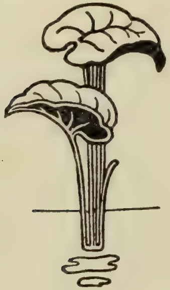

محاربه و اسلاملر

مشئوم بر طالع ایله، فقط بعض پارلاق انتباهلرله بالقانلردن چکیله‌ن تورکیا، استانبوله دکل ... اسلام مملکتلرینه کیتدی. تورکیانك حربندن اك چوق متحسس ومغلوبیتندن اك زیاده مأیوس اولانلر استانبولده بولونمیورلر . بونلر هندستانده ، مصرده ، افغانستانده، تونس‌ده، جزائرده، فاس‌ده، طرابلس غربده ... نهایت افریقا وآسیا قطعه‌لرنده حاکم اکثریتلردرکه بونلره اسلام دییورز! بونلرحرب ایله اویانان حسلرینی ، مغلوبیت ایله انتقاملاشدیردیلر. اونلرده، مفاخرحربله مملواولان عنعنه‌لرینی ، ماضیلرینی حس ایتمکه وبلکه‌ده او ماضی‌یی احیا ایتمکه باشلادیلر .

بونلرك هپسی استبداد اسیرلریدر ؛ برچوق عصرلرن بری چکمکده اولدقلری حقارتك ایلك فرصتده امحا ایدیله‌جکی شبهه‌سزدر . بز ، مصرده عینی حسك پك یوکسك بر طبقه‌سنی بیلیورز . خدیو وبعض صاحب نفوذ مصرلیلر، براستقلال پیشنده طولاشمقده‌درلر . حتی بربوچوق میلیون مهر ایله تختیم ایدیلن براستقلال استدعاسنی

بوكونكى؟ عسكرى مغلوبيتك سياستى : برلين قونغره‌سى

اوروپا پایتخلرنده کزدیرن خدیو حضرتلرینك لوندره‌ده‌کی تشبثاتی پك زیاده ایلرله‌مشدر. بالطبع خدیوك بوپلانی ترکیا علیهنه‌در وبو مصر استقلالندن صوکره استانبول خلافتنك موقعی کوجله‌شه‌جکدر . بوکون اسلاملرك خلیفه‌سی اولان تورك پادشاهی معظم برآسیا سیاستی تمثیل ایده‌بیلیرکن یارین مصرله مجادله ایتمکه مجبور اوله‌جقدر . بومجادله‌ده مصرك غائب ایده‌جکنی سویله‌مك زائددر . چونکه مصرك استقلالی انکلیز حمایه‌سنده قابل ... بوایسه ، خدیوك دکل . . . بلکه انکلیزلرك حاکمیت اسلامیه‌سی دیمکدرکه ، حقیقی مسلمانلر واسلام سیاستی طرفدارلری بونی‌قبول ایتمزلر . بر خصوصی مبحثده ایضاح ایدیله‌جك‌اولان بومصرسیاستی حقنده بوقدرله اکتفا ایده‌رك اهالینك احوال روحیه‌سنی تدقیق ایده‌لم .

اسلاملرك او مشهور حضری عد ایدیلمکه شایان اولان (حمیدیه) نك اسکندریه وسویش لیمانلرنده کوردیکی حرمت اونوتولمامشدر . ظن ایدیلمزکه ؛ بو تقدیراته بوتون مصرلیلر اشتراك ایتمه‌مش اولسونلر ! . . . . حتی حکومت محلیه مأمورلری بیله تمایل کوسترمکدن چکنمه‌دیلر. چونکه او محیط ، او ملتك اجتماعی وجدانی بویله ایستیور . کیم بیلیر، بلکه برتورکیا غالبیتنده ویاخود برتورکیا مغلوبیتنده مصرده مهم برحادثهٔ تمایل ظهور ایده‌جکدر: بوتون‌مصرلیلر

حرب حوادثلريله اشتغال ایدییورلر . ظن ایدرسه‌ك بو اشتغال اونلرك اسكی برحسنی اویاندیردی . اونلرده یك محروق بر مفكوره احیالاشیور؛ طرابلس محاربه‌سنده باشلایان بو انتباهك بالقان محاربه‌سنده بر شكل آلدیغی وتوركیانك براسلامیت سیاستنده فوران ایده‌جكی مجهول دكلدر . بوجهتی یك ایی تقدیر ایدن انكلیزلر بر (جامعیت عربیه) [١] مسئله‌سیله بركون قازانمق ایستییورلر . فقط ، بوده سراب ! . . . . بو مصر غلیانی، بوتون بحرسفید افریقاسنه انتشار ایتدی . طرابلس غرب ، تونس ، جزائر ، فاس بیله صحرای كبیر سنوسیلرینك استقلال بایراغنه قوشمقده‌در . مستولی ، متكاثف وعالی برعرق اولان عربلرك امحاسی ناصل ممكن دكلسه، بو انسانلرك محكومیتی‌ده ممكن دكلدر . چونكه او صحرالرك مدنی بر حربنه [٢] اوچ اوروپا بیله مقاومت ایده‌مز ! طرابلسده یك قورقونج برمثاله تصادف ایتدك . بیلمم هانكی فرانسز ضابطنك یازدیغی او مشهور (دنیانك استیلاسی) طرابلسدن باشلیوردی ؛ حقیقتده بورادن باشلایاجق كبی....

[١] سوریه وحجاز، حتی كوردستانده! داخل اولمق اوزره مصر اداره‌سی آلتنده بر حكومت ... بالطبع انكلیز حمایه‌سی باقیدر .

[٢] History and fitur of Musulmamism : A . Mehrèn

آفريقا اسلاملرندن صوكره آسيا اسلاملرى كلير !...
بوديارده‌كى اسلاملر باشقه بر مدنيتده ، يوكسك بر سويه‌ده بولونيورلر. بونلردن‌ده هيچ بر فرد كورونمه‌زكه، خلافتك حربيله ، خلافتك مغلوبيتى ايله علاقه‌دار اولماسين !

هندستاندن استانبوله كلن پارالر، حتى كامل پاشا اداره‌سنه قارشى هندستانده‌كى پروتستولر پك اهميتلى ايشلردر . بونلر ، بوتون بو هند اسلاملرى بر غالبيت ايچين، اسلاميت تكبيرلريله هندستان مناره‌لرينه انتقال ايده‌بيله‌جك بر معنويت ايچين هر شيئى فدا ايتمكه قرار ويرمشلردى ! چونكه اوروحلرك اوياتماسى ايچين، اويأس ايله، ملال ايله پرورده اسلام وجدانك عصيانى ايچين بر سعادت، بر سرور لازم ايدى. داهادوغروسى، عصرلردن برى مسهوف اولدقلرى بنلك ايچين بر استنادكاه بكله‌نيوردى: خلافت اردوسنك صوفيه ، بلغراد ، چيتنه ، آتنه ظفرى بو احتياجى تأمين ايده‌بيليردى ؛ تصادف بوكا ياردم ايتمه‌دى . طرابلسدن باشلايان بو احتياجك هنوز نتيجه‌له‌نمه‌مه‌سنه سبب اولدى . فقط بو مغلوبيت او احتياجى اونوتديرميه‌جقدر ؛ آرتيق ايش ايشدن كچمش... هندستانده حال غلياننده بولونان اسلام حسياتى بر تسويه Niveou يه محتاج بر حالده‌در ؛ بونلر، خلافتك بر اسلام سياستنه انتظار ايدييورلر .

هندستانك شمالنده‌كى اسلاملر ايسه ، اصلاً ، نسلاً تورك

واسلام اولدقلری ایچین تورکیانك مستقبل حدود بلوکلرندن باشقه بر غایه‌یه مالك دکللردر . بوکون ، تورکیا محو اولسه‌بیله کاشغردن استانبوله قدر سویله‌نن تورك لسانیله تکرار بر تورك ایمپراطورلغی تأسس ایدر . بحرحزر کولنك جنوبنده‌کی ایران ترکمنلرندن کچه‌جك اولان بوسلسله ، مستقبل جرمانلقدن، مستقبل اسلاولقدن داها محکمدر! آراده هیچ بر حد فاصل، هیچ بر مانع طبیعی یوقدر . مستقبل قافقاسیا فه‌ده راسیونی بیله بر غالیچیا [١] ، بر رومانیا [٢] اولاماز . بو تورك اسلاملری چیندن تا موسقوه‌یه قدر امتداد ایدر واورال داغلرندن اعتبارآده ملی بر ماهیت اخذایلرلر. آرتیق بوکون هر بر دیپلومات اعتراف ایدرکه، روسیه تورکلرنده بر ملیت حسی اویانمش‌در ؛ بر ادبیات بر صنایع ، بر تجارت واردر .

بوکون، بونلریارین ایچین بر انقلابجیلق خاضرلایاجقدر . اك جاهل، اك منسی کویلره دوغرو متوجه اولان بو انتباهك قافقاسیا ایچریلرینه‌ده حلول ایده‌جکی وشمالدن تاتارلروجنوبدن تورکلر آراسنده قاله‌جق اولان (نیم ترك) قافقاسیاسینك‌ده پروسیالیلر کبی [١] تورکله شه‌جکی طبیعیدر . ذاتاً بر چوق

---

[١] آلمانیا ایله آوستریایه آراسنده‌کی اسلاولری ایمادر .

[٢] روسیه ایله بولغارستان آراسنده ، رومانیا رولی . .

[٣] مقدما اسلاو اولان پروسیالیلرك آلمانلاشماسی

قافقاس کوکلیلری بالقان محاربه‌سنه اشتراك ایده‌رك استقبالك بوکونکی هیولاسنی تحقق ایتدیردیلر. بوتون بوفعلی جریانلردن صوکره بالقان حربنك تأثیراتی ده‌پك بویوکدر. فقط بوقطعه‌نك منورلری باشقه‌دورلو دوشونیورلر؛ بونلر ترکیانك مغلوبیتندن حساً متأثر اولمقله برابر فکراً ممنون اولییورلر ودییورلرکه : « بالقانلر ترکیاسی ، آسیا سیاستنی اونوتدیرمش ایدی . تورکیا دیپلوماتلری روم‌ایلی سیاستنی تحکیم‌ایله اوغراشیرلرکن آسیا سیاستندن غائب ایدییورلردی بوکون قابل‌استفاده اولان بوسیاستك یارینکی موزانه‌سنه پك کچ یتیشه‌جکلردی. حالبوکه روم ایلی‌ده تورکیا یاشامایاجقدر ؛ بز بونی تکرار ایتدیکمز حالده هیچ کیمسه‌نك اعترافنه تصادف ایده‌مه‌دك .. هرحالده زمان بزم فکرمزی تأیید ایتدی . شیمدی ممنونز ... » [۱] بویله دوشونلرك حقلی اولدقلری آکلاشیلییور وبوکون روسیه‌ده بولونان بو فکرلری روس استبدادی دکل .. بلکه بوتون دنیا امحا ایده‌مز . بو بر جریاندرکه ، بهمه حال آقه‌جقدر . زیرا، ملیت عصرنده‌یز !....

بوکونکی مغلوب تورکیا اوکنده، امیدلرینك برشکل آلدیغی کورن بو انسانلرك نه‌قدر حساسلاشدیغی تعریف ایدیله‌مز .

[۱] Life in asiatic Turkei and Tartari : T . Bulleer

بونلر اولدقجه منور رهبرلرله حركت ايتدكلری ايچين طبيعی ومحكم اساسلر اوزرنده يورويه جكلردر ويوللری ده قدراجتماعی معبدينه متوجه‌در .

بالقان حربنك اسلام عالمندكی تأثيراتی بويله بر انتباهدر . بالطبع بوانتباهك بر شكلی ، بر سياستی ، نهايت براستقبالی واردر. بونلرده، بوكونكی سياست، بوكونكی اداره‌موازنه‌سيله متناسبدرلر . هربريسنك بر تاريخچه‌سی ، بر خصوصيتی واردركه ؛ بو خصوصيتلرك خصوصی بر اسانله نشرندن صوكره بر قرار ويريله‌بيلير . فقط هرشيدن اول ، بوتون آسيانك، بوتون اسلام انتباهنك استناد ايده‌جكی (يكی توركيا سياستنی) تدقيق ايده‌رك تصنيفاته باشلايه‌جغز .

یکی ترکیا

آلتی یدی عصردن بری یاشایان تورکیا، بوکون بر آن توقف کچیرییور . و آلتی عصرلق سیاستنی ترك ایده‌رك یکی بر سیاست تعقیب ایتمکه مجبور اولیور . بز ، بوراده بر تورکیا دیپلوماتی لسانی قوللانیورز. بلکه بولسانك ماهیتی اکلاشیلماز؛ فقط اوقدر عجله ایدیلمه‌سین!. . . بوراده تاریخك ، وقوعاتك خطیب اولدیغنی بیلمه‌لیز. اولابیلیرکه، تورکیا دیپلوماتلری باشقه، ابداعی بر سیاست تعقیب ایدرلر ! ! ! . . والحاصل اونلرك شخصیتلرینی دوشونمك مجبوریتنده دکلز . بز ، او پژمرده تاریخی دیکلیه‌رك اسکی تورکیا ایله یکی تورکیانك شخصیتلرینی اوکره‌نه‌جکز واسکی تورکیادن چوق واؤلمش شیلر ایشتمکله صیقلمقدنسه ، یکی تورکیانك شعشعه‌لی استقبالنی دیکله‌مك داها لطیفدر .

اسکی تورکیانك سیاستی بر بین الملیت حالنه کلمش ایدی؛ حاکم تورکلر سیاستندن صوکره باشلایان مغلوب تورکیا سیاستی غیر معین کچدی. فقط بودورك شخصیتی، تقلد اوروپالیلغی ایدی . یاوز سلطان سلیمدن باشقه هیچ بر تورك سیاسیسی کلمه‌دی که ،

بو اوروپا، غرب سیاستنی تنقید ایتسین!.. بالعکس هر دیپلومات بو جهتی تقدیر ایتمش ایدی. بوراده، دولتك تشکیلاتیله علاقه‌دار بعضی نقطه‌لر واردر؛ بوتون بو دیپلوماتلر روم ایلیلی ایدیلر؛ حتی بویکی اداره‌ده‌کی گنجلرك بویوك بر قسمی‌ده بو قطعه اهالیسندندر. بو شخصیتلرك ومناسبات دولیه‌نك، بالخاصه تورکیا دشمنلرینك اوروپالی اولماسی، تورکیایی اوروپا ایله اشتغال ایتدیرمکه اجبار ایتمشدر. بالطبع اوروپا ایله اشتغال ایدن استانبول حکومتی، آسیایی اونوتدی. بوتون اردولر، بوتون سلاحلر، بوتون تشکیلاتلر، بوتون ترقیات بوتون اصلاحات بومدهش روم ایلی ایچین یاپیلیور، اناطولیدن ده اوده‌نیور ایدی. اناطولینك ای بر «آنبار» تلقیسی خطاسز یکانه تشبیهدر. بو سیاستك برخطا اولدیغنی آکلامایانلر بوکون فجیع برحقیقت قارشیسنده بولونیورلر: بو آناطولی‌یه عودتده تصادف ایدیلن ابتدائی‌لك نه‌در؟... آناطولیلی اولان تورکیا ناصل اولمش‌ده خانهٔ اجدادینی بویله پریشان براقمش... بو هر کلمه‌سی اوزانارق بویوك انسقلوپه‌دیلر تشکیل ایدن سؤاللرك جوابلری برمأیوسیتدن باشقه برشی اولامازایسه‌ده، بو عودتیلرك «مأیوس اولمیه‌رق چالشمق چاغنه» کلدکلری ایچین بر مسرت حس ایده‌جکلرینی امید ایده‌بیلورز!....

اسکی تورکیا، بوقدردر؛ اونك محاربات ایله، اوروپا

انتریقـه‌لری ایله مملو اولان تاریخنی اوقومق اوزون اولاجغی ایچین بوراده سکوت ایده‌رك یکی تورکیایی تشریح ایدییورز !

یکی تورکیا ! . . . بو یکی اداره‌لره ، مرکزیت ، عدم مرکزیتلره ، انقلابلره اختلالاره بکزه‌مز ! یکی تورکیادیمك، یکی بر حکومت دیمکدرکه، اداری انقلابلرك مادریدر . فقط بو اول واساسدر . ایشته بو کونکی تورکیا دولتی بویله‌برتبدل ساحه‌سـنده‌در. بر چوق مشعشع ومشئوم عصرلردن صوکره «اوروپا، عناصروتنظیمات ترکیاسی»، «ملیت واسلامیت ترکیاسنه» عودت ایدییور . بوکونکی استانبول خلیفه‌سنك قعود ایتدیکی تخت بودر !

بوکونکی ترکیا دیپلوماتلرینك‌بیله اسملری دکیشه‌جك !...

تورکیـا دیپلوماتلری یرینـه (تورك ـ اسلام) دیپلوماتلری وتورکیا دیپلوماسیسی یرینه (تورك ـ اسلام) دیپلوماسـیسی تأسس ایده‌جکدر. اسـتانبولده‌کی تبدلاتك اوروپایه‌ده سرایت

ایده‌جکی واستانبول افقیله عیار ایدیلن سیاستلرده پك اساسلی

ومنتقم تبدللرك توالی ایلیه‌جکی کیزله‌نه‌مز. بوکون بیله تشبث اثرلری واردر ؛ لوندره قونفراسی باشقه بر شکلده کورونمکه باشـلیور . برلین دیپلوماسـیسی ویانه‌یی انتباهه دعوت ایدرك منتقم‌وسریع‌برسیاست‌تفسیرایدییور ؛ بلکه انکلیز دیپلوماسیسنه‌ده استناد ایده‌بیله‌جك اولان بوتشبثاتك روسیه ایله قارشیلاشدیغی

آ کلاشیلیور. هر حالده بو تبدلات زماننده‌کی بحرانك کیزله‌دیکی حقیقتلری آ کلامق پك‌ده کوچ دکلدر . تورکیانك نه‌اولدیغنی بیلیورز : یکی تورکیانك سیاستنی آسیا تشکیل ایده‌جکدر . بالطبع بر سیاستك عسکری ، خارجی استنادکاهلری واردر . بو تورك سیاستنك‌ده استنادکاهلری اوروپا اوله‌جقدر. اسکی تورکیانك بالقانلرده‌کی اردوسی روسیه حدودینه نقل ایدیله‌جك وخارجی مناسبات‌ده قافقاسیا طریقیله اجرا ایدیله‌جکدر. بو تبدلات طبیعی بر حالدر . بالقانلرك ادرنه‌سی، ارضرومده اشقودره‌سی وانده ، یانیه‌سی طربزونده تأسیس ایدیله‌رك استانبوله قدر تسلسل ایدن اووالرده روم ایلی قشله‌لری بولوناجقدر. هر حکومتك، هر سیاستك غایه‌سی کبی بو یکی تورکیاده قوتله‌شمکه مجبوردر وبو قوتی استحصال ایده‌بیلمك ایچین هرشیئه تشبث ایده‌جکدر . چونکه بو تشبثدن ممنون اولاجقلرله اولمایه‌جق رقیبلر واردر : روسیه قوتلی بر آسیا ترکیاسنی ایسته‌مز ! آلمانیا ایسه بوکا محتاجدر ؟ ایشته‌سیاست ساحه‌سنده چاریشه‌جق ایکی قوت که، ترکیانك سطوتی ایچین لازم اولان زمانی تأمین ایده‌جکلردر .

روس دیپلوماسیسی دوشونیرکه، قوتلی بر آسیا ترکیاسی، روسیا ترکلرینك عصیانی دیمکدر . وآز بر مدت صوکره بالقانلرده‌کی روس انتریقه‌لری روسیه‌ده تطبیق ایدیله‌رك بر بولغاریا

ایچین اسکی-قازان حکومتی ، بر صربستان ایچین اسکی- قریم حکومتی ، بر قره طاغ ایچین‌ده پرشعشعه بر قافقاسیا استقلالی احیا ایدیله‌جك و ترکستانك ، ایرانك هجومی‌اوکنده بر بالقان ملحمه‌سی تنظیر ایدیله‌جکدر . بوراده ترکیادن‌زیاده آلمانیا مستفید اولاجقدر ؛ بونك ایچین‌درکه ، بوکونکی آلمانیا بو استقبالی ترویج ایدر. آوستریاآلمانلرینی قورتارمق و برلین آلمانلرینی تهدید التنده براقمامق ایچین روسیه‌نك مغلوبیتندن باشقه چاره یوقدر . انجق روسیه‌نك بو سکوتندن صوکره‌درکه ، جرمانلر آراسنده‌کی اوتوز میلیون اسلاو آلمانلاشیر واوروپاده اسلاولاشمق تهلکه‌سندن قورتولور . فقط تأسف اولونورکه، بو اسلاو استیلاسنه قارشی مجادله ایدنلر، یالکز اوروپانك جرمانلری قالیور! فرانسه‌مز! بونك لهنده کبی . . . بیلنمزکه جرمان بایراغنك خیالندن اورکه‌ن پارسك ، اسلاو بایراغنك حقیقتنه پرستش ایتمه‌سی نه‌کبی برحادثه‌در !...

آوستریا و آلمانیانك بوسیاستی ، [۱] ترکیا ایچین قوی بر

---

[۱] بالخاصه پان - اسلاویزمك بوکونکی قوتسزلکنی[*] ابقا ایچین بوندن مناسب بر سیاست اوله‌ماز .

[*]جرمان اسلاو عالمنك پسیقولوژیسی :

جرمانلرك (بیسمارق) ی آیاستفانوس معاهده‌سنی ییرتارکن سکوت ایدن ، ایندیریلن ضربه‌نك مخرب اکسیرینی ! حس ایده‌مه‌ین (پان - جرمانیزم» عالمی، موعود مجراسنی تعقیب ایدیپورکبی تکرار آیاستفانوسه

استناد اوله‌جقدر. آلمانیا، ترکیانك تعالی وترقیسی ایچین آچیلاجق اولان مجاهده‌یی محافظه ایتمکه مجبوردر . وبویولده انکلتره‌یه‌ده تصادف ایده‌جکدر . هرحالده انکلیز دیپلوماسیسی، آناطولینك روشلاشماسنه موافقت ایده‌مز. چونکه بودفعه بوتون اسلامیت

دایانارق ایلك منصبی اولان استانبوله آقمق ایستییور !؟.

شیمدی بر بیسمارق ، جرمان دماغنك محصله‌سی اولان برمعنوی بیسمارق ، برجرمان داهیسی ، سیاسی دکل . . بلکه (سلاحی عصالی) برداهی کورونه‌جکمیدر ؟

ساکت ، دونوق منظره‌لرك رنکین اسرار محفظه‌سی اولدیغنی ادعا ایدن فیلسوف داوید ریتنه‌س برکتابنده دییورکه :

«عموماً عائد وبوبشری جمعیتك برقسمنی تخریب، برقسمنی اعلا ایدن آنی وقعه‌لر، امید ایدیلمه‌ین شکللرله نتیجه‌لنیر .» [۱]

چونکه، بووقعه‌لر ، بحران مولدی‌در ، شکلی برقاریشیقلقدر . بوراده بوتون منفعتلر، شعورلی وشعورسز منفعتلر حرکته کلیرلر ودرحال غائب اولمایه باشلایان موازنه‌یی ابقا ایتمکه عهد ایدرلر . بواویله شعورسز برعهددرکه ، آریسطونك دیدیکی کبی بو « بحران شکلی » کرهٔ ارضی صارصار ، کورونمه‌یه‌رك اوزانان برزلزله اولور .

آرتیق ، انسانلر ، دماغلر ، فکرلر ، حسلر خلجانلی برکتله حالنه کلیرلر ؛ هریرده بر انتباه حسی بلیریر ؛ هرعضو وضعیتنی غایه‌سنی تدقیق ایده‌رك صوك پلاننی چیزه‌ر و تحکم ، تفوق مجادله‌سنه آتیلیر .

بویله برمجادله‌ده، بربحرانلی مجادله‌ده قازانلر ، اصل عامللر وپیرولر دکل . . . موجودیتنك غایه‌سنی أك دوغرو حس ایدن ، أك قطعی

[۱] اجتماعیات مکتبی

برروسی تهدیدی او کنده قالیرکه: تهلکه پك قریب اولور. ژاپونیا ـ روسیا حربی، بونك پك شانلی برمثالیدر! مسالمتکاری برحلول ایله باشلایان روس دیپلوماسیسی هندستان حدودلرینه یاقلاشیرکن لوندره محافللرینی برکابوس استیلا ایتمشدی . درحال روسیه‌یی

حرکت ایدن دماغلردر ؛ غابه‌ده اوفاق بر شبهه ، دماغك عملیه‌سنی تشویش ایدر ومغلوبیتی انتاج ایلر . صوکره ، بویله بردماغده‌کی سلاح قوتی ایش کورمز ؛ زیرا ، عملیه‌نك مالزمه‌سی ، سلاح قوتنك اثریدر وبواثره عائداولان قوتی صرف ایتمشدر. ایشته بونك ایچیندرکه، بوعملیه‌ده (قوت ـ سلاح) استعمال ایدیله‌مز :

« بردیپلوماتك قفاسنه مودوع ظن ایدیله‌ن معظم اردو ، اوملتك دماغی قدرتیله متناسبدر . برلین قونغره‌سنده روسیه ایله برلکده « پان ـ اسلاویزم » ك سقوطی ، اسلاو دماغنك ثابتسزلکندن ، تأثیرسزلکندن منبعث ایدی ؛ یوقسه آلتمش میلیون جرمان ایکی میلیونلق اسلاوی مغلوب ایده‌مز ایدی . » [١]

له‌ندبه‌رق ، اوقدر دوغرو ، اوقدر کوزل برمثال کتیرمشدرکه، اجتماعیات علمنده‌کی معلوماتیله مشتهر میستررووزوه‌لت دیبورکه :

«... جمهوریت دماغنی اداره ایتمك موفعنده بولونان (تافت ـ Taft) طرفدارانی علمك اجتماعی نظریه‌لرینی دکل . . بلکه مختکر بانکرلرك مادی ، سطحی نظریه‌لرینی تطبیق ایدیبورلر . آکلامییورلرکه : ادارهٔ حکومت، تافت قفاسنك دکل، آمریقان دماغنك‌در. بنم بوکونکی مهاجم اجتهادم ، بوملی دماغك تضییقندن ، بوتضییقك تأثیریله تکاثف ایدن احتیاجندن باشقه برشی دکلدر. چونکه بوکونکی ذکی ، معلوماتلی انسانلر ، علم استادلری ، دارالفنونك اجتماعیات ، فلسفیات منتسبلری

[١] ماقس له‌ندبه‌رق

رجعت ایتدیرمکه توسل ایدیلدی : ژاپونیا ایشی حل ایتدی . بوکونده عینی ، بلکه داها مدهش برتهلکه باش کوستردیکی ایچین انکلیز ـ روس دوستلغی عنقلاشمق مجبوریتنده‌در .

فقط قوتلی برآسیا ترکیاسندنده ممنون اولمایان انکلتره‌نك روس دیپلوماسیسنی اسکات ایتدکدن صوکره (تورك ـ اسلام)

تمامله برابر بولونیورلر . بوقوت ایسه ، ملتك أك محرك برذکاسنی تمثیل ایدر . تافت طرفدارلری پك مبذول اولان بانکرلرله ، سطحیینلر قالمشدر . دنیانك ابدی مستبدلری اولان حقوقیات منتسبلرینك بزدن آیریلماسی‌ده اهمیتسزدر .

بز ، ملی ذکانك جمهوریت طرفدارلری ، بوملی ذکانك دیکر شعبه‌سی اولان، ففط مجرب علمله حرکت ایدن دەموقراطلرك غالبیتنی[١] بیلمکله برابرینه تافتجیلره، بودماغ بیقیجیلرینه‌معارض قالاجغز وجمهوریت فرقه‌سندن آیریلاجغز .

یکی فرقه‌مزك اساسی شودر : حکومتك اداره‌سنده‌کی عامل ، ملتك محصله‌سیدر . جمهوریت رئیسی ، حکومتك اوسته‌لری ، ناظرلر ملتك دماغی محصله‌سنی تمثیل ایدن داهیلرندن.. برشرق کنجنك دیدیکی کبی بر (جدول داهی) باشقه کیمسه اولاماز . اکر باشقه‌لری اولورسه، (مملکت منفعتی) موازنه‌سی تأمین ایدیله‌مز . دنیانك ناکهظهور عمومی تشوشلرینك برنده آمریقا سقوط ایدر ؛ بلکه‌ده محو اولور . ذاتاً بوکونکی (تافتجیلر) بوکردابه کیدییورلردی . بز ، بونلره سویله‌رز :

— برآز اجتماعیات ، ادبیات ، فلسفیات علملری ایله اشتغال ایله‌ییکز . مادی مملکت ، ایده‌آلسز ، معنویتسز مملکت یاشایاماز

---

[١] دموقراط فرقه‌سنك نامزدی ویلسون جمهور رئیسی اولمشدر.

دیپلوماسیسی ایله چارپیشەجقدر . بو جهتی بلاخره تدقیق ایدەجکز . انکلتره بواسلام تورکیاسندن پك زیاده شبهه ایدەبیلیر ؛ خلافت اولمامق شرطیله تشکیل وتقویه ایتمك ایستەدیکی ترکیایی خلافت مسئلەسنده محوایتمك ایستر؛ حالبوکه یکی ترکیاده

وبیلیکزکه : پاره ، فابریقه، سلاح، قوت دکلدر : آنجق علمی برعقل «قوت» در . » [١]

* * *

تحلیل ایتمك ایستەدیکمز (بشریت تابلو) سنك قاعدەسی، شخصیت قاعدەسی بوندن عبارت عد اولونابیلیر . بزعلمك واوعلمی تطبیق ایدن یکنفایه فکرلرك بو مثبت نتیجەلرینی بر میزان عد ایدەرك بوکونکی (قاریشیقلغك) عامللرینی ، غایەسنی تدقیق ایدەلم .

جرمان داهیسی حقندەکی سئوالمزك جوابی، بوکونکی پان-جرمانیست سجیەسیله پان - اسلاویست سجیەسنك انتباهلرنده ، بوانتباهلرك تمثیل ایتدیکی قوت وقدرتدەدر . بومسئلەنك حلنی تسهیل ایچین برکتابمزك آتیدەکی سؤالنه ویریلن جوابی آکلامق ایجاب ایدییور . بز دیمش ایدككه :

« عجبا بو ایکی ملتدن هانکیسی ثابت ، معین بر ملی دها تمیه ایدەبیلمشدر ؟ »

آمریقانك کنج پیسیقولوغلرندن آدامله‌کەن جواباً دییورکه :

« بوسئوال پك دریندر ! بو سئواله أك قطعی جواب ، شاعر (کەته) نك فائوستنده واردر . کەته ، برمحررك اشارت ایتدیکی کبی ، شعورسز Inconscient بروقوف ایله سویلەمشدرکه : انسان اسمیله دکل ، هویتیله بنامدر . آندره ، فرەدەریق . . . الخ اسملری بر

[١] روزوەلت : Outlook

خلافت تاجیله تأسس ایدییور ؛ انکلیز نه دوشونه جکدر ؟..
هنوز برجواب ویریله‌دی ؟ فقط برفرانسز محررینك مشهور
بر قونفرانسده افشا ایتدیکه : ، «انکلتره بین‌الملل بر آناطولی
ایستر . » بوتصـور ، انکلتره‌نك یکی بر بلاسـیدر ، برزمانلر

چیلقیناقدن باشـقه برشی دکلدر . » بو مهم ، مفصـل سـوزلر تشریح ایدیلیرسه آکلاشیلیرکه؛ جرمانلر ، یالکز آیری آیری بر بیلکی‌یه وغیر معین برعمومی بیلکی‌یه مالك انسانلر دکللردر. بوتون بو بیلکیلرك محصله‌سی اولان عمومی برسجیه‌یه ، بر بیلکی مجله‌سـنه‌ده مالکدرلر . اعتلالرینك سـببی اولان تعاون حسی‌ده بو دماغ مجله‌سـنك قدرتیدر . بویوك دمیر فابریقه‌لرنده ، هیچ برشیدن خبردار دکل کبی منتظماً چالیشان ، چکیچ ووران ، یوروان برجرمان، بوتون جرمان عمله‌لر؛ فابریقه‌نك عضولرندن باشـقه برشی دکللردر . حقیقتده ، بیلکیلری ، حسـلری آیری اولان بوانسانلر ، انسـان شـکلندن تجرد ایتمش کبی کورونیرلروبراجنبی ایچین برویده ظن ایدیلیرلر .

محترم‌محبمز آدامله که‌نك سوزنی تثبیت‌ایچین دهابرچوق‌عامللروواردر: آلمان لسانی ، عامللرك ایلك صـفحه‌سنی تشـکیل ایدر . ملتك دماغنی تمثیل ایدن آلمان لسانی ، اسکی عنعنه‌لرنی تعقیب ایده‌مه‌مش ، برطاقم عالم بویوکلر طرفندن تعدیل واصلاح ایدیلمشدر . اویله براصـلاح که ؛ لسـانك تکامل صـفحه‌لرینی محو ایتمشـدر . بوکون متین ، آهنکدار وصاحبلری کبی برآز قبا برلسـان اولمشدر . آلمان لسـانك اومدهش اصلاحات دورلرنده سـکوت ایدن جرمانلری حسـسزلکله ، عنعنایه صداقتسزلقله اتهام ایتمك سطحی برمطالعه اولور. چونکه بوکونکی آلمان لسـانی شخصیتندن آیریلامشـدر . آنجاق عصرلر ایچینده دوغا بیله‌ن عرق داهیلرینی واهی غیرتلردن قورتارمشـدر . بو نتیجه‌ده ، جرمان

استانبول مقام خلافت اولورکن : بیزانسلیلرک فراری

روسیه حدودنده بر «ارمنستان» تشکیلی ایله اوغراشان انکلتره
سیاستنك بوشمولی تأیید ایدییورکه ؛ شه‌یمان‌سه‌دك تدقیقاتنده
بویوك براصابت وار ایمش.. بو اجتماعی محرر دییورکه :
« برارمنستان تشکیل ایتمکله روسیه استیلاسنی منع ایتمك

عرقنك پك نافذ وپك ایرکن داهیلر یتشدیرمه‌سنده آرانمالیدر. برفرانسز
سوسیولوغی بومدهش تعدیلاتدن بحث ایدرکن :
« بوقدر حسسز قالمق ، ملی مقدساتی حمایه ایده‌مه‌مك وایتمك
ایسته‌ین برقاچ اختیاره تمایل کوسترمه‌مك ناصل آکلاشیلابیلیر؟ » دییور.
بوحاله ویریله‌جك جواب ساده اولدیغی قدر محکمدر . اجتماعیات
علمنك تحقق ایتدیردیکی برخاصه واردرکه ؛ هربرملت عنعناتنه صادقدر.
مقدسات کبی بو عنعناتی‌ده حفظ ایدر . مدنی ملتلر ، جاهل ملتلر ،
وحشی ملتلر ، هرانسان بوچلیك محفظه‌نك محافظیدر . عصرلرك قوتیله
تکاثف ایدن بومقدساتدن برشی آلمق ؟ . . یا مدهش براختلال ایله
ویاخود قطعی برسکوت ایله قارشیلاشیر .

ایشته جرمانلر ، سکوت ایله مقابله ایتمشلردر . چونکه بو عنعناتلر
اونلرك معنوی رضالریله ، ملتك افکارینی تمثیل ایدن داهیلریله تعدیل
ایدیلمشدر . شیمدی ، برجرمان بوتعدیله ناصل عصیان ایدر . او ،
اوراده حفظ ایتدیکی مقدساتی کندی منفعتنه قوللانمشدر ؛ اسانی
تعدیل واصلاح ایدن داهیلرك هربرحرکتی، حس ایتدیکی . فقط ایضاح
ایده‌مه‌دیکی احتیاجنی اشباع ایتمشدر . بوسکوت، بوندن نشأت ایدییور.
آلمانیاده هرشی ، دین ، مشروطیت بواصول ایله حل‌ایدیلمش وبوکونکی
سوسیالیزم‌ده عینی‌اصولی‌تعقیب ایدییوروایده‌جکدر. هنوزاونودولمامشدر؛
حرب علیهداری سوسیالیست آلمانلر، صوك آغادیر مسئله‌سنده بوتون
خصوصی بیلکیلرینی غائب ایتمشلر ومعظم بر متینغ ایله خارجیه ناظرینك

ممکن دکلدر. زیرا، ارمنستان لغتی، تاریخه عائد بر اسم اولمشدر..
بوکونکی ارمنستانده ۸۰۰ بیك ارمنی‌یه قارشی سکز میلیون
اسلام واردرکه؛ بو اکثریت ایچنده اقلیتك یاشاماسی بیله ممکن
دکلدر ! برحکومت تشکیل ایتمك ایسه، درحال برقتال احضار

(حرب ماکینه) سی اولمشلردی. اوزمان، صلحیوندن میستر (استید)
باغردی :

« آلمانیا ماکینه‌سی ایشلمکه باشلییور. اومملکتك سوسیالیستلری‌ده
حرب ایستیپور. »

بورادن آکلاشیلییورکه : جرمان عرقنده‌کی ملی غایه اعتضاد پیدا
ایتمش بر کتله‌در وبوپان ـ جرمانیزم کتله‌سنك هردقیقه حرکته آماده
(تحکم ماکینه‌سی) اولدیغنده‌کی شبهه‌ده ضعیفدن عاریدر.

شیمدی، اساس سئوالك جوابی تعین ایتدی : آلمانیاده ملی دها
بلیرمکه باشلامش وموجودیتنی تقویه حالنده بولونییور.

جرماندهاسنك انکشافنی تصدیق ایدن بر چوق مثاللر وارایسه‌ده،
بز بوقدرله اکتفا ایده‌جکز. بوممل‌کتك دماغی، اوقدرچوق شیلراستیعاب
ایده‌مز. فقط جرمان سجیه‌سنك خصوصیتنی، خصوصی قدرتی، فعالیتنی،
تکاملده‌کی غایه‌سنی تدقیق ایدرکن بونلرکده بعضیلرینی اونوتمیه‌جغز.

بوجرمان سجیه‌سنه مقابل اسلاولرك ناصل برسجیه‌لری واردر ؟

اسلاو عالمی، ملی بر جریان تعقیب ایتمییور. بوتون آلمانلر
جرمان سیاستیله تسلسل ایتدکلری حالده، اسلاولر بش (خصوصی اسلاو)
سیاستی آلتنده کورونیرلر :

۱ — روسلر
۲ — لهلر
۳ — غالیچیالیلر

ایده‌رك روسیانك اشغال عسکریسنی دعوت ایتمکدرکه، انکلیز دیپلوماسیسنك ابدی بر رجعتی عداولونور . . . .
. . . . انکلتره‌نك ارمنستانه انکلیزلردن زیاده روسلر غیرت ایدییورلرکه ، بوسعیك نه‌دیمك اولدیغی آکلاشیلیر ! ...

٤ — صرب — خرواتلر

٥ — بولغارلر

بواسلاو شعبه‌لرندن هربری ملی برسیاست تعقیب ایدر ویکدیکرندن متنفردر . بومسئله ایچین (تاریخ ملیت) محرری دییورکه :

« ظاهرده سیاسی مانعه‌لرله یکدیکرندن آیریلان بوشعبه‌لرك سیاسی منفعتلری هیچدر . دوشونولسین که : برله؛ اسکی استقلالنی احیا ایچین روسیه‌یه مهلك برخصم اولییور وآووستریا ایله چالیشییور . حالبوکه عرقداش ، فکرداش اولان روسیه ایله مساعیسنی برلشدیره‌رك آوستریا علیهنه چالیشسه، داها أیی، داها منفعتلی برایش اولمازمی ؟ لهستانك ، دیکر بر کوچوك اسلاو حکومتنك استقلالی نه فائده تأمین ایده‌بیلیر ؟ ایشته روسیه کبی بویوك ، قوتلی براسلاو حکومتی وار . اسلاو اولان له، بو حکومتك بر فردندن باشقه برشی دکلدر . بوکونکی آلمانیا ایمپراطورلغنه بوتون آلمانلر اشتراك ایتمه‌دیمی؟ آوستریاده سلانیك امیدی ایچینده تریسته‌یی برلین حکومتنه براقمییورمی ؟ نه‌دن لهلر بویله دوشونمییورلر ؟ اسکی ساقسونیا حکومتنك احیاسیله ساقسونیالی آلمان نه قازانیرکه ؛ بر (له) ده ، روسیه لهستاننك احیاسیله برشی قازانسین! عجبا آوستریا وآلمانیاده‌کی لهلری قورتارمق ایچین روس اسلاولریله اتحاد ایتمك اك معقول برفکر ، برحرکت دکلیدر ؟ » [١]

[١] تاریخ ملیت : ل. برانخه‌ر .

بوراده ، باشقه برسیاست تعقیب ایتمه‌لی وارمنی قومیته جیلرینه
ایضاح حقیقت ایده‌رك اونلری انتباهه‌دعوت ایتمه‌لیدر. بیلمه‌
لیدرکه، بوممل‌کت اختلاللری قالدیرلماز !.. »

بوسیاستی ترك ایدن انكلتره‌نك یكی بربین‌الملیت نظریه قالیور؛

بو قطعی نتایجه مقابل ، له ـ اسلاوسکوت ایدییور ودائما روس اسلاوینی استحفافلی نظرلرله سوزییور .

بو روحی حادثه‌لرك اسبابنی بولمق ایچین (له) لرك انقراض تاریخلرینی تدقیق ایتمك بر نتیجه ویرمز . روس محررلرینك بویولده‌کی اجتهادلری پك زیاده خطالیدر . اکر اسلاو سجیه‌سی محررینك دیدیکی کبی (له) ك انقراض (کین)ی ، قوی و مهاجم بر انتقام شکلنده دوام ایدییورسه، بوممالك قیویلجیمدن آوستریانك متضرراولماسی‌لازمدر. زیرا بوکون (عائله‌سلطنتی) پرنسیبلری دکل.. عرق، ملیت پرنسیبلری حکومت تشکیل واداره ایدییور! له‌ایچین برنجی‌شکل منقرض آوستریاده، دیکری‌ده روسیه‌ده‌در. ذاتاً یالکز روسیه دکل .. آوستریاده، آلمانیاده لهستانی پارچالامشلردر . اصل (کین) ك بو یابانجیلره راجع اولماسی ایجاب ایدردی . روس محررلرینك نظریه‌لرینی ابطال ایچین باشقه علمی اصوللرده واردر: (کین)ك پیسیقولوژیسی موقت بر بحراندر. حالبوکه عصری بحرانلرك یاشایامادیغی بردنیاده، برله بحرانی ناصل‌یاشایا بیلیر. صوکره بر عارضی بحرانی ازاله ایده‌بیلن عامللر ایسه ، لهستان‌ده مبذولدر : اك محکم عامل ، عصر فکرینك تحولیدر :

« قرون وسطایه مشابه بر عصرك ابتدالرنده تقسیم ایدیله‌ن جاهل بر ملتك کینی ، بوکون دوام ایده‌مز . » [١]

چونکه بوکون لهستانك هربرکوینده برمکتب‌واردر. عوامی تحریك

---

[١] ایلك پیسیقولوژی : هربرت سپنسر

ظن ایده‌مه‌ییز که انکلیز دیپوماسیسی، استانبول حکومتنه هجوم ایده‌بیلسین!.. زیرا، هجوم ایتدیره‌جك، آناطولینك بی طرفیسی تأمین ایده‌جك بر آلتده‌ده یوقدر! ایشته بو کون بو حقیقتلر اوکنده‌درکه؛ انکلیز سیاستی ترکیا ایچین باشقه بر هجوم حاضرلییور؛ بوده سویلدیکمز

واداره ایدن قسم، دارالفنون مأذونیدر؛ بوکونکی عصرك علمی، اجتماعیاتی، فلسفیاتی، روحیاتی اوکره‌نـلر وبیلنلردر. بو علملر، جاهل کبی ایده آلنی امحا ایتمشدر. بوکونکی ایده آل آیری بر شیدر!

بو جهتی، لهستانده پراغ دارالفنونی پروفسورلرندن (ملی حقوق) محرری‌ده اعتراف ایدییور:

«لهلرك بوکونکی ایده آلی اوقدر دکیشمشدرکه؛ هر بر مورخ حیرتده قالیر. بوکون سوسیالیزم، ناسیونالیزم، آنارشیزم بورالری ایچنده دالغالانان بو ایده آل، تصادف کلمه‌سیله خلاصه ایدیله بیلیر... بعض آلمان سوسیولوغلرینك دیدیکی کبی، بز تصادفك سرسری قانادلری آراسنده دکل... بلکه (بز ـ تصادف)، دنیانك سرسریلکی ایچنده برمجهول سمته کیدییورز» [۱] ایشته بوکونکی لهستانك سجیه‌سی بویله‌در. آرتیق بوراده قدیم کبی نظریه‌سی ابدیته کیتمش برخرافه عد ایدیله بیلیر. بزم نقطهٔ نظرمز باشقه‌در. بز، بو ایکی اسلاو شعبه‌سنك ملی اسلاو غایه‌سیله متحسس اولمادقلرینی سویله‌یه بیلیرز. یعنی براسلاو داهیسی، هنوز کلمه‌مشدر. (له ـ اسلاو) ایله (روس ـ اسلاو) ك حسیاتنی، فردی بیلکیسنی برلشدیره‌بیله‌جك بر قانون، برفکر مجله‌سی یوقدر. بوکونه قدر هیچ بر اسلاو داهیسی کورمه‌دك. «چونکه بر داهی، عرقلرك فردلری آراسنده‌کی متسلسل مناسبتلرك تکاثفندن صوکره ظهور ایده‌بیلیر وداهی بوتون عرقی تمثیل ایدر. بو نظریه‌یی تثبیت ایچین

[۱] (ملی حقوق) ل. ب. پیسورلوکی

کبی « خلافت » مسئله‌سیدر. استانبول حکومتی، آناطولویی تقویه ایدرکن حدودك خارجنده‌کی قان‌قرداشلرینك، دین قرداشلرینك حسیاتنی دیکله‌یه‌جك ، وبوتون آسیایه دوغرو وبر جریان آچاجقدر .

روملرك، تورکلرك وسائر متفرق عنصرلرك بنیهٔ تفکراتنی تدقیق ایتمه‌لیدر؛ بونلرك هیچ بریسنده داهی بوقدر وبوشکل ایله یتیشه‌مزده ... » [۱]
ایشته بو ایکی اسلاو شعبه‌سیده ، هنوز کاله ایرمه‌مش میوه‌لر کبی خام بر حالده بولونیبورلر .

آوستریالیلرك تلاشی بر آز فضله اولمقله برابر، بوایکی اسلاو شعبه‌سی دها بر چوق سنه‌لر، بوکشمکشده یاشایاجقلردر. فقط، شایان دقتدرکه، بومشهٔ بیت، سجیه‌لرنده درین بر تفاوت قازمغه باشلامشدر. یواش یواش — جرمان انتریقه‌لریله — (له ـ اسلاو) سجیه‌سی، (روس ـ اسلاو) سجیه‌سندن آیریلارق خصوصی بر ملیت تمثیل ایتمکه استعدادلانیبور کبی بر حالده‌در . سوسیولوغلردن (بارون شوده‌ریق مه‌نچل) ك صوك تدقیقاتنی مشعر نشر ایدیله‌ن بر راپورده شو تصنفلر غایت مهمدر:

اسلاو عرقی

روس سجیه‌سی		له ـ سجیه‌سی
مفکره‌ده قوتلی	۱	حسیاتده قوتلی
صوثوق قانلی	۲	عصبی
ساکن	۳	منتقم
مطیع ، متوکل	٤	آز مطیع ، متشبث

[۱] اوروپا : هـ . آ .

بو عمومی جریانك ابی اولدیغنی ادعا ایده‌مه‌یز؛ حتی آلمان دیپلوما-
سیسی بو جریانك علیهنده‌درو بلکه‌ده بونك ترکنی التماس ایده‌جکدر.
فقط، بوممکن دکلدر؛ هر حکومتك خفی پلانلری اولدیغی کبی
تورکیانك‌ده بویله پلانلری اولاجق و اسلام انتباهی‌ده بونلره

وحدته متمایل	٥	وحدته آز متمایل
تنبل	٦	چالیشقان
آز تجار	٧	آز تجار
جمعیته طرفدار	٨	جمعیته طرفدار

بو راپورده کوریلیورکه ، اسلاو عرقنه اساس اولا بیلن روس سجیه‌سنك أك آصیل نقطه‌لرینی (له) غائب ایتمشدر . هرحالده اسکی لهستان بو سجیه‌ده دکلدی. اوزمانك اخلاق، عادات، عنعنات وانقراضی کوسترییور ایدی‌که : اسکی له ، مستقل له باشقه برشیدی . بوکونکی‌له ایسه چوق باشقه برشیدر! فقط اویله بر حال که: روسیه‌ده، آوستریاده بولونان لهلر عینی سجیه‌ده کورینیورلر . بومختلف محیطلر، مختلف اداره‌لر بو عرقه تأثیر ایتمیور . آکلاشیلمایه باشلانییورکه : لهلر خصوصی بر (تفکرلر محصله‌سی) نه دوغرویوروییورلر . یوز یتمس میلیونلق اسلاو عرقنك ایکی شعبه‌سی ، آنجق ایکی اهمیتسز جهتده بر قرابت اشارتنه مالکدرلر. صفراوی اسلاو سجیه‌سنك (له) لرده عصبیته، حسك فکره تحولی پك مهم بر تفاوتدر . عصبیتك یواش یواش ترقیسی ، عرقك انفرادینی تأسیس ایدرکه، بویله برخطرلی آنده اسلاوجماعتلری یکدیکرندن آیریلق مجبوریتنده قالیرلر. آوستریا حکومتی، بوپره‌نسیبی تعقیب ایده‌رك لهلری مجارلر کبی خصوصی بر ملت یاپمق و اسلاو جریاننه بو اسکی اسلاولرله حائل اولمق سیاستنده‌در .

دیکر شعبه‌لرده‌ده عینی آیریلق موجوددر . بالفرض (غالیچیالی -

اساس تشکیل ایده‌جکدر. صوکره مجبوری بر آسیا سیاستی‌ده واردرکه، اوروپانك بین‌الملیتنه قارشی بر آسیا بین‌الملیتی اویانا. جقدر. اسلام آسیاسینك رئیسی ایسه، ایلك خطوه‌یی آتاندر!
ترکیاده تردد کوسترمیه‌رك بو حاکمیت آدیمی آتاجقدر؛

اسلاو) ، (روس ـ اسلاو) ایله دوست بر حالده چکینیرکن محیط جهتیله کندیسنه داها متحسس بولونان (له ـ اسلاو)ك صوك درجه علیهنده‌در. بو آکلاشیلماز بر (اسلاو کشمکشی)در
بو اوچ شعبه آراسنده بولونان بعض متفرق قسملرده واردر. بونلر عمومیتله اهمیتسز عد اولونورلر. اصل اهمیت، بالقانلر سیاستنده‌کی ایکی شعبه‌یه عائددر:
١ — صرب — خروات
٢ — بولغار
صرب — اسلاو شعبه‌سی، ایلك اوچ اسلاو سجیه‌سنك حسیاتنه یابانجی دکلدر؛ غالیچیالیلره وبالخاصه روسلره صوك درجه متمایلدر. صربستانك استقلالندن بوکونه‌قدر تحدث ایدن وقایع کوستریورکه؛ صربستانك اداره‌سی، خارجی، عسکری اداره‌سی (پترسبورغ) ناظرلرینك عقللرینه احاله ایدیلمشدر. فقط، صربستانك اسلاولق عالمنده‌کی فعلی رولی اهمیتلی دکلدر. استقبالده بر اهمیت قازابیله‌جك بر موقعده اولدیغی ایچین بوکونکی قدرتسزلکی یالانجی الماسلرله سوسله‌نیر. بولغار اسلاو شعبه‌سی ایسه، عکس بر صفحه‌ده‌در. اوتوز سنه‌لك برشهرت تمثیل ایدن بولغارك قوتندن زیاده، اسلاو عالمنه قارشی اولان مخالفتی دوشونولییور. بو اسلاو شعبه‌سی، هرشعبه ایله آیریلیر وهربرخصوصده اصلاً، نسلاً، سیاسةً بر غیریلك کوستریر.
بو شعبه‌نك بر خصوصیتی‌ده صربلره اولان عداوتیله مشهوردر.

آرتيق بو وضوحدن صوكره ، آلمانيانك سكوتی ، انكلتره‌نك ايسه تلاشی باشلار. سكوت ايدن آلمانيا ايچين سكوت ايتدكدن صوكره تلاش ايدن انكلتره‌نك مقابله‌سنی تدقيق ايده‌لم . ظن ايديليوركه؛ انكلتره، مصرك استقلالی ايله تركيايه مقابله ايده‌جك

بوكونكی بالقان محاربه‌سنده بو ايكی شعبه برلشمش كبی كورونيورلرسه‌ده، بو اتحاد دوغرو دكلدر وظاهری بر اتحاددر. بويله بر منفعت بحراننده تسكين ايديلمش ظن ايديلمن عداوت ، سكونت صفحه‌لرنده چارپيشير وبو بولغار - صرب اتحادی‌ده اسلاو - يونان ائتلافنه بكزركه، صوكنجی كبی برنجی‌ده موقتدر . بو ايكی اسلاو شعبه‌سنك اساس سجيه‌لرينی ، عنعنه‌لرينی ، منازعه‌لرينك پيسيقولوژيسنی اوكرندكدن صوكره ، مسئله تعيين ايدر .

*
* *

صربلر، روس- اسلاو آناشعبه‌سندن آيريلمش خالص اسلاولردندر. بونلر بر طاقم آقينلرله ، استيلالرله دكل ... بر دعوت ايله صربستانه كلمشلردر. بوكا بناءً اساس سجيه‌لرندن هيچ برشی تصالبه اوغرامامشدر. بولغارك اساسی منشألری اسلاوستان دكلدر . بونلر فينو آ- تركستان عرقنك برموغول شعبه‌سيدرلر؛ اورال طاغلرندن بالقانلره هجرتی ايتمشلردی. فقط بوهجرتده بالقانلرده اسلاولره تصادف ايتمشلر؛ نهايت بونلرله قاريشه‌رق متصالب بر عرق اولمشلردر . لاكن بو تصادفده اسلاو لسانی، بولغار لسانته تقدم ايده‌رك عرقك تمايلی‌ده باشقه بر افقه ، اولسانك نشأت ايتديكی بر افقه توجيه ايتديرمشدر . بو تصالب طولاييسيله اساس بولغار سجيه‌سنده ايكی استنادكاه كوروليور :

بولغار } ١ — راعی سجيه
٢ — نيم زراعی سجيه

ومصرده بر خليفه انتخاب ايتديرمكى تجربه ايله‌يه‌جكدر. باشقه هيچ برمقابله يوقدر. بوپلانك بو كوندن احضار ايديلديكنى سويله‌ملك ايسترايسه‌ك سوريه‌مسئله‌ٔ حاضره‌سنك كنهنى بيلمه‌لى يز. بو كونلرده سوريه اصلاحاتى وتوركيا عدم‌مركزيتى نغمه‌لرينك

اسلاو سجيه‌لرينك ايسه‌نيم زراعى بر نه‌تيكه‌تلرى واردر. بولغارلرك راعى سجيه‌سيله بوسجيه آراسنده‌كى تصالب ، اسلاولرك عددى تفوقنه رغماً اوچونجى برسجيه توليد ايتمشدر. بونك ايچين، بربولغار تحسسات وتخيلاتى بر اسلاوه بكزه‌يه‌مز . ذاتاً بولغارستانك تكاملى‌ده بو حقيقتى تصديق ايتدى . بولغار حكومتنك تأسس آننـدن اسـلاولرله بولغارلر آراسنده تحدث ايدن ضديتلر تدقيق ايديليرسه آكلايا بيليرزكه؛ بولغارلر، نه‌روسلره‌ونه‌ده صربلره‌برحرمت پرورده ايتميورلر. بولغارلرك‌معنويتلرنده، صربلرك روسلره اولان تمايلى يوقدر . بولغار پك متحول حسلر ومتمايللر كوستريرِ ؛ حتى بر يهودى كبى ، منفعتنك يولنه يتشمكده بر دقيقه غائب ايتمز . بولغار سجيه‌سنى تشكيل‌ايدن معهود تصالبك داها درينلرينه‌اينه‌ن انسانلر ديبورلركه:

« ايلك بولغار حكومتى ، ملى بر شكلده بولونييوردى . او ايلك حكومتنك عنعناتنده تصادف ايديلن توركلك خاصه‌لرى بو اثره دالدر . فقط صوكره‌لرى يواش يواش باشلايان تصـالب ، بو عنعنه‌لرى اسـلاو حياتيله قاريشديرمش وخرستيانلغك انتشارى آنلرنده (بولغار ـ ترك) دن كيمسه قالمامشدى . »

بونلر نه اولمشدى ؟

باشقه بر عالم ديبوركه :

« (بولغار ـ ترك)ك اسلاولاشماسى پك سهيل اولمشدر . چونكه بالقانلرك‌قديم اهاليسى اولان‌اسلاولرك دينى، ادارى تشكيلاتلرى‌وارايدى

آلتنده «جامعیت عربیه» سری واردرکه، بوتون عربلرك انكلیز حمایه‌سنده برلشمه‌لری دیمکدر. انكلیزلرك بو سیاستنی بر قسم عربلرده ترویج ایدییورلر. فقط بوعربلرك بر طاقم آلتلر اولدیغنی کیزله‌مه‌ملی یز. یالکز ملیت نظریه‌سی آلتنده ازیلن بعض

وبونلر براکثریت تشکیل ایدییورلر؛ صوکره تجاووز، مدافعه مسئله‌لری‌ده پك مهم عامللر اولییورلردی. بوبولغار تورکلرك اسلاولاشماسی یالکزلساناً ایدی. دیکر احوال‌ده اسکی عنعنات باقی قالمشدی. لاکن خرستیانلغك سرایتی ایله ملی عنعنات، خرستیانیت قواعدینه قاریشدیریلمغه باشلادی. نهایت بوریس وکیریلك اسلاولسانی احیا ایتمه‌لریله اهمیتله‌شه‌ن نشر خرستیانیت، بوتون بولغارلری استیلا ایتدی وملی بولغارلسانیله یازیلان انجیل عنعنات دینیه‌سی، ملی عنعناته تقدم ایتدی. او بحران زماننده، بو ایکی عنعنات حکم وتکاثف ایتمکه باشلادی وظاهراً متجلی اولان بولغار — تورك عنعناتی غائب اولدی.» بو حادثه‌لرك تخریبلری چوق دکلدر وهنوز انکشاف ایده‌مه‌مش اولان شخصیت عرقیه‌یی متأثر ایده‌مه‌مشدی. بونلر یکی عنعناتك داخل اولاجغی محفظه‌ده قالارق طبیعی بر مجادله، بر تلقیح عملیه‌سی وظیفه‌سنی حامل ایدیلر. نهایتکه مجادله‌ده بو تلقیح عملیه‌سنك موفقیتله نتیجه‌لندیکی کوریلیور:

«... سز، هیچ بر بولغار کویلیسی، شهرلیسی، متفکری، سیاسیسی کوره‌مزسکزکه، وجهاً برروس اولسون، فکراً برصرب اولسون، حساً بر له اولسون؛ فعلاً براسلاو اولسون!.. بورادە هپ باشقه کیمسه‌لر واردر وبونلر، بوتون بو اسلاولردن نفرت ایدرلر. لاکن بونلری رد ایتمه‌کله دکل... بلکه بونلره حاکم اولمق املیله اسلاولغی قبول ایدرلر. برایکی سنه اول صوفیه‌ده‌کی پان ـ اسلاویست غزته‌جیلر قونغره‌سندن بحث ایدن بر له دییورکه: بولغارلر، اسلاولغه دوغرو

کنجلر واردرکه: بونلر ملی برعصبیتك قربانی اولیور وبویوك طانیدقلری بعض آلتلرك ادعالرینی تعمیم ایدییورلر. لوندره‌دن برطاقم واسطه‌لرله الهام ایدیله‌ن ادعالر شویله باشلیور:

بوتون عربلرك» انکلیز حمایه‌سنده بولونمالری، عرب اتحادینی

دکل... بلکه اسلاوانی بولغار (حاکمیتنه‌دوغرو) کوتورمك ایستیورلر[١]

شیمدی ، (بولغار ـ تورك) نه اولمشدی ؟ سؤالنه جواباً :

— یکی بر سجیه‌یه حاکم برعنصر اولمغه باشلامش ایدی .

بولغارلر بویکیلکك اثرلرینی‌ده کوستردیلر : برچوق دفعه اسلاولغی تحقیر و روسلره‌ده دشمن اولدیلر . حتی لوندره بالقان قومیته‌سنك بولغارلری التزام ایتمه‌سی‌ده، بولغارلری اسلاودن باشقه برعرق کوسترمك منفعتیله علاقه‌دار ایدی :

« اسلاولرك بحرسفیده اینمه‌لرینی منع ایتمك ایچین ایکی حدود لازم ایدی . بری آناطولی‌ده دیکری‌ده اوروپای عثمانی‌ده . . . انکلتره ، روسیه‌نك عسکری حلولنی منع ایتمك ایچین آناطولی شرقی‌ده برارمنستان تشکیلنی ایسته‌دی واوغراشدی . فقط بوفعالیت بوشنه کیتدی ، ارمنیلر برحکومت تشکیل ایده‌بیلمك قابلیتنی کوسترمه‌دیلر. صوکره بولغارستانی التزام ایده‌رك روم ایلی حدودینی تقویه ایتمك ایسته‌دی . بوراده اویله برغایه کوستریورديکه، هرکس حیرتده‌قالدی. انکلیز دیپلوماتلری، انکلیز عالملری بولغارلرك اسلاو اولمادقلرینی پروپاغاندا ایده‌رك بوملیت عصرنده ملی بر حکومت تأسیس ایتمه‌لرینی توصیه ایدییورلردی . » [١]

بوراده‌لوندره بالقان قومیته‌سنك آلدندیغی تحقق ایتدی. چونکه بولغارلر. پك‌زیاده‌متجرد بر حالده‌بولونیورلردی. لسانلری‌اسلاو اتحادینی

---

[١] بولغارلرك پیسیقولوژیسی : غورغه‌ن هاره

[١] انکلتره سیاستنك راپورلری : ووآتیهله‌روبردیل

حاضرلار وبوتون عربلرك بر اداره آلتنده برلشـمه‌لری‌ده یارینك استقلالندن باشقه برشی دكلدر. ایشته، بز، بونك ایچین انكلیز سیاستنی تعقیب ایدییورز. بو سـیاستدن اجتناب ایتمك ایچین سوریه و عربستانك اسـتقلال ایتمه‌سی لازمدر؛ تورکیا

اونوتدیرمامغه عزم ایتمش بر قدرت کبی هیبتمادر ! بو اتحادك بوکون ایچین ، بر تکامل سلسله‌سی ایچین مستبعد اولدیغی قبول ایدیله‌بیلیر . فقط ناکهظهور بر وقعه ، بومانعه‌یی‌ده اورتادن قالدیریر ! یا بر اسلاو اتحادی یاپار ویاخود اتحاد امیدینی امحا ایدر ! ؟ . هرحالده بواحوال ، بر فیرطنه ، بریانغین ، بر زلزله کبی حادثه‌لره بکزه‌یه‌جکدر . اسلاو سجیه‌لرینك آرالرنده‌کی تفاوقلر تحقق ایتدکدن صوکره اسلاولق فکرینه عودت ایده‌لم :

— اسلاولرده ملی دها انکشاف ایتمشمیدر ؟

— خاییر !.؟

بوخایرمزی سویلرکن هیچ بر شیدن شبهه ایتمییورز . بز ایمان ایده‌رزکه ، بوشعبه‌لرك هیچ بریسنده بر داهی یتشمه‌مشدر . چونکه هیچ براسلاو بیسمارقنه تصادف ایده‌مه‌دك ؟...

بالقان محاربه‌سنك بعضی صفحه‌لرنده بر اسلاو هیجانی کوریلیر کبی اولدی . صربستان ایله آووستریا مسئله‌سی ایچین خرواتلرله ، غالیچیالی (روتن)لر آراسنده برعصبیت فوران ایتمکه ، براسلاو عشقی آلاولنمکه باشلادی. حتی تنها کوشه‌لرده عصیانلر بیله اولدی. فقط بونلر، تولستوینك فلسفه‌سی کبی واسع برمحیطی احاطه ایده‌مه‌یه‌رك تصادفی برقسمی تصویر ایرن لوحه‌لردن باشقه شیلر دکلدی . بونلر موقت حادثه‌لر اولدقلری ایچین متضرر اولانلری تحریك ایدرلر . ایشته روسیه حکومتی‌ده ، سیاستنك افلاسنی منع ایتمك ایچین حرکاته باشلیور. اکر اسلاولرده ملی

ایسه بوکا موافقت ایتمیه‌جکدر . بناءً علیه اوغراشمق لازم...»

بو ادعالرك نه‌قدر ابتدائی اولدقلری عیاندر ؛ انکلتره‌نك حاکمیتندن صوکره استقلال ایده‌بیلمك خولیاسنده اولان بو کنجلر، تجربه‌سز ومعلوماتسز انسانلردر. بونلرك اوکره‌نمه‌لری لازمدرکه، انکلیز سیاست سلطنتی، عرب استیلاسی دیمکدر؛ بو استیلانك سقوطیله انکلتره‌ده سقوط ایدر. عجبا انکلتره بو حقیقته واقف دکلیدر ؟ بالطبع ، پك کوزل بیلدیکی بو حقیقتی تقویه ایتمك ایچین هر دورلو وحشته تشبث ایده‌جکدر. بیلمه‌لی یزکه چیغاره‌لرینی یاقمق ایچین دنیایی یاقان انکلیزلر ، حیاتلرینی مدافعه‌ده پك وحشی حرکت ایدرلر. صوکره تورکیایه قارشی عصیان ایده‌مه‌ین انسانلرك انکلیزلری مغلوب ایده‌بیلمه‌لری پك فنا بر غلط حسدر. تاریخ بو ادعانك تحققنی کوره‌میه‌جکدر. فقط انکلیز اداره‌سنده بر استبدادك، بر انکلیزله‌شمه‌نك محرق جریانلری آراسنده قالاجقلردر .

دها انکشاف ایتمه‌یدی ، بوکون بر اسلاو داهیسی .. بوتون اسلاولری تحریك ایدن بر داهی اولسه ایدی، آوستریا سکوت ایدردی .. هرحالده یکرمی ایکی میلیون اسلاوه آووستریالینك ملی بر عصیانـنه شاهد اولوردق؟.. نه اوزاق ؟..

اسلاولر اتحاد ایده‌جکاری برده ، اسلاو شعبه‌سی اولان اهلر ، آووستریا — روسیه محاربه‌سندن استفاده ایده‌رك روسیه‌دن قورتولمق ایستییورلر !

قارلسباد ۱۳۲۷ هابل آدام

ایشته بوحقیقته واقف اولان متفکر عربلر، بو انکلیز حمایه‌سنی ایسته‌مه‌یه‌رك استقبالك فجایعنی تصویر ایتمکده‌درلر. بوزمرهٔ متفکرینه حکومت وسائر اسلاملرك‌ده اشتراك ایده‌رك مسئله‌یی ایضاح ایتمه‌لری و برطاقم منفعتپرستلرله سطحیینلرك پروپاغاندالری آلتنده قالان اهالی وکنجلری تنبیه ایده‌بیله‌جكلری امید ایدیله‌بیلیر. اکر بوتورکیا تشبثی برموفقیت تأمین ایدرسه، مصرك استقلالی ومصرك خلافتی اهمیتدن دوشر؛ برانتخابده‌بیله احراز تفوق ایده‌مز و تورکیا ـ انکلیز رقابتنده‌ده تورکیا قازانیر !..

بویله، روس وانکلیز هجوملرینی دفعدن صوکره یاشایاجق اولان تورکیا، یالکز تورکلری دکل.. بوتون اسلاملری احیا ایده‌جکدر. هربرقطعه‌ده خلافت بین‌المللیتی حمایه‌سنده ملی بر جریان باشلایاجق بوملتلرده، بوجریانك معنویتی سایه‌سنده ترقی ایده‌جکلردر. تورکلر ایچین اك دوغرو یول‌ده بودر: علملك نتایجنی تقدیر ایده‌رك انسانلرك ملیت حسلریله اویاندقلرینه قانع اولاجقلر واسلامیت ایله برابر برتورکلك، برعربلق، برعجملك بولوناجقدر. کنج برتورك دوستمز خلافت سیاستنی ایضاح ایده‌رك دییورکه:

«... آکلاتامیورزکه؛ بزهیچ برملیتی غائب ایتمك فکرنده دکلز. چونکه جاهل انسانلرك ملیتسز ترقی ایده‌میه‌جکلرینه قانع

انسانلرزکه، تورك ملیتی اویاندیرمغه باشلیوروز . فقط، عرب و عجم ملیتلرینی‌ده اونوتمیوروز . یالکز، بونلره بر آز اعتدال، بر آز تفکر توصیه ایدییوروزکه، عینی شیلر ترك ملیتنه‌ده تطبیق ایدیلیور. اوت، سویله‌یه‌بیلیرزکه؛ رسمی تورکیا برچوق تورکلك دوشونجه‌لرینی فدا ایتمك مجبوریتنده قالیور !...... عربلرله بر خلافت مسئله‌سی وار. بر طاقم عصبی سیاسیلرك محصولی اولان بو فکرك مناقشه‌سی ممکن دکلدر . مادام‌که، بو کون خلافت تورکلرده‌در؛ بوکا حرمت ایده‌رك جهت عائدیتی استقبالده حل ایتمه‌لیدر.

بوکونکی مناقشه‌دن هیچ کیمسه استفاده ایده‌مز؛ چونکه جاهل اولان بو مناقشه‌دن پك فجیع نتیجه استخراج ایدر وبوکون ایچین برشکل آلابیلن انتباهده‌ده برکشمکش باشلار... یالکز بز دکل. . . بلکه بزدن آیری یاشایان اسلاملر و بالخاصه عربلر غائب ایدر !..... فقط تاسف ایدییوروزکه ، بو حقیقتی اعتراف ایده‌رك چالیشمق ایسته‌ینلر یوق!..... نه‌یاپاجغز؛ بزده بیلمیوروز . اکر سوریه‌یه واسع برعدم مرکزیت ویره‌رك حسن نیتمزی اعتراف ایتدیرمکه تشبث ایتسه‌ك ، بر مصر انتریقه‌سندن‌اورکیوروز. چونکه هنوز جاهل اولان برقطعه‌ده هردورلو اویونلر اوینانابیلیر. امین اولیکزکه مرتب برمسئله‌نك مناقشه‌سندن تولد ایده‌جك سطحی برمنافرت، سطحی برعصیان

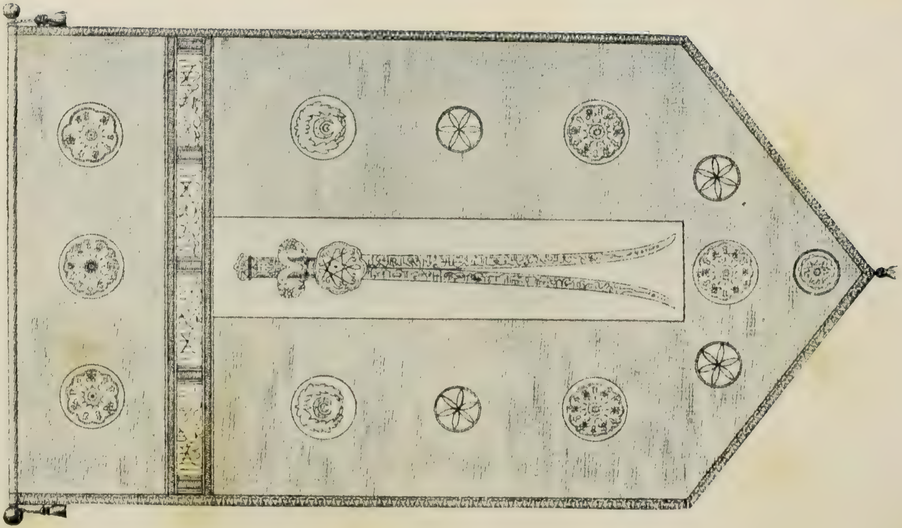

عثمانلی جهانکیرلکنک ویانه سورلرندەکی برات ابدیسی : ویانه موزەسندەکی سنجاق

اجنبی اشغالنی بیله دعوت ایدر . . . بوکون بو حسابلردن قورقیورز!... یوقسه یارینك متمدن ، متفکر برسوریه‌سنده، برعربستاننده هردورلو مساعداته . . بلکه قونفه‌ده‌راسیونه طرفدار اولاجغز! وامین اولیکزکه، خلافت سیاستنك غایه‌سی‌ده براسلام قونفه‌ده‌راسیونیدر.»

بواستانبول کنجی کبی دوشونن سوریه‌لیلر ، استقباللرینی تأمین ایده‌بیلیرلر . و ترکیاده پك حساس ممانعتلره تصادف ایتمه‌یه‌رك (اسلام - تورك) سیاستنی تقویه ایدر .

آرتیق، نه‌آناطولی و نه‌ده سوریه‌ده ، تورك و اسلام سیاستی تهلکه‌ده قالیر . یالکز بونلرك انکشافی صیره‌لرنده انکلتره ، داها براو بونه جرأت ایده‌جکدر : تورك سیاستنك اسلام سیاستنه تقدم ایتمه‌سی ... یعنی استانبولی توران ، تاتارستان ایله اشغال ایده‌رك بوقطعه‌لرك حاکمیتنه تشجیع ایله‌یه‌جکدر . بومعاونت‌ده استانبول قازانیرسه‌ده ، انکلترنك استفاده‌سی زیاده‌در. انکلتره ، استانبولی‌تورکلکله اشغال‌ایدرکن غرب محیطنده‌برحرص ، برانتقام‌حسی اویاندیره‌جق وتورکارله عربلر آراسنده برجرمانلق - لاتینلك کردابی آچاجقدر . لوندره دیپلوماتلری دوشونیورلرکه: « تورکلرده قالاجق‌اولان خلافتی، واتیقات نفوذینه ایندیرمه‌لی.. » هرحالده (اهون شر) سیاستی اولان بوحسابلرك ناصل برنتیجه‌یه منجر اولاجغنی

سیاسی‌ده کیتدکجه تعضو و تکاثف ایتمکه باشلار. بر کون، برپان اسلاویزم اجراآتنك تقلیدی اوکنده بولوناجغز! بو تورکلك ایسه داها مدهشدر؛ بوراده، لسانك وادبیاتك تعمیمی ایچین برقاچ جرأتکار شاعره احتیاج واردرکه، استانبولده بونلرده بولوناجقدر ...

ایشته، تورکیانك سیاسی میراثلری بونلردر؛ امیدایده‌رزکه، ائتلاف مثلث دولتلری حیاتلرینی تهلکه‌یه قویمیه‌جقلردر .»

حقیقةً‌ده قویمق ایسته‌مه‌دیلر؛ فقط، بالقان حربیله باشلایان بوانتقامك دوام ایده‌میه‌جکی وروس محرربنك قورقولرینك بوکون باشلاناجغی کورونییور. ۱۰ تموز، بوجرأتك زمانی دکلدی. اوزمانه عائد اولمایان بومطالعات، بوکون ایچین اك دوغرو بردستوردر. یالکز بوکونکی استانبول دیپلوماتلرینك ناصل حرکت ایده‌جکلرینی بیلمیورز؟!

خلافت سیاستندن :

مصر وافریقای شمالی

بعضیلری «طرابلسدن چکیلەن تورکلر، آفریقا سیاستنیده برابر آلمشلردر .» دییورلر . بو محاکمەنك نه قدر دوغرو اولدوغنی بیلمییورز؛ یالکز، آفریقا سیاستنك طرابلس غرب ایله تأمین ایدیلەمیەجکنی سویلەیەبیلیرز . چونکی بیلمەمز لازمدرکه ؛ آفریقاده اسلام سیاستنك باشلایەجغی دقیقەلرده ، تورکلر، طرابلس غربدن چکیلەجکلردی . زیرا ، اوروپا اتهامندن قورتولمق ایچین باشقه چاره یوقایدی. حتیاستانبولك ادارەایدەجکی برآفریقا سیاستنده أك اول دوچارتعرض اولاجق اولان قطعه طرابلس ایدی . بوراده (محلیاسلام) ادارەسنك تأسسندن صوکره تونس ، جزائر ، فاس ، مصر عصیانلری ، حربلری باشلایەجقدی واوزمان اوروپاده استانبوله برشی دییەمز ایدی ؛ ایلك پروتستویه پروتستولی جواب وارایدی: یالکز سزی دکل ... بزیده قوغدیلر؛ بورادەکی مسئوللری استانبولده دکل . . صحرای کبیرده آراییکز ! . . » بو جواب

شرفادن بری خلیفهٔ مسلمین وخدیوده سلطان اسلام تعیین ایدیلیر. بو پلانك موفقیتله نتیجه‌لنه‌جکنی امید ایده‌بیلیرز . »

بویله انتخابانك موافق اسلامیت اولوب اولامیه‌جغنده شبهه وتردد واردر . چونکه اون ایکی عصردن بری خلافت توارث ایتمکده وخلیفهٔ اسلام حکمدار اسلام ایله مشترك بولونمقده‌در. عباسیلر ، امویلر ، عثمانلیلر عینی اصولی ابقا ایتدیلر. بو نظریه برعادت، براعتیاد حالنه کیرمش وبوراده اسلامیتك «زمانك تغیری ایله احکامده تغیر ایدر . » اعتقادی تطبیق ایدیلمش دیمکدر . بوکا بناءً بر « منتخب خلیفه اجتهادینی تصویب ایده‌بیله‌جك اسلاملر نادردر . بونلر عزت [پاشانك] دیدیکی کبی بر طاقم « صاتیلمش انسانلر » اولابیلیرلرکه ، اهمیتلری پك آز اولور وانکلیز ـ مصر استبدادی ایله بر مدت یاشایه بیله‌جك اولان بو مؤسسه سقوطه محکومدر . بلکه‌ده آن تأسسنده برچوق پروتستولرله، عصیانلرله تحقیر ایدیله‌جکدر . بالخاصه مصرك بیله آرزو ایتمه‌دیکی بو تشبثك هانکی محیطده برساحهٔ انکشاف بوله‌جغنی آکلامق کوجله‌شییور. لوندره ایله قاهره اتفاقی ترکیانك مغلوبیتیله عالم اسلامك مغبر اولاجغنی واستانبول خلافتنك مصره انتقالنده بر حیثیت بولاجقلرینی امید ایدییورلردی . حالبوکه حرب عکسی برمقابله‌ده بولوندی. مغلوب ترکیانك خلافتی تزلزل دکل... بلکه تقویه ایدیلییور؛ بوکون، عالم اسلام ترکیایه قارشی ارتکاب

ایدیلن صلیب جنایتنك بر انتقامنی آلمق حرصیله متحسس ... بوتون اسلام قلبلری، ترکیایه تمایل ایتمش صلیبه دوغرو جهاد آچمق ایستهیورلر . بالطبع بو آرزولر ، بو احتیاجلر بر ترکیا سایهسنده تسکین ایدیلهبیلیر . چونکه یگانه مستقل اسلام دولتی ترکیادر ؛ دیگر اسلاملر صلیبلرك اسیری اولدقلری ایچین مستقل ومنتقم اجرا آتلره باشلایامازلر ؛ بو وظیفه ترکیایه عائددر . وبوتون اسلاملرده بو وظیفهکاره حرمت ایدرلر : انتقامی ؛ ترکیا تسکین ایدهجکدر .

بو سقوطك اوکنده (انکلیز ـ خدیو) دیپلوماتلری سوریهیه تعرض ایدهرك تورکلر، عرب لسانتی، عرب ملیتنی محو ایدییورلر؛ آوازیله سوریهلیلری ایقاظه باشلادیلر. پروغاندانلرینك اساسلرینی تورکلك تشکیل ایدییور. بونلر دییورلرکه: «استانبول حکومتی تورك ملیتی پولتیقهسنی تعقیب ایدرك سوریه وسائر معتدل عربلری! ترکلشدیرهجکدر. بوکونکی تورك حکومتنك روم ایلیده تجربه ایتمك ایستدیکی بوسیاستك سوریهده تطبیق ایدیلهجکندن امین اولیکز .

عرب ملتنك قورتاریلماسی ایچین سوریهوعربستانك عرب ممالکی داخلنده بولونمالری لازمدرکه ؛ عربلر کثیف برکتله تشکیل ایتسینلر وعرب لسانیده قورتولسین !.. بو غایه ایچین اك موافق چاره انکلیز حمایهسنی قبول ایتمکدر ؟ سوریه وعرب

جهتنده‌ده سیونیزمی انتشار ایتدیرمکه قرار ویرمشلردر ؛ بوکا قارشی عصیان لازمدر . »

کنجلرك بوتفسیرلرینی غزته‌لر تلخیص ایدییور وینه بوکنجلردن عبارت اولان سوریه‌غزته‌جیلری هیچ دوشونمیه‌رك برطاقم نشریاتده بولونیورلرکه ، دنیانك هیچ برقانونی بویله نشریاته مساعده ایده‌مز. بلکه بوغزته‌جیلر، سیاسیات واجتماعیاتك اساسلرینی بیلمییورلر !..

بوراده بولونان صلاحیتدار برتورك بکا دیدی‌که :

عربلری تورکلشدیرمك ادعاسنك نه قدر اساسسز برشی اولدیغی آکلامق ایسته‌نیرسه، سکزیوزسنه‌لك عثمانلی حاکمیتی تدقیق ایتمه‌لیدر. عجبا، بوسکز عصر ایچنده قاچ دانه عرب کویی، قاچ دانه‌عرب عائله‌سی واردرکه، تورکلشمش بولونسین. مع التأسف اعتراف ایدرزکه ، تورکلر تمثیل پولتیقه‌سنده پك عجمیدرلر : عرب سلطنتده بوتون ممالك مفتوحه‌یه عربجه تعمیم ایدلدیکی حالده ، تورك سلطنتده ، تورکجه غائب اولمایه باشلادی . بوکونکی تورکلر بیلیرکه ، عربلر ، تمثیل ایدیله‌مز وپك بیوك برماضی‌یی، برادبیاته‌صاحب اولان عربجه‌ایچین‌ده‌نسیان اولاماز، هیچ برناموسلی عربه تصادف ایتمه‌یه‌جکزکه، عربجه‌یی تحقیر ایتسین !.. بوآدم، ایستر عالم اولسون، ایستر جاهل اولسون، ایستر زنکین اولسون ، ایستر فقیراولسون عربجه‌نك ماضیسنه

قارشی غیرارادی اولارق محکومدر . روحیـات واجتماعیات علمی بویله سویلیور، بزایسه، علمك علیهنده حرکت ایده‌جك انسانلر دکلز !.. عربلر امین اولسونلر ...

صـوکره ، سیونیزم مسـئله‌سی وار . بوکونکی تورکیا حکومتنی اتهام ایدنلرك اك مدهش سلاحلرینی بوراسی تشکیل ایدییور . حالبوکه ، بومسئله‌ده یاکلشدر . سوریه‌نك جنوبنده تأسس ایده‌جك اولان بریهودی حکومتی، خلافتی تهدید ایدر وبلکه‌ده تورك خلافتنك سبب افولی اولور. بویله بر حکومتك حدودلریله عربستان ومصر تورکیادن آیریلیر. بوراده‌کی مهم نقطه‌ده «مکه» و « مدینه » مسئله‌لریدر، بوشهرلرله قائم اولان تورك خلافتنك ، بونلرسز نه‌حکمی واردر؟ اوزمان عالم اسلام استانبولی دکل .. مکه‌یی ، مکه‌یه تصـاحب ایدن قطعه‌یی مقام خلافت طانیر ؛ خلاصةً ، خلافتده برتبدل حاصل اولور .

حالبوکه، تورکلر بو سـیاسته طرفدار دکللردر ؛ اکر بز خلافت سیاسـتندن واز کچه‌رك بیوك برتورکیا حکومتی احیا وتشکیل ایتمك ایسـته‌سه ایدك، انکلتره‌نك فعلی یاردیمنه مظهر اولارق سـوریه‌دن ، مصردن و سـائر خلافت دیارلرندن چکیلردك!.. برسوریه، ترك سیاستنی احیا ایتمز، تورك سیاستی، استانبولدن (کاشغر)ه قدر واسع برمحیطدرکه، بوراده، خالص تورك عرقی واردر! برتورك سیاستنه عرب نه‌لازم!؟..

اولان بر اسلام حاکمیتی تحدث ایده‌جکدر. بیلمه‌م‌که، اسلاملر نه‌ایچین بو فکری رد ایدییورلر.» [١]

ایشته بویله جدی محاکمه‌لر اوکنده اهمیتدن ساقط اولان ادعالر، بر (موده) انهماکیدر: کویا تورکیانک هر بر عنصرنده

فقط تشکر اولونورکه؛ زمان پك منصف ایمش! بو شاعرلره (شهکار - شه‌دوور) لر یازدیرتمادی؛ حتی اونلرك تفکرات وتحسساتی تقلیده بیله یاقلاشامایارق بر (یاکلش نقل) دوره‌سنده قالدیلر. بونلرك ساخته، آلمان روحندن جدا یازیلرینی اوقویانلر برشی آکلامایارق متلذذ کورونمکه وبوموده ایچین هردورلو حسسزلکه تهالك کوستریپورلردی! نهایت، بو تهالکده بر (سلطنت کونی) کلدی. اوکون کوریلیوردی‌که؛ بواجنبی، بوساخته‌کار یازیلر، سریع بر خطوه ایله آلمان حسنی، آلمان فکرینی محو ایتمش ایدی. چونکه بویازیلری حس ایتمه‌یه‌رك. آکلامیه‌رق اوقویان انسانلرك (دماغ - تارلالری) قورومغه وباشقه بر صورتنده تشکل ایتمکه مجبور ایدیلر؛ بواصولك مونس حمایه‌سیله قوریدیلر: پروسیاده، هرشی؛ دماغ، صنعت، هرشی سوندی! هرکسده لسانی صنعتی استحقار ایده‌رك (مدنیله‌شیرکن!) هیچ براساسه استناد ایتمه‌ین بر «غرور» پیدا اولدی، بوقورویان تارلا اوزرنده باشقه بر (هیولا) ایچین ایزلر براقمق ایسته‌ین (تأثیرلرك) برسلطنتی اولدیغی اعلان ایدیلدی. اویله‌که؛ عسکر پروسیا، یکانه استنادکاهی اولان عسکرلکی اونوتدی! ومزیتنی تکامل ایتدیرتمه‌دی. لاکن ناپولئونك قیرمزی چیزمه‌سنی کوردکلری زمان درحال غروره، جهالت غرورینه التجا ایتدیلر وخاطراتلرینی آراشدیریرلرکن بویوك فره‌ده‌ریقك غالبیتنه تصادف ایتدیلر. ذاتاً، بو غالبیت خاطره‌سی اونوتولمامش ایدی. آنجق بوخاطره سایه‌سنده ایدیکه؛ تقلیدده‌کی

آلەولەنن و صوك بالقان محاربەسـيله فجيع بريانغينه سبب اولان بو «مليت» صيحەلرينك سـوريەسز قالماسى بر «شين» قاليور. برقاچ آى اول، برتورك امضاسيله نشر ايديلن آلمانجه برمقالەدە دەنيوردى‌كه :

مهالكى درك ايدەميور وهرزمان (غالب ـ معبود) لر ظن ايديليورلردى! ومبذول مودە ، سوس ، بونك اوزرينـه مينەلنمش ايدى ! برلينك ديناميك عالملرى بوافسانەيى تكمەلەدكدن صوكره بوتون پروسيا غالب اولدى ! آنجق بوقوتلرك اعادە واحياسندن صوكرەدركه ؛ بر (آلمانيا) سوزى ايشيدبلدى ! اودە ! غالبى ، مغلوب ايتدكدن صوكره ...

فرانسەيى مغلوب ايدن عالملردە باشقه شيلر دكلدر . بلكه ، برآن اول «برلين»ى زيارت ايدن «اساطيرى سينەماطوغراف» ، برآز صوكره پارسه كلمشـدى ! ناصل كه ؛ بويكرمنجى عصردە ، اسـتانبولى عينى هيبتيله زيارت ايتدى ايسه ؛ پارسـەدە اويله كوروندى . بو، اويله بر اختياركه ؛ براختيارلق شكلندە تمثل ايتمش مطرود برشيطاندر! فرانسە، اونى يك كوزل تحقق ايتديردى .

اورادە كوردك كه ؛ اختلال كبير ، فرقه منـازعەلرى ، ناپولئون دورى ايله ييقيلان ماضى‌يى استخلاف ايدەجك دماغ، صنايع، ادبيات، حكمت ، فن ، ادارە كورونميوردى . ناپولئونك جنايتلريله سـفالتە محكوم اولان فرانسزلر ، اوچونجى ناپولئونى ايمپراطور اعلان ايدرلركن آ كلاشيليور ايدى‌كه ؛ تام ، معين ، ثابت برروح قالمامشدى. فرانسە، آلمانيا كبى دكلسەدە ، آلمانيانك ماضيسيله اولان نسبتنه مقابل برشـكل آلمش ايدى : فرانسەدە ماضيسنه نظراً مغلوب المانيادركه سندە ايدى. بوتون ماضى ييقلمش ... فقط ، او خرابەلردە يكى برمؤسـسه اكمال ايديلمەمش ايدى ! انجق بودقيقهٔ مغلوبيتدن صـوكرەدر كه ؛ فرانسـه

«... تورکیاده‌کی شخصیتلرك خارجی تضییقلری واردر ؛ بونلر برر قوقله کبی ساخته‌درلر؛ حیاتده اولان کندیلری دکل... بلکه برطاقم فرسوده کتابلرك ، آهنك دولته مخالف سوزلرك اویونجاقلریدر. بوکون بر چوق کنجلر کوریرسکزکه، دائما حکومتی تنقید ایدرلر. برطاقم شخصلردن برحکومت ایسترلر. صوکره بونلرك حاکمیتنده‌ده عینی تنقیدلر باشلار. بو عجیب تکرری کوره‌رك حس ایدرسکزکه، بو آداملر بورسه اویونجیلریدر. خایر یاکلدیکز! بونلر، ادیب، شاعر، فیلسوف، ریاضی وسائر شعبات علمه منسوب انسانلردر ! . . . . . . سوریه کنجلرینك‌ده عینی کتله ایچنده بولوندقلرینی سویلرسه‌ك بر خطا ارتکاب ایتمه‌یکز. مع التأسف، بو وطنداشلرده ایسته‌دکلری شیلری بیلمه‌یورلر وتورکلك ایله عربلق آراسنده‌کی مناسباتی تعیین ایده‌مه‌مکده‌درلر. امین اولیکزکه؛ تورك عسکرلرینك برظفری اوکنده بیله متحسس اولمق ایستمه‌ین بو انسانلرك محاکمه‌لرنده پك ده‌رین براوچوروم آچیلمشدر. بوکا بناءً درکه، بو زمره ایله تورکلر آکلاشامییورلر. آنجق، بونیم‌متفکرلك سوریه‌سنی

یاشامق ایچین معین بر سعی کوستردی . ایشته ؛ یاریم عصرلق فاصله‌لرله دور ایدن بو عینیته نه مشابه ونه‌ده متناظر نه‌تیکه‌تی ویریله‌بیلیر ! بورادە برمقدریت اجتماعیه مکنوزدرکه؛ بوده اساطیری برقدرت عد اولونابیلیر ! برقدرت ؟...

ایلول ۱۳۲۸ ه. آ.

برتام ـ متفكرلك سوريه‌سی استخلاف ايدرسه، بو آكلاشمه پك چابوق اولاجقدر. بورادەده اك بويوك وظيفه استانبول معارف نظارتنك‌در: بوكونكی دارالفنونی اصلاح ايتمك ! . . . . . .

سوريه كنجلرينی مخالفته سوق ايدن نازك برنقطه‌ده واردر؛ بوده «تورك» كلمه‌سيدر . بونلر ، بر حكومت مسئله‌سی حقنده «توركيا» كلمه‌سنی ايشيتديلرمی، درحال اعتراضلره باشلارلر ... فقط بو مسئله‌نك‌ده حلنه موافقت ايتمزلر .

توركلر بو اعتراضلره قارشی ديه‌بيليرلركه؛ استانبول حكومتنك رسميتنده «توركيا» استعمال ايدلمز؛ بو تعبير خصوصيدر وآنجق تورك اولان اهالی ومحرر طرفندن سويلەنيركه بونك براهميتی اولاماز. ناصل‌كه، بر عربك، «عربم» ديمه‌سنه، عرب تاريخندن، عرب مدنيتندن بحث ايتمه‌سنه حرمت ايديليور ايسه، بو كلمه‌يه‌ده حرمت ايتمه‌ليدر. صوكره، «توركيا» كلمه‌سنده برشرقليلق، برجامعيت اسلاميه مفهومی‌ده واردر. بيليرزكه؛ « عثمانلی » كلمه‌سنده براوروپا بين‌الملليتی! وارايدی. بو كلمه‌نك شكلی بو ايدی. حالبوكه «تنظيمات خيريه» ايله تأسيس ايديلن بو بين‌الملليتك ابقاسی دوغرو اولاماز؛ بلكه بوكلمه اسلام حيثيتنی خللدار ايدر. بوكا بناءً، بوكلمه يرينه «تورك» كلمه‌سنك استعمالنده بوتون اسلاملرك غرور معنويلری زياده‌در. بوكلمه دوغرودن دوغرويه اسلاميتله علاقه‌داردر، دنيانك يوز ميليون قدر توركی‌ده؟

اسلامدر. فقط «عرب» یرینه «تورك» کلمه‌سنك سبب استعمالی ده تصادفه حمل ایتمه‌لیدر. زیرا، بر تورك حکومتی استقلال خلافتی محافظه ایده‌بیلمشدر. اگر استانبولده بو کونکی تورکیا یرینه برعرب حکومتی اولسه‌یدی، « عثمانلی » اسمی یرینه «عرب» اسمی استعمالده تردد ایتمز ایدم!..

صوکره بو « تورکیا » کلمه‌سنك داها بر وظیفه‌سی ده، تورکلك معنویتنی اویاندیرمقدر؛ بوکونه قدر تورك اولدقلرینی بیلمه‌ین انسانلره، بو اسکی آشنالریله خطاب ایتمه‌لیدرکه، یکی کتیریلن هدیهٔ معارفی، یابانجی و فنا برشی ظن ایتمه‌سینلر ! ... عربلرك لسان و ادبیات کبی برماضیلری واردر؛ بو، اواسلاملری ایقاظ ایده‌جکدر؛ تورکلرك‌ده یکانه آلت ایقاظلری اولان « تورکیا » اسمنه حرمت ایتمه‌لیدر . . . .

. . . .

مادامکه، یارین عرب و تورك مشترکاً حرکت ایده‌جکلردر؛ بوکون هرایکیسی‌ده یارین ایچین خاضرلانمالی و بری برلرینه معاونت ایتمه‌لیدرلر؛ بومعاونت‌ده خاضری ابقا ایله‌ممکندر. بوکا بناءً بزایستردك که؛ رسمی حکومتده‌کی عثمانلی اسمنك تبدیلنده، تورك کنجلریله عرب کنجلری متحد بولونسینلر !.. » [١]

تورکلر هر برمناقشه‌یه کیره‌بیلیرلر و مصر انتریقه‌جیلرینك

(١) Jukunst ه.....

تزویراتی محو ایتمك ایچین غایت محکم حقیقتلری واردر. فقط، موفق اولاجقلرمی ؟ انسانلرك حقیقتدن زیاده حس ایله ، مجبوریت ایله حرکت ایتدکلری دنیاده پك فجیع عکسلره تصادف ایدیلمشدر ؛ مطلق برفکر سویله‌مکدنسه ، حقیقت طرفنی التزام ایده‌رك (مصره) انتقال ایده‌لم .

خدیو ـ انکلیز قومپانیاسنك خلافت مسئله‌سنده‌کی عجزندن صوکره مصرك ترکیا ایله علاقه‌سی کسیله‌جکمیدر؟.. هرحالده، بویله برپلاندن اڭ آز متضرر اولان ترکیادر ؛ فقط خدیویت سلطنتی پك مدهش برکرداب فنایه کیرر . انکلتره خلافت مسئله‌سی ایچین برخدیویت ابقا ایدرسه‌ده ، ضم خلافتك محال اولدیغی دقیقه‌ده ، خدیویت بالطه‌لاناجقدر ؛ بوراده ایکنجی بر « ترانسووال » طرفدار انکلیزلر بولوناماز . بو حقیقتلر او کنده خدیو عباس پاشانك، برکونکی ایشی ایچین، یارینی تهلکه‌یه قویاجغنده ترددایده‌بیلرز. خدیوك بویوك برجرأتله تشبث ایتمك ایسته‌دیکی بوسیاست مستقله‌نك خطوط سیاسیه‌سنی چیزه‌لم :

بیلیورزکه ، مصر . آفریقا قطعه‌سنك ، بالخاصه شمالی آفریقانك مرکزی برینده بولونیور؛ بوراده‌کی مرکزیت ، جغرافی وطبیعی اولوب ، مصرك اڭ زنکین ، اڭ متمدن برقطعه اولماسیدر . مصر، یالکز بوکون دکل ... ماضی‌ده‌ده،

تاریخك برنجی حرفنده‌ده بویله‌ایدی . هرحالده ، فاسك ، جزائرك وسائر آفریقا مملکتلرینك متمدن اولمایوب ، یالکز مصرك متمدن اولماسی بر بوتصادف اولاماز؛ تماميله برجغرافی حادثه‌در. ینه تاریخده کوریبورز که ، ماضینك مصرحکومتلری بوتون افریقای شمالی‌یه حکم ایدییورلردی ؛ زیرا ، اونلرك منظومهٔ حیاتلری مصرده ایدی . صوکره زمانك زلزله‌لریله، فرطنه‌لریله ، طیفونلریله‌برطاقم تبدلات حاصل اولدی . بالطبع عارضی اولان بوتبدلات شکل طبیعیسنه رجعت ایده‌جکدر . بناءً علیه، مصر، اسکی‌شکلنه، اسکی سلطنتنه‌یاقلاشییور؛ ناصل‌که، پان‌ـجرمانیزم حصول بولییورسه ، بوافریقای شمالی اتحادی‌ده عینی یولی‌تعقیب‌ایده‌رك «قاهره» مرکزنده‌اعلان‌اتحادایده‌جکدر! خدیوك خصوصی پلانی بودر . انکلیزلرك تماميله‌علیهنده اولان بوپلانك فعلیاتی‌ده‌واردر ؛ زیرا، بوپلان یالکزخدیوك‌دکل.. بوتون‌حقیقی مصرلیلرك، حزب‌الوطنیلرك دستوریدر. خدیو، سلطنتی تأمین‌ایچین‌کاه بوشکله، کاه‌انکلیز شکلنه‌تمایل کوستریبور وایکی طرفك‌ده ایشلرینی تسهیل ایدییور .

بوپولتیقه طرفدارلرینك دستوری شودر :

« آفریقاده برجهاد مقدس آچمق ! ... »

برچوق سنه‌لردن بری نظریه حالنده قالان بودستوره

توركلر پیرواولدیلر؛ طرابلس محاربه‌سنی اداره ایدن (فتحی)، (انور) بکلرك غیرتلریله تطبیق ایدیلن بو پلانك شرفی استانبول حکومتنه عائددر . استانبول حکومتی، هردورلو موانعه قارشی کوکس کره‌رك برحرب مقدس آچدی‌که، یالکز مغلوب ایتالیا دکل ... بلکه انکلتره وفرانسه‌یله قورقدی . بش اون طوپ ایله، برقاچ بیك تفنك ایله اداره ایدیلن بوغالبیت کوستریبورکه، مصلح برآفریقا عصیانی اوکنده هیچ بردولت طوره‌میه‌جقدر. چونکه ظن ایتمییورزکه، فرانسه، ایتالیاوانکلتره بویوك اردولرله افریقالیلره مقاومت ایده‌بیله‌بیلنلر!.. صیجاقدن وخسته‌لقدن تلف اولان بوانسانلرك عسکری بودجه‌لری‌ده محواولابیلر . هانکی فرانسز اردوسی کوره‌جکزکه، صحرای کبیراووالرنده چارپیشه‌بیلسین ! بوکون برقاچ یوز، برقاچ بیك انسان ایله تأمین ایدیله‌ن بومستملکه‌لر ایچین برقاچ میلیون عسکر فدا ایدیله‌مز . زیرا، اوزمان اوروپا خریطه‌سی تبدل ایدر . بوجهتی دوشونن وتطبیقنده مهارت کوسترمك ایسته‌یه‌نك نهایت غالب کله‌جکی محققدر. یالکز، بوغالبیتك داها برمرجعی واردر؛ مقام خلافت ! .... طرابلس اسلاملری خدیو ایچین، مصر ایچین دکل ... خلافت ایچین چارپیشمشلردی . یارینکی غالبیت‌ده عینی مقامه عائد اولاجقدر واستقبالك (فه‌ده‌رال) خلافتنك برعضونی‌ده بومملکت تشکیل ایدر . خدیوك قورقدیغی مسئله

و « حزب‌الوطنی » مخالفتی بوندن منبعثدر . غایه اعتباریله انکلتره‌نك‌ده اجتناب ایتدیکی بوسیاستك عدم انکشافی ایچین « انکلیز حمایه‌سنده مصراستقلالی » اعلان ایدیله‌جکدر .

حزب‌الوطنی‌یه منسوب برمستعفی مصر ضابطی دییورکه :

« ..... مصرك انکلیز حمایه‌سنده‌کی استقلالنی تورکیاقبول ایتمزایسه، مصرلیلر بربوچوق سنه‌قدرمقاومتده بولوناجقلردر؛ اکر انکلیزلره قارشی برغالبیته مظهر اولابیلیرلرسه ، مصرك استقلالی اعلان ایدیله‌جك ومصر هم تورکیا وهم‌ده انکلتره‌ایله علاقه‌سنی کسه‌جکدر. » بزظن ایدییورزکه ، رسماً خلافتله علاقه‌دار اولمایان بر مصر استقلالی ، ترکیانك موقعنی تحکیم ایدر ! ...

مسلمان ایران

خلافت و تورکلك سـیاستنك أك مهم مسـئله‌لرندن برینی تشکیل ایدن ایران حقنده بك آز شیلر بیلییورز ؛ حالبوکه ، بومسئله ، استانبول مسئله‌سندن داها بویوکدر . زیرا، استانبول سیاستنك تطبیقنی ایران تأمین ایده‌بیلیر؛ تورکیا ایله تورکستان وهندستان آراسنده یکانه خط فاصل بوحکومتدر . بوکونلرده شکلنه کوره برحکومت عد ایدیلن بوقطعه‌نك اهالئ اصلیه‌سی ایکی‌یه تقسیم ایدیلر : جنوبی وشمالی . .

شمالیلر ؛ تورانی شـعبه‌سنه منسـوب تورکمانلردر ؛ جنوبده‌کیلر ایسه قدیم ایرانیلرك شـکلنی محافظه ایدییورلر ؛ لسانده ایکی‌یه منقسم اولوب حاکمیت شخصیه تورکمنلرده ایسه‌ده، بونلر ایران مدنیتنك استیلاسندن قورلامامشلر واداره حکومتده‌کی قاجار شاهی ایران لسانی استعمال ایتمکده وحکومتك برایران حکومتی اولدیغندن شبهه ایدیلمه‌مکده‌در . ایران حکومتی برچوق زماندن بری بویله اسـتیلالره اوغرامش ایسـه‌ده ، هرزمان فاتحلری معنا اسـتیلا ایده‌رك کندی شخصیتنی یاشـاتمشدر . تاریخ ، بو انسانلرك قابلیت تمثیلیه‌لرینه حیرت ایدر . ایرانیلر،

کندی وطنلرینك استقلال ملیسنی تأمین ایتدکلری حالده، اسکی مدنیتلرینی احیا ایده‌مه‌مشلردر . تاریخ عمومی‌ده پك پارلاق صحیفه‌لری تشکیل ایدن او محتشم ایران مدنیتنك برقاچ یادکارینه بیله مالك اولامایان ایران ، روس ـ انکلیز دیپلوماسیسنك تخریباتنه معروض قالییور ؛ بش آلتی سنه‌دن بری استقلال ومشروطیت اوغرنده آچدقلری قانلی مجادلاتك هرغالبیتنده بر (انکلیز ـ روس) تکمه‌سنه تصادف ایدییورلر . نهایت ، برقطعی غالبیتلری صیره‌سنده بر « انکلیز ـ روس » اتفاقنك قارشیسنده بولوندیلر . بو ایکی حکومت ، برطاقم منافع اقتصادی سردیله ایرانی تقسیم ایتمکه باشلادیلر . مسالمتکاری بر حلول ایله باشلایان بو اشغال فناجرأتلره صحنه اولییور : روس قازاقلرینك شمالی ایرانی اشغال وبالخاصه طهران جوارینی تهدید ایتمه‌لری پك الیم وقعه‌لردر . بوجرأتلرك براشغال قطعی اولمایاجغنه هیچ کیمسه امین اولاماز . بوراده تفوق عسکریدن باشقه ، تیقظ وتحکیم استقبال مسئله‌لری‌ده واردر . روسلر ، هرنه اولورسه اولسون تورکیا حدودیله آسیا اسلاملری آراسنده بر چید براقمق ایسته‌مییورلر؛ بلکه تورکیا ، ممکن اولدیغی قدر احاطه ایده‌رك کوچوکلشدیرمك . . نهایت پان ـ تورکیزمك تحققنی پان ـ اسلاویزم حاکمیتنده تمثیل ایتدیرمك ... [١] شرقدن

[١] بو ایما ، استانبولی پان- اسلامیزم ایله اشتغال ایتدیره‌رك « انکلیز ـ استانبول » محادثتنی عقیم براقمق‌دردر .

روسلر، غربدن بولغارلرله محاط بر ترکیانك مقاومتی ممکن اولامیه‌جغی ایچین روس پلاننی تحقق ایدر . ذاتاً ، جنوبده بر معاون بولونه‌جقدر؛ روسیه بو ایشه باشلایه‌جغی صیره‌ده انکلتره‌ده ایرانك جنوبی اشغال ایتمش وهندستان ترەننك عراق ـ مصر خطی انشا ایله مشغول بولوناجقدر. نه‌تورکیا ونه‌ده ایران بویله بر (آغ) ایچندن قورتولامازلر . بوکا بناءً هرایکی طرفده‌ده سریع بر تجدد، سریع بر انتباه ، سریع بر آکلاشمه لازمدرکه؛ بو تهلکه آتلانه بیلسین!

تورکلرك لاقیدلکندن عبارت اولان بو تهلکه ، ایران دیپلوماسیسنك اجتهادندن ظهور ایده‌بیلیر . اکر تورکیا، سریع بر خطوه ایله تجدداته واسلام ـ تورك سیاستنك انتشارینه غیرت ایدرسه ، شمالی ایرانك روسلر طرفندن استیلاسی اهمیتسز قالیر؛ اوراده کثیف اولان تورکلر، خلافته داها زیاده علاقه‌دار اولورلر وملی جریانلر ساحه‌سنده بولونورلر. بوراده‌سیغوریطه‌لی بر حلول، ترکستانه وسائر دیار اسلامه کیدر . اکر استانبولك بو پلانی تطبیق ایدیلمزسه ، ایران دیپلوماسیسی ابدی بر مغلوبیته دوچار اولور ؛ آرتیق (ایران) تاریخه کچر ، استانبول (اسلام ـ تورك) سیاستی غالب بیله اولسه ، مستقبل اسلام حکومتی تأسس بیله ایتسه ، ینه ایرانیلك موضوع بحث اولاماز . زیرا ، روس ـ انکلیز اللرنده بولوناجق اولان بر ایرانك

لسانی بیله تهلکه‌ده‌در . بز ، بر چوق عصرلردن صوکره ، آنجق بر ایکی میلیون انسـانه تصادف ایده‌بیله جکـز که، ایران لسـانی محـافظه ایده‌بیلمش اولسون [١] . بو آجی فلاکتلر نامنه امید ایدیلیرکه ؛ متفکر کنجلرك اداره ایتـدیکی ایران انقلاب غروبی، حقیقتی کوره‌رك تورکیاسیاستنه یاناشیر واسلام سیاستنك حقیقی مروجلری صیراسنه کچرلر . بالقانلیلرك روسیه چارینه بخش ایتدکلری حقوقی ، ایرانیلرده استانبول سیاستنه ویرمکدن اجتناب ایتمه‌سینلر . ایران ملیتنك ، ایران ماضینك اسـتقبال واحیاسی، بوقدره محولدر . امیدده ایدیله بیلیرکه ، بوبالقان کورولتولرینك نهایتنده بر اسلامیت اجتهادی آچیلارق (دین) اختلافاتی‌ده حل ایدیله‌جکدر . ایلك آدیم آتیلدی بیله .. ایران مجتهدینندن اك مهملرینك اتحاد اسلام حقنده‌کی بیاننامه‌لرینی اوروپا محافلی اونوتمامشدر ؛ بونلر توالی ایدرسه ، روس قازاقلرینك کولکه‌لری آلتنده یك مدهش بر بومبا پاطلایاجقدر . بواویله براسلام بومباسیدرکه ، برچوق سنه‌لر صوکره تخریباتنی اتمام ایده‌جکدر ! ؟ ! ..

بو « تورکیا ـ ایران » آکلاشماسندن صوکره باشـلایه‌جق اولان مقارنت برائتلافه ، نهایت اتفاقه منجر اولابیلیر. رسمی اولماسه‌بیله، فعلی، غیررسمی، سیاسی اولان بوموازنه‌یه، روسیه‌ده

[١] ایران واجنبی استیلالری : آمریقالی وه‌بیره‌ل شومبه‌ل

مقاومت ایده‌مز . چونکه ایلك مخالفت تورکیایه توجیه ایدیله‌جکدرکه، برلین، ویانه حکومتلری بوکا راضی اولامز؛ شرق حدودنده‌کی ایلك روس ـ تورك مصادمه‌سی اوروپا اردولرینی تحریك ایده‌بیلیر؛ فقط روسیه‌نك بو سیاسی سقوطیله باشلایه‌جق اولان دوره‌ده عسکری برمجادلات باشلایه‌مز. بز وهیچ بر سیاسی اعتماد ایده‌مزکه ؛ روس اردوسی ، اوروپا و آسیاحربنده غالب کله بیلسین ! بو جهتی یك ایی بیلن پترسبورغ سرایی آسیاده بر اسلام حکومتی براقمامق نیتنده‌در . بالطبع پلان ایران وتورکیایه عائددر ، دیپلوماتلر ایران ایشنه باشلادیلر ، اگر طهرانده انتباهی بر سیاست ابداع ایدیله‌جك اولورسه، بواستیلا پولتیقه‌سی تورکیایه انتقال ایده‌جکدر : بوکون بیله کردستان وارمنستان مسئله‌لریله اشتغال ایتمك ایستیور .

ایرانك بواستیلادن قورتولماسی وبالخاصه روس نفوذینك بوکونکی دائره‌سنی توسیع ایده‌مه‌مسی ایچین طهران دیپلوماسیسنك استانبول طریقیله ویانه‌یه یاناشماسی لازمدرکه ،پان ـ اسلاویست دشمنلری آراسنده‌کی قوتده بر موازنه بولونا بیلسین ونهایت بویله بوتون علاقه‌دارلرك اتحاد واشتراکیله ترتیب ایدیله‌جك بر طوزاق روسیه ایچین مستبعد اولامز . برده وضعیت و قوت هرنه اولورسه اولسون بواشتراك منافع تأمین ایدیلدکدن صوکره طهران دیپلوماسیسی، پترسبورغه قارشی بروضعیت آلیر وایران

شاهنك روسجه تحصيل ایتمك مجبوریتی کبی فجیع استیلالری رددە برمسئولیت حس ایتمز . طهران دیپلوماسیسی امین اولمالیدرکه، کچن سنه‌کی ایمپراطورلر [١] ملاقاتنده حل ایدلدی ظن ایدیلن مسئله‌لرده برقطعیت ، بر مجبوریت یوقدر . او زمانلرکه، آلمانیا دوغرودن دوغرویه مستقل ایران ایشلریله علاقه‌دار اولمایه‌جق وروسیه‌ده ترکیا مسئله‌لرنده یابانجی قاله‌جقدی ! حالبوکه ،ترکیا ایران ایشلریله علاقه‌دار اولورسه بو تأمیات متقابله‌نك شـکلی اولاماز ؟ ... دیپلوماسی لسانی جواب ویریرکه :

« ـ اوزمان ، روسیه سکوت و آلمانیاده تورکیـایی التزام ایدر . »

دیپلوماسـیسنك بو جوابنی بالقـانلرده ویردی : حربدن اول استاتانوقولی اولان بالقانلر ، حربدن صوکره روسـیه‌ایله علاقه‌دار اولدیلر وآوستریا سـکوت ایتمکه مجبور اولدی ، بو برمغلوبیت سیاسیه ایدی!..... ترکیا ایله علاقه‌دار بر ایران‌ده‌کی آلمان بیطرفیسی‌ده ، عینی طرفکیرلکه انتقال ایده‌جك ، وروس دیپلوماسیسـنك بر مغلوبیتی اوکنده برعزم فدائی ایله حرکت ایده‌جکدر . بعض روس وفرانسز محررلرینـك اهمیتله بحث ایتدکلری « ایمپراطورلر مقارنتی » نك بویله بر حیاتی وار. تاریخ

(١) آلمانیا ـ روسیه ایمپراطورلرینك کچن سنه‌کی ملاقاتی

سیاسیات بو اویونلرله مملو اولدیغی ایچین ایرانیلرك مأیوس اولماملری لازمدر .

طهران ایله استانبول آراسنده تأسس ایده‌بیلن مناسبات اولیه غیر رسمی بر ماهیتی حائز اولارق خلافت سیاستنك ایراندن ترکستانه کچمه‌سنه مساعده ایدیلمه‌لیدر . بو نقل وانتقاله واسطه اولان ایران شمالی‌ده عینی تأثیرات آلتنده قاله‌جقدر. بو جهتك بر تورك استیلاسی تلقی ایدیلمه‌سی لازمدر . مع التأسف روس دیپلوماسیسنك بر چوق دفعه‌لر تکرار ایتدیکی نیم رسمی نوطه‌لرده‌کی: « . . . تورکلر اذربایجان وتبریز قطعه‌لرینی اشغال ایتمك ایستیورلر . پك قطعی ومعین اولان بو آلمان پلانی ، بر ایران اغتشاشنده تطبیق ایدیله‌جك وتورك اردوسنك اشغالندن صوکره بو قطعه‌لرك ایران حکومتنه اعاده‌سی ممکن اولمیه‌جقدر . بو حقیقتلره واقف اولان پترسبورغ قابینه‌سی ، ایران حکومتنی ایقاظ ایدر . وشمالی ایرانك اشغال موقت آلتنه آلنه‌جغنی بیان ایلر .. » افترالریله طهران ایله استانبول آراسنده بر اوچوروم آچمق نیتنده‌در . حدود مسائلی ایله باشلایان بو اویونك دها بر چوق اسکی ماجرالرله تعقیب ایتدیریلمك ایسته‌نه‌جکنده شبهه ایدیله‌مز . ذاتاً بو حدود مسئله‌سی‌ده ایکی طرف ایچین بر حیثیت مسئله‌سی شکلنی آلدی ؛ اوفق بر تصادمدن بالاستفاده روسیه‌نك اوکه آتیلارق تورکیا ایران مناسباتنی اخلال ایده‌جکی

حس ایدیلیکه باشلانیلدی بیله . . . . . بو انتریقه‌لری دوشونمك مجبوریتنده بولونان ایران استانبوله پك زیاده امنیت ایتمه‌لیدر . تورك استیلاسی‌ده حل ایدیله‌بیلیر برمسئله‌در ؛ ایران دکل .. . اذربایجانده روسیه ایله انکلتره بیله اولسه ، اوقطعه‌ده‌کی تورکمنلر ـ محو ایدیلمه‌دکدن صوکره ـ تورکیایه عائددر!

« .. استقبالك یکانه حقیقیسی اولان توران ایمپراطورلغی ایران اوزرندن تأسس ایده‌جکدر . قافقاسیا امنیتلی بر یول اولاماز. تورکلرك برلشه‌جکلری برقطعه‌اولان «بحر حزر جنوبی» بر مجارستانه بکزر: بوقطعه بهمه حال قطع و استیلا ایده‌جکدر. زیرا جریانك اوکنده‌در . »

تاریخ و جغرافیا سببلریله ترکیایه اعاده ایدیلن بو قطعه حقنده طهرانك سکوت ایده‌رك عراق جهتلرندن مستفید اولماسی وحدودلرینی معناً توسیع ایده‌رك فارسی لسانیله متکلم قطعه‌لرك انسانلریله مناسبات تأسیس ایتمسی بو کونکی ایرانه مرجحدر . هرحالده محدود بر ایرانك استقلالی‌ده موقتدر ؛ بو کونکی ایران نه‌قدر ترقی ایدرسه ایتسین ـ که تفرد سیاستنده ممکن دکلدر ـ یاشایه‌ماز. استقبال بویوك حکومتلرك اولابیله‌جکی ایچین متجرد بر ایرانك‌ده یا تورك ویا عرب اداره‌سنه کچمه‌سی محققدر . حتی بر اسلام بین‌الملیتی بیله اولسه ، ایران غائب اولمایه مجبوردر . یوزمیلیون تورکك، یوزمیلیون عربك آراسنده‌کی

ملتك قلبكاهی اولان حمیدیه قرووازوری

طقوز میلیون ایرانلینك نه اهمیتی اولابیلیر. ایرانك ده مستقبل اسلام حکومتنده بر عضو اولابیلمه سی ایچون طهران دیپلوماسیسنك بلوجستان، هندستان کبی ایران لسانی قوللانان اسلاملرله علاقه دار اولماسی و اسلام حکومتنده بو یکون ایله کورونه بیلمسی لازمدرکه، تورك ـ عرب یکوننك یاننده یوز میلیون ایرانی اسلامده بولونسین!... بو کونه قدر اونوتولان بو استقبالك تأمینی ایچین، طهرانك استانبول ایله اشتراکی لازمدر. زیرا ایران خارجنده کی ایرانی لسانلیلر، طهران حکومتنه دکل.. استانبول خلافتنه اعتبار و حرمت ایدرلر. طهرانلیلر، تورکلرك بر وکالتندن صوکره ایشه باشلایه بیله جکلردر. بوندن باشقه بر چاره اولمدیغی کبی، بو جهتلرده ده تکاسل کوسترمك عفو ایدلمز بر خطادر.

هندستان

آسیا سیاستنك اوروپا مسائلنه تماس ایدن الك مهم نقطه‌سی هندستاندر . لوندره قابینه‌سنك محیرالعقول برسیاست ایله اداره ایتدیکی بوایکی یوز میلیون انسان ، یکرمی بش بیك انکلیز عسکریله دکل .. انکلیز بحریه‌سنك تأمین ایتدیکی « غالب رقابت » ایله محافظه ایدیلیور . بر زمانلر ، روس قازاقلرینك تهدیدینی حس ایدن انکلیزلر ، روس ژاپون محاربه‌سنی ابداع ایتدیلر؛ آرتیق، روس رقابتندن قورتولمشلردی. لاکن تورکیا مشروطیتی بویله برتهلکه کتیردی . اوزمان تایمس غزته‌سی بر مقاله نشر ایده‌رك دییور ایدی‌که :

« ... اسلامیت عالمنده باشلایان بوانتباهك هندستانده‌کی تأثیراتنی آکلامق لازمدر . بر آسیا حرکت عمومیه‌سندن باشقه برشی اولمایان بوانقلاب ، آمریقا کبی برنتیجه‌ویرمه‌سین ! آمریقایی (جماهر متحدهٔ آمریقا) غائب ایدن لوندره اوقدر متأثر اولمادیسه‌ده ، هندستانك‌افولندن صوکره برانکلیز دیپلوماسیسنك موجودیتندن شبهه ایدیلیر . »

دیپلوماسی لسانیله یازیلان بومقاله‌نك سطر آرالرنده‌کی

(تحتنده مستتر) مفهومنی بر آلمان غزته‌سی شوصورتله تفسیر ایتمشدی :

« ... عثمانلی انقلابی ایله باشلایان دور سیاسی‌ده بر کیزلی فعالیت کورونییور. هر کس، شرق مسئله‌سنك تهلکه‌دن اوزاقلاشدیغنی ظن ایتدیکی صیراده، لوندوره قابینه‌سنك باشقه بر شرق مسئله‌سی اختراع ایله اوغراشدیغنی آکلییورز!؟ (تایمس)ك صوك نسخه‌لرنده‌کی «هندستان و انکلیزلر» مقاله‌لرنده «اشارت» ایدیلن احترازلر وبالخاصه « شرقده بر حرکت عمومیه » کلمه‌لری ایضاح ایدییور که؛ خلافتده‌کی تجدد پك مسحز بر حسیات تولید ایدییور وبوتون عالم اسلامده بر شان ، شرف، حثیت مسئله‌سی آچییور؛ اسلاملرك قلبلرینه نفوذ ایدن بو معظم شهرت ، یواش یواش اوروحلرك ماضیلرینی احیا ایده‌رك بندکلرینی احساس ایتدیره‌جکدر . بورولی آکلایان لوندره قابینه‌سی ، خلافت شهرتنك، استانبولده پارلایان استقبالییلدیزینك سوندیریلمه‌سنه استعجال کوسترییور. آنجق بوموفقیتدن صکره‌در که؛ اسلاملرده‌کی افتخار سقوط ایتمکه و افتخارله غرورك تکاثف ایتدیره‌بیله‌جکی « استقلال عشقی» یاصلانمغه باشلار: انکلیزلرك مصرده قالمالری ایچین یکانه چاره، هندمسلمانلرینك بندکلرینی محو ایده‌رك اونلره، عجزلرینی حس ایتدیرمکدر . اوزمان ، اوانسانلر ماضیلرینی استحقار ایدرلر ؛ انکلیز رهبرلرینك یولنی تعقیب ایله‌رلر ...

بونك ایچوندرکه ؛ خلافت شعشعه‌سنی افول ایتدیره‌جك بر انکلیز پلانی ترتیب ایدیلیور؛ بلکه‌ده یارین تطبیق ایدیله‌جکدر. هرحالده تورکیایی مغلوب ایتمك ایچین ترتیب ایدیلن بوپلانك روسیه ایله‌می، ایتالیا ایله‌می، بالقانلیلر ایله‌می تطبیق ایدیله‌جکنی بیلمیورز ؟ یالکز بونی سویله‌یه بیلیرزکه ؛ انکلتره بو تطبیقاتده حاضر بولونمیه‌جقدر . . . .

. . . .

. . . .

بوکون انکلیز دیپلوماسیسنه [١] توجه ایدن تورکیایی، آلمانیا انافظ ایده‌مز ایسه‌ده، برلین قابینه‌سنك لاقید قالماماسی لازمدر: انقلابلرده تبدیلات پك چوقدر ! »

زمانك تحقق ایتدیردیکی بو مطالعاته حیرت ایده‌رك طرابلس وبالقان مسائلنده‌کی انکلیزروحنی کوریيورز؛ بوروح، سیسلرله بویوین انکلیز حسی، خیالی، فکری، عادتی کبی خفیدر. لاکن بورادەکی سیس، دوماندکل.. قیزیل‌قان!... بدبخت استانبول، انکلتره‌یه‌بالقان وحشتندن شکایت ایدییور: بیلمیورم‌که؛ پیپوسنك آتشی ایچین جانلر یاقان قلبلرده برمرحمت بولونورمی ؟ انکلتره بیله جواب ویردی؛ سیرادوارغره‌سی باغرارق اعلان ایتدیکه:

(١) ١٠ تموزی متعاقب کامل پاشا موقع اقتدارده ایدی ؛ بالطبع هرکس انکلیز پولتیقه‌سنی ترویج ایدییور ایدی . — للمترجم —

« بالقان محاربه‌سی ، خلاصکارلق محاربه‌سیدر ؛ بوراده‌کی مظلوملر غالبلردر؟ »

فقط، بودستور ، عالم اسلامه تطبیق ایدیلیرسه، انکلتره‌نك تصویبنه مظهر اولاجقمیدر ؟ بالطبع خایر!.. چونکه بو «بالقان خلاصکارلغی » نی منع ایتمك ایچین ترتیب ایدیلمش ایدی : ایشته هنوز لغتسز بولونان دیپلوماسی لسانی !...

یك اوزاق بر خلافت تهلکه‌سی ایچین ایندیریله‌ن بوضربه کوستریبورکه ؛ لونده، هندستان ایچین هرشیئی اجرایه تشبث ایده‌جکدر . بالطبع ، بوتشبثلر ایچین مساعد زمینلر آرانیر ؛ تورکیا بالقانلرده ضعیف اولماسه ایدی ؛ انکلتره برشی‌قازانامز ایدی . ذاتاً عکس برنتیجه ویردی‌یا !... کندیلری‌ده‌اعتراف ایدرلر :

« ... مغلوبیت ، خلافت موقعنی تحکیم ایتدی ! بوکونکی خلافت، ۱۰ تموز خلافتندن داها نفوذلی‌در؛ بوکونکی نفوذ، بر سیاست ایله استعمال ایدیله‌جکدر. »

انکلتره‌نك بودیپلوماسی مغلوبیتندن صکره برمظفریت زمینی‌ده قالمامشدر. یالکز سوریه‌و خلافت مسئله‌لرینك برپارچه‌الاستیقیتلری وار ایسه‌ده، بونلرده‌ده عربلق منفعتی، انکلتره‌یه مساعد دکلدر. انکلتره شبهه‌لی ایشلره کیریشه‌مز؛ آرتق انکلتره، هندستانی محافظه ایتمك ایچین غالب رقابت پولتیقه‌سنه خاتمه چکیور؛ بوکون ، برقاچ

عصرلق هندستان سیاستی تبدل ایدییورکه ، بوتبدلك اساسلی واوزون بر زمان ایچین ترتیب ایدیله‌جکی طبیعیدر . بوتبدیل سیاستك اشارتنی کورمك ایسته‌ینلر وارایسه، سیرادوارغره‌یك صوك نطقنی تخطر ایتمه‌لیدرلر :

— « ادرنه‌نك سقوطندن صوکره » . ادرنه ایله برابر بالقان محاربه‌سی‌ده نهایت بولمالیدر. امید ایدرزکه؛ علاقه‌دارلر بوجهتی آکلایارق اوروپایی تشوشه اوغراتمازلر. بوجهتی نظر دقته آلان لوندره قونفرانسنك برطاقم مقرراتی واردرکه، بونلر ناصل تطبیق ایدیله‌جکدر. بومیانده اشقودره، آرناوودلغه عائد اولدیغی کبی اینوز ـ مدیه خطی بولغارستان ایچین حدوددر. قرار؛ قطعی ولایتغیردر.»

بونطقدن صوکره شبهه وارد اولاماز . روسیه‌یه قارشی « برنده طور » امرایدن بوسوزلر ، روس ـ انکلیز ائتلافنی افلاس ایتدیرمشدر . «یکی تورکیا» مبحثنده تکرار ایتدیکمز کبی ، لوندره حکومتی ، روسیه‌نك آناطولی‌یی استیلا ایتمه‌سنه مساعده ایده‌مز. بوکا بناءً تورکیانك ترقی ایتمه‌سنه بر مانع اولمیه‌جقدر . ممانعت ایتمك ایچین واسطه‌ده یوقیا !...

انکلتره‌نك « غالب رقابت » سیاستنی استخلاف ایدن یکی سیاست ، « تقویه وتمرکز » سیاستیدر. هندستانی محافظه‌ایتمك ایچین « قوتلی اولمق » و « استیلا نفوذلرینی » کسر ایتمك

ایچین حیاتی ، مشغولیتی دکیشدیرمك، اسلامیتدن ملیته انتقال ایتدیرمك ایسته‌نیلیور . برزمانلر ، بولغارستانه تطبیق ایدیلن بوسیاست، برموفقیت تأمین ایده‌مه‌مشدی. انکلیز دیپلوماتلری انکلیز عالملری ، انکلیز مورخلری برچوق کتابلر نشر ایده‌رك بولغارلرك اسلاو اولمدقلرینی،موغول شعبه‌سنه منسوب برعرق اولدقلرینی ایضاح واثبات ایتدیلر، بوراده‌کی غایه‌یی نقل ایدنلردن بری دییوردی‌که :

« اکر بولغارلر ، اسلاواولمادقلرینی آکلایه‌رق خصوصی بر سیاست تعقیب ایدرلرسه انکلتره‌نك معاونتنه مظهراولاجقلر وبحر سفید حوضه‌سنه‌ده اینه‌بیله‌جکلردر . یالکز اسلاو ، پان‌ـاسلاویست سیاستندن‌ده واز کچمه‌لیلردر . بوده بر کلفته، بر فدا کارلغه‌متوقف دکلدر : اسلاواولمایان بولغارلرك برماضیسی، خصوصی عنعناتی ، خصوصی عاداتی ، اعتیاداتی وار . بوتون بو مقدساتدن صوکره بر بولغار سجیه‌سی‌ده واردرکه اسلاو وبالخاصه روس سجیه‌سندن آیری‌در . بو ایسه بر « بولغار بنلکی » در. بوکون اسلاو لسانك تأثیراتی آلتنده بولونان بولغارلر ، یواش یواش اسلاو استیلاسنه اوغرییورلر . امین اوله‌بیلیرزکه ، بر عصر صوکره بولغار اسمی روس اسمنه تحویل ایدیله‌جکدر .

بوکون ، بولغارلرك نه‌دوشوندکلرینی بیلمیورز ؛ یالکز

بر زمانلر رومانیاده اسلاو لسانی قوللانیر واسلاو استیلاسی آلتنده ایکلردی؛ نهایت رومه نلر، کندیلرینك اسلاو اولمادقلرینی آکلایارق اسلاوجه یی ترك ایتدیلر ورومن ماضیسنی تحقیردن قورتاردیلر . بولغارلرده بویله بر حرکته قابلیتلی دکللرمیدر ؟ هر حالده پك کج قالدقلری ایچین اسکی لسانلرینی احیا ایده مزلرسه ده ، اسلاوجه یه پکده مشابه اولمایان بولغار لسانی ایله خصوصی ملیتلرینی محافظه ایده بیلیرلر . [١]

[١] انکلتره ، آلمانیاده کی اسلاولرك سقوطنی [*] تقلید ایتمك ایستییوردی .

(*) تحلیلاتمز کوستره جکدرکه : پان-جرمانیست عالمی ، منتظم ، عسکری برکتله در وداهی-محرکلرك اشارتندن باشقه بر (ایده آل) ی اولمایان بر اجتماعی هیأتدرکه : حیات ایله موتی برلشدیره رك دنیانك موازنه سنی بو ایده آله استناد ایتدیرمشدر . ناصل اولورده ، منفعتله خلاصه لانان بوموازنه نك المحاسنه قارشی سکوت ایدر ؟ بوراده کی غرابت سئوالده در . اونلر سکوت ایتمه جکلرینی سویله مشلردر :

«. . . جرمانلری سیاسةً، اقتصاداً محوایتمك ایچین آتیلاجق ایلك خطوه ایله یاجرمانلق اعتلا ایدر ویاسونر. بیلمه لیدرکه : هیچ برجرمان شبهه ، امید ، انکسار خیال ایچنده یاشایاماز . ایلك تهلکه ثانیه سنده هرشی بیتمه لیدر . »

بواصول ایله یاشامنی اوکره نن انسانلرله ، انتظامسز ، ایده آلسز ویا هیچ اولمازسه مشکوك ایده آللی پان ـ اسلاویستلرك ، بوابتدائی کتله نك چارپیشمه لرندن متولد انقلاب ونتیجه مهم دکل.. اولدقجه صریحدر. یالکز بوتهلکه لی دقیقه ده می یز ؟...

بو پلانده تحقق ایتمه‌دی؛ بولغار، اسلاولاشمش اولدیغنی پك
ایی کوستردی. نهایت ١٩٠٨ تاریخنده‌کی استقلال ایله روس مناسباتی
تأییدایدلدی. بو بولغار تجربه‌سنك مابعدی اولان یکی هندستان
پولتیقه‌سنده‌ده انکلیزلر سویلیه‌جکلردرکه: اسلامیت باشقه‌در؛

جرمان ایده آلنك عضوی استنادکاهلری اولان دنیا (موازنه‌سی)
اساسلرینی تشریح ایده‌رك سیاست زلزله‌سنك خساراتیله تقابل ایتدیرمك
ایجاب ایدر. فقط بیلنمه‌لیدرکه: دنیا موازنه‌سی عد ایدیلن بولطیف
شخصیت... عرقلرك، ملتلرك تلقی ایتمك مجبوریتنده بولوندقلری
بروضعیتدر. معین برمدتك قوت وضعی آراسنده‌کی توازنده بونکله
آکلاشیلیر. بوکا بناءً هر عرق ایچین. هر ملی قوت ایچین آیری
بر (شکلی) واردر. وهرقوتده بودنیا موازنه‌سنه حاکم اولمق تکاملنده‌در..
ایشته هرصلاحیتدار طرفدن بذل ایدیلن بوغیرتلرك عینیت و مساواتی
سائقه‌سیدرکه: بر (موقت مدت) ایچین دنیا موازنه‌سی احتشامله
کورونیر و:

« ای بیك قوجه‌دن آرته قالان بیوهٔ باکر
حالا اوستنده تازه‌لکك سحری هویدا »

کبی هرزمان مسهوف تعبد برلطافتده قالیر!

بوسوزلردن صوکره، جرمانلرك دنیا موازنه‌سی ایچین قبول
ایتدکلری (شکلی) تعیین ایتمك ایستییورز. بالطبع بوراده، بونلرك
مخیل شکللرینی‌ده اونوتمیه‌جغز.

جرمان کیمدر؟

لسانیات دییورکه: « جرمان، بوتون انسانلر دیمکدر. » [١]

عرقیات دییورکه: جرمان. آری شعبه‌سنه منسوب برعرقدر؛

---

[١] ماقس موللەر

ملیت باشقه‌در ؛ آلمانیا ، روسیه ، انکلتره وفرانسه بر دینه منسوبدرلر . فقط بو دین ، ملیت سیاستنی نفی ایتمز . داها بر چوق تزئملرله آچیلاجق اولان بو چیغرك منتهاسنی تدقیق ایتمه‌دن هندستانك ملیتنی وحاضرده‌کی محیط اجتماعیسنی‌اوکره‌نه‌لم.

* * *

اساس سجیه‌سی فردیتدر ! نسلاً غداردر . لساننده حرکله‌سی بولونماز؛ آنجق ملی تعاونه متمایلدر . بوخاصه ایله عرقی وحدتی تمیز وتمثیل ایدر . » [١]

اجتماعیات دییورکه: جرمانلر، دینامیك تشبثلرله اشتها ایتمش برملتدر. حسیاتده یالکز یاشامق ویاشایش افعالنی تقیح ایده‌بیلمك اصوللرینی بولدقلری ایچین نفوسك تکثیرینه متمایلدرلر . داها دوغروسی بونفوس تکثیری کندیلری ایچین ضروریدر . بو ضروری نتیجه ایچین ایسه ، براستقرار محلی لازمدر . جرمان مملکتی ، بوکا کافی کورونمیور . جرمانلرك باشقه صحراره دوغرو آقین ایتمه‌لری ایجاب ایدییور . بوکابناءً جرمانلر ، استقبالك مستولی برملتی اولمق مجبوریتنده‌درلر . حکومتلری سیاستلری ، حربیه‌لری ، بحریه‌لری بوغایه‌یه متوجه برحالده بولونیور : جرمان : جرمان (بوتون انسانلر) اسمیله مسما اولمالی ... » [٢]

جرمانلرك دنیا موازنه‌سنده‌کی غایه‌لری بودر. فقط بوغایه‌یی اورتن، بلکه‌ده کندیلرندن تبرید ایتمك ایسته‌ین بر (پوشیدهٔ جامدنما) واردرکه؛ بوکا اسلاو عالمی دیرلر. جرمانلرك ایلری حرکتنه طبیعی برمانع تشکیل ایدییور وجرمانلری دوشوندیرییور :

[١] عمومی آتنولوژی : بیراوقارل

[٢] اجتماعیات وسیاسیات : برانخه‌ر

پك اسكی بر تاریخه صاحب اولان هندستانده ایكی وجدان اجتماعی بولونور :

— هندیلر

— آریالیلر

« یكی دوغان برجرمان ایچین «غایه مانعه‌سی» اسلاولقدر. بوقوت، معناً بو عرقك حسیاتنه حلول ایده‌رك هركسه (آشنائی) اولمشدر. جرمانلر، اسلاولره هجومدن اول باشقه برشیله اشتغال ایده‌مزلر. » [١]

كوریلمیورکه ، جرمانلرك اوكنده چتین برمانعه واردر !

بومانعه نه‌در ؟

كندیلری جواب ویریورلر :

« آره‌مزده‌كی اسلاولره، اوكمزده بالقان اسلاولری واطرافده كیلر.. [٢]

بو مانعه‌لرك ماهیتلرینی تشریح ایده‌لم . بوراده اساس اتحاذ ایده‌جكمز نقطه عمومی برتوازندر. بالآخره خصوصیت تفصیل ایدیله‌جكدر: صوك استاتیستیقلره نظراً اسلاولرك نفوسی شویكون تفرعاتی‌در :

اسلاو عرقی

قطعه‌لر	نفوس
روسیه‌ده	٥٠,٠٠٠,٠٠٠
آوستریاده	٢٢،٠٠٠,٠٠٠
بالقانلرده	٩,٠٠٠,٠٠٠

[١] اسلاولره قارشی جرمانلر : فیرمان

[٢] علوم اجتماعیه رساله‌سی: نومرو ٢٧ـ٤

بو ایکی شعبه آراسنده‌کی تفاوتك اك اهمیتلیسی، ایکنجیلرك حاکم ، برنجیلرك‌ده محکوم اولمالریدر وبو حاکمیت ، محکومیت مسئله‌لری دین ایله قاریشه‌رق حاکملر قسماً اسلام اولمشلر محکوملرده بودیست ـ براهمانیست قالمشلردر . صوکره لسانده آیریدر ؛

آلمانیاده	٤,٠٠٠,٠٠٠
خالص اسلاو	٨٥,٠٠٠,٠٠٠ [١]

جرمان سیاستی ، بونفوسی اوچ شعبه‌یه تفریق ایدرکه؛ بوشعبه‌لرده مانعه‌لرده‌کی وضعیتلره کوره تقسیم ایدیلیر :

شعبه‌لر	نفوس
آراده‌کی اسلاولر —١—	٢٦,٠٠٠,٠٠٠
اوکده‌کی اسلاولر —٢—	٩,٠٠٠,٠٠٠
اطرافده اسلاولر —٣—	٥٠,٠٠٠,٠٠٠

جرمانلرك ایلك هدفلری (آراده‌کی اسلاولر) در . بوشعبه . جرمانلغك قلبگاهنده بعضی سیاه نقطه‌لردرکه ، هرزمان توسعه ، جرمان قلبنی استیلایه مستعددرلر . برده (بوسیاه نقطه‌لر) پك آز دکللردر . (شوله‌ن قرانفه‌ل) ك دیدیکی کبی : « بونلرده بر (تخریب اکسیری)ده بولونابیلیر.» فقط دیکراجتماعیون بوکا ایناتمیورلر. بالخاصه، پروسیالیلردن برمحرر ادعا ایتمشدرکه :

« جرمانلرك آراسنده‌کی اسلاولر محوه محکوم برکتله‌درلر . چونکه بوانسانلر ، ملی اولمایان برسیاستك، برجرمان سیاستنك پلانلریله متناسب اجتماعی و اقتصادی برحیاتده قالاجقلردر . بوحیات اسلاو ایده آلنی کیرمکه ، او محفظه‌ده باشقه بر (حیات پوصله‌سی) ، باشقه برایده آل

[١] بونفوس اسلاو حکومتلریله ایله قاریشدیریلمامالیدر .

اسلاملر ؛ متحداً فارسی لسانی استعمال ایدرلر . دیگرلرینك ایسه ، هندو نامنده متبدل بر لسانی واردر. [۱] دین، لسان وموقع اعتباریله یکدیگرندن آیری اولان بو انسانلرك عادات

(۱) بو هندولسانی : (اردو) ده داخل اولمق اوزره ۸۳ شعبه‌در.

تمیه ایتمکه باشلار . ایشته ، بویکی ایده آل، او طبیعی محیطك محصولی اولان جرمان ایده آلیدر . بوندن صوکره‌کی احوال عیاندر : اسکی پروسیالیلر، ناصل جرمان اولدیلرسه ، بوکونکیلرده اویله جرمان اولورلر . » [۱]

بر آوستریالی ایسه :

« بوادعا ، آلمانیاده‌کی اسلاولر ایچین موافق اولورسه‌ده، آوستریا اسلاولری ایچین مخیل براعتماد عد ایدیله بیلیر ... آوستریاده‌کی اسلاولر ، جرمانلری چنبرله مشلردر ؛ بواجتماعی چنبر ، هرکون برآز دارلاشییور وجرمانلری تضییق ایدییور. نهایت کوریله جکدرکه ؛ چنبر برنقطه اولمش واسلاو بایراغی سلاملامش ... » [۲]

دییور . داها برچوق محررلرك نظریه‌لری واردر. هرکس، دماغنك تکاملنه کوره ، برنتیجه ویرییوروعرقلرك کندرکاه غایه‌لرنده‌کی دیکنلری تمیزله‌یور. فقط، بوتون بومحشرده، قطعی،صریح براصوله تصادف ایده‌مییورز. بو نظریه‌بیغینلرینك استنادایتدکاری طبیعی وضعیت ونفوسك متقابل اساسلری تضیف ایدیلیرسه، معین وحاضری Moderne برنتیجه آلده ایدیله بیلیر. بوراده هرمحیط ، شکلیله تشریح ایدیله‌لی ...

آلمانیاده‌کی موازنه شودر :

[۱] مجارستان واسلاولق : ماریتکه‌غه‌نیی

[۲] اسلاولره قارشی جرمانلر : ق. فیرمان

واعتیادی آراسنده بر مشابهت واردر . الڭ منصف مدققلردن روینهار Reunhar دییورکه :

« هندولرله اسلاملر آراسنده‌کی مباینت دینده کورینیر . عادتلرده ثابت بر مشابهت واردر . بر بودیست هندو ایله بر

آلمانیا

جرمان	اسلاو
٧٤,٠٠٠,٠٠٠	٤,٠٠٠,٠٠٠

بو اسلاولر ، لهلرله ، روس اسلاولرندن عبارت اولارق آلمانیانڭ شرق جنوبیسنده بولونییورلر. کندیلری زراع وتجار اولدقلرندن آلمانیانڭ اطرافنه داغیلمشلردر . هامبورغ ، برمن ، قولونیا کبی آلمان شهرلرنده توطن ایتمکه مجبور اولانلر ایسه، جرمانلاشمغه باشلییورلر.

اجتماعیاتڭ بو تحوللندن پك زیاده متأثر اولان پان ـ اسلاویست محررلری بر چوق اثرلر نشر ایده‌رك مهاجرتڭ منعی حقنده پروپاغاندا ایتمکده‌درلر . بو نشریاتڭ نه درجه تأثیر ایده‌جکی معلوم دکلسه‌ده ، (وطنی ترك) میلنی منع ایده‌مه‌دیکی کورولییور. روس محررلرندن «برنیه‌ف» دییورکه : آلمانیاده‌کی اسلاولرڭ کیتدکجه تناقص ایتدکلری تحقق ایدییور . صوڭ تدقیقاته نظراً ، بش سنه‌ده وطنی ترك ایده‌رك آلمانیانڭ جرمان شهرلرنده توطن ایدنلرڭ مقداری یوزده یکرمی نسبتنده‌در . » [١]

بو طبیعی تمثلدن ماعدا ، مجبوری بر تمثل‌ده واردر . بش سنه اول آلمانیا داخلیه نظارتی ، برچوق آلمانلری، آلمان ـ اسلاولری آراسنده توطنه ، اسلاولر کویلری یاننده کویلر تأسیسنه مجبور ایتدی وبو پلان تطبیق ایدیلدی :

[١] مستقبل روسیا: برنیه‌ف

اسلام هندلی آراسنده‌کی فرقی اسمدن آ کلایه بیلیرسکز !
وجهله ، حرکت هپ بردر . یالکز بو مشابهتی هرطرفه تشمیل
ایتمه‌ملی ! . . . هندستانده سکز جنس انسان بولندیغی ایچین
اسلاملری ومشابهلری آریالیلر آراسنده آراملیدر. ذاتاً حاکم
صنفی بونلر تشکیل ایدر .

« . . . آلمان اسلاولری آراسنده‌کی آلمان مهاجرلری برمیلیون
قدر اولمشدر . بومهاجرلر ، برکوك کبی اسلاولر آراسنه یاییلارق یکی
کویلر ، یکی قصبه‌لر تأسیس ایتمشلردر . بلکه‌ده یارین مختلط شهرلر
تأسیس ایده‌جکلردر. چونکه جهالتله مشبوع اسلاو کویلرینك اوکنده
آچیلان علمکاهلر برر قادین حرصی کبی انسانلری جذب ایدر . . .
بالطبع، بوحیاتك دوامیله بواسلاولرجرمانلاشمق مجبوریتنده‌قالیرلر.»[۱]

بوسیاستك آلمان اسلاولرینی محو ایده‌جکی شبهه‌سزدر . اسلاولر
نه قدر ملیتپرست اولورسه اولسونلر ، علماً مترقی وسیاسةً حاکم اولان
مدنی وعالی برعنصره قارشی کله‌مزلر. بالخاصه ، بوعنصر، غالب عنصردن
داها آز اولورسه مغلوب اولان عنصر ، غائب اولور . بواویله اجتماعی
برعملیه‌درکه ، علمی کندیسنده تمثیل ایدر، صریح برحقیقتدر . چونکه
بومغلوبلر مملکتك سیاسی ، اداری ، اقتصادی حیاتنه اشتراك ایتمك
مجبوریتنده‌درلر . بواشتراکك واسطه‌لری ایسه (اسان!) در . آلمان
لسانی ! . . . بونی ، بولسانی بیلمه‌ین انسانلر ، آلمانیاده یاشایامازلر
وفکراً‌ده ترقی ایده‌مزلر . آلمان لسانی ، ناصل که مغلوبلرك حاکملردن
براستمداد ، حسیاته اشتراك واسطه‌سی‌ایسه ، اویله‌ده مغلوبلرك حیاته
استعدادلرینی تأمین ایدر . براسلاو ، ابتدائی تحصیلنی متعاقب ، آلمان

[۱] آلمان سیاستی وپان اسلاویزم : که سانته‌س‌وری

زنجیلره منسوب (نیغریتو) لرله ، موغوللره منسوب (راویدیان)آراسنده برمشابهت آراناماز! بونلر وجهاًبیله باشقه بر اصلك ممثللری در . . . .

. . . .

کتابلرینه محتاجدر . بالخاصه، عالی تحصیلی ایچین آلمان کتبخانه‌لرندن باشقه مراجعت ایده‌جکی (علمگاه)لر یوقدر . اسلاو کتبخانه‌لری هنوز رشیمی بردوره‌ده بولونییورلر . براسلاوك دیدیکی کبی :

«... اکر فرانسه دارالفنونلری اولماسه‌ایدی؛ آلمانیا اسلاولرندن هیچ برفرد قالمازدی ! اسلاولر ، هنوز صیدرلر ، آلمان تربیه‌کاهلرینه تهاجم ایده‌جك اولان بوصیلر ، اویله سیاسی طوزاقلره دوشرلرکه ، بوراده یا اولمك ویا جرمانلاشمق بولونور !...» [۱]

آلمان داهیلرینك وبالخاصه آلمان اقتصادیونك اثرلرینی اوقویاجق ومشکللرینی وبواثرلرله حل ایده‌جك اولان اسلاولرك ملی ذهنیتی تحول ایدر . بواسلاوده (لوانته‌ن) لك حیاتی باشلار . ملیتنه صوك درجه طرفدار کورونیرسه‌ده ، شعورسز حقارتلردن چکنمز . بعض سفسطه‌وی منطقلرله کندیسنی تبریه ایتمکه چالیشیر . بوتون غرائبنك اوکنده، اونك شینلاق بر (ئه‌تیکه‌تی) واردر : مدنی ...»(۲)

مملکتمك بواساطیری یوللرنده‌ده عینی لوحه‌لر نادر دکلدر. بوعلت

---

[۱] فرانسه‌ده تحصیل : ل. قوقوزوف

(۲) روسیه‌ده تاتارلر آراسنده عینی رولی اوینامق ایستیور . تاتارلرك تورکلردن فرقلی وتاریخلی برملت اولدقلرینی پروپاغاندا ایتدیرن پترسبورغ حکومتنك غایه‌سی ، روسیه تورکلرینه مستقل بر قطب کوسترمه‌مکدر !..

خلافت دولت متحده‌سی

هر حالده بو انسانلرك عادتلری تعمیق ایدیلیرلرسه آ کلاشیلیرکه ، مجوسی آریالی، اسلام آریالی‌یه استناد ایده‌جکدر. فقط بو تحول، آنجق اوزون بر سعیدن صوکره حاصل اولور! اکر مجوسی آریالیلر دها سریع بر انقلاب ایله هندستان استقلالنی

کنجلرمزه اویله بر سراب استیلا ایتمشدرکه، بوشه کسپیرسز افقلرده هردقیقه فاجعه‌لر ، درامار کورونیر !

« بیلمه‌م دقت ایدیلییورمی؟ شیق، آلامود باستونلی، (شوخ-واری) یورویشلی کنجلر کوروشیرلرکن :

داها طوتماسنی بیلمه‌دیکی باستوننه (جعلی) بر وضعیت ویره‌رك :

— . . . بك شو آحمق ، جاهل ملتك حالنه باق !... یوروژ (آمریقا وحشیلری) لردن بردیفه‌رانسی (فرق) وارمی ؟..

کوله‌رك :

— کل شو (پاش فول) [١] باق ! . . بوحسیات قارشیسنده شرقلی اولمق برخیانت دکلمی ؟ . . مون شر ، مونشر . . بوحیاتدن ، بوانسانلرك آراسندن چکیله‌لم .. پارس مونشر ، پارس !..

تك کوزلکلی بر کنج دار بلی قیریلیر کبی اکیلدی . صوکده نیم شاقولی بر وضعیت آلارق :

— راثب بك دوغرو سویلییورسکز! فقط شونلرله اوغراشمایکز. آفریقا وحشیلری ایچنده یاشایان اوروپالیلر کبی ، بزده بونلرك آراسنده یاشایالم !...

راثب بك .

— آه ، مونشر نریمان ، آه! تأسف اولونورکه؛ باشمزده شو ف . . . وار !

[١] (Pages folles) رساله‌سی: سفاهت عالمنك تمثالی

تأمین ایدرلرسه ، اسلاملرك استقبالی سونر . زیرا ، اكثریت
نفوسی مجوسیدر . لاكن بوحال براحتمالدر . مجوسیلرزراعتله
وصنایعله اشتغال ایلدكلری ایچین بویله برجسارته مالك‌دكلردر.
انقلابی ، آنجق اسلاملرده كوره‌جكز . . . . » بوتون

نریمان كوله‌رك :
— چیقاروبده قادینلری سلاملامامق نه قدرده عبث !...
بوصیره‌ده یانلرینه شاپقه‌لی بر كنج كلدی . داها جعلی وضعیتندن
روم اولدیغی آكلاشیلان بوكنج ، اوكنجه فرانسزجه :
— نهایت تصادف ایده‌بیلدم .
صوكره اوكنده‌كی برآناطوللی‌یی ایته‌رك :
— آلله واش ، آلله واش ! (هایدی اوكوز) دیدی كنجلرله
هپ برلكده كولوشدیلر . » (١)
بوراده، بویله‌برمثال كتیرمك‌ایسته‌مزدك. فقط، المان‌اسلاولرنده‌ده
كورونن شكللر ، بزمكیلرلردن آیریلمازلر . چونكه ، عینی شرائط، عینی
سببلر ، عینی نتیجه‌لرله تعین ایدر . اكر برآلمان اسلاوینك صحبتنده
بولونمش اولسه ایدك. منظره‌مز، بر (سحبت) اولور وبوصحنه‌دن باشقه
بر صحنه‌یه تصادف ایتمزدك . . یالكز آقتورلر ، موضوع دكیشه‌بیلیر
ایدی !

بوروحی تحولاتك سببنی آرایانلر نادر دكلردر . برچوق انسانلر،
بوغایه‌یه حصر فكر ایده‌رك یورولمشلردر . بو انسانلرك داها ذكیلری
دییورلركه : داها ابتدائی بر عرق ، مدنی بر عرقك آبده‌لری ایچنه
كیرنجه صارصیلیر ، ملی ذهنیتی كوشه‌ر . بومحیطك انطباعلرندن متأثر
اولور ! یاشامق ایچین اونلر كبی اولمغه مجبور اولدیغندن اوحیاته كیرر.

(١) استانبول ملتنك تاریخی : هابل ادام

ماضی‌یه رغماً بوکون ایکی شعبه اولان هندلیلرك مجوسیلرنده‌بر انقلاب حیاتی احضـار ایدیلمشـدر . برچوق هندلی کنجلر آلمانیا ، لوندره دارالفنونلرنده تحصیل ایده‌رك ملیت،استقلال مجاهده‌سنه آتیلیورلر . بوکنجلرك پارسـده منتشر (هندو) اسمنده برده اختلال غزته‌لری واردر . بو اختلال‌غزته‌سنك اسمی ، مستقل هند بایراغی ایله صاریلمشـدر . آمریقا وسائر یرلرده‌کی غزته‌لرکبی ، بو رساله‌ده پك شدتلی مقالات ایله هند اهالیسنی تحریك ایتمك ایستیور . فقط ، دینك اسرارانکیز کوشـه‌لرینه دالمش اولان هندلیلر ، بو غزته‌لرك ایکیلتیلرینـه

مجبوری انتقـاللرله دماغنی اشباع ایدر . تکامل دورینی کچیرمه‌دن (حاضری برکامل) اولور ؛ بونلر یاریم مدنیلردر . بیلکیلری ، تلقیلری اکرتی برحالده‌در. کویا دوشونورلر. فقط او دوشونجه‌لرنده برشخصیت، بردرینلك یوقدر . بواکرتی بیلکی ایله ارثی ، عرقی حافظات تضییق وحیات نفحه‌لرندن تبرید ایدیلمش برحالده‌درلر. اونلر اولومه محکوم . . . نکبتلی حیاته نامزد کورونیرلر. »

بوطبیعی جریان ایچنده بولونان آلمـان ـ اسـلاولرك قورتولمه‌لری ممکن اولمیه‌جقدر . مادام که ملی ذهنیتلری مشوشدر . بونلر ، هرزمان ملیتلرینه لاقید قالارق طبیعی برصورتده جرمانلاشاجقلردر . انکلیز محررلرندن برینك دیدیکی کبی :

« آلمانیا اسـلاولری جرمان یکوننه کیرمش صاپـلابیلیرلر . . » (۱)

ویانه ۱۳۲۷ — هابل آدام

(۱) جرمانیا سیاستنك حاکمیت ومغلوبیتی : دوقتوربیکست‌به‌یقین

مقابل بر آیین دینی اجرا ایتمکی ترجیح ایدرلر. غایت فجیع بر وقعه‌یه تصادف ایدن بر آلمان سیاحی نقل ایدییورکه :

« . . . . لاهورك عسکری تعلیم میداننده سکسان یدی طوپ دیزیلمش وهر بر طوپك آغزینه برر کنج هند اختلالجیسی باغلانمش ایدی . کویلره چیقان منادیلر وغزته‌لرله نشرایدیلن بیاننامه‌لرك تشویقیله یوز بیکلرجه اهالی سیاستگاهه کلمش ایدی . وقت مرهوننده انکلیز عسکری قوماندانی قیصه‌بر نطق ایراد ایده‌رك بد بخت محکوملرك جزالرینی بیان ایتدی . صوکره ومسلسل برسله :

آتش ! — Fire up!

امرینی ویردی ؛ بر قاچ دقیقه ایچنده بو کنجلر غائب اولورلرکن مجوسیلرك نه‌یاپدقلرینه ذاهب اولدیکز؟ بونلردن بر چوقلری بری برینك اوزرینه چیقمش بر « اعلان عشق » آیینی‌یاپییور؛ کیمیسی باشنه جسیم برطاش قویمش بر دعای زفاف اوقیور . اورته طرفده بر کویلی‌ده اوتوموبیلك اوکنه کچه‌رك آیاغنی قوپارتیور ؛ صوکره افندیلرك سعادتنه دعا ایدییور ! داها کنارده بر ییغین‌ده بودعالرك تأثیراتی حقنده مجادله ایدییورلردی !

یکنظرده کورونن بولوحه‌لرك دها برچوق چشیدلری اولمالی ایدی. فقط بن کورمك ایسته‌مه‌دم؛ طوپلر منظره‌سندن تتره‌ین

اعصابمله اوزاقلاشدم !.. ویالکز اومیداندن دکل . . هنددن اوزاقلاشـدم !.. بندن هند سیاحتنی توصیه امید ایتمه‌ملی...» حرکت‌ملیه‌یه قارشی بوقدرحسسز اولان هندولرك‌استقلاللری ممکن اولامیه‌جقدر. کنجلرك تشبثلری «قره‌سیاحت» و «دکیز آلتنده سیاحت» رومانلرینك غیرتلرینه بکزر: برر هیچ.. برر یورغونلق!.. بوجهتك اجتماعی سببلری‌ده واردر:

«آلتمش میلیون اسلام، ایکی یوز میلیونی متجاوز انسانلره حکم ایدییور؛ بوتحکم عسکری، سیاسی واسطه‌لرك‌دکل.. بلکه فضولی جسارتك‌اثریدر. اساساً آریا مجوسیلرینه منسوب اولان اسلاملرك بوتمایزی‌ده «اسلامیت» در. دیکر«هندو» دینلرنده‌کی خرافاتدن آزاده اولان اسـلامیت ، سـجیهٔ اصلیه‌سی اولان «قوتی» محافظه‌ایتدیرییور. اوانسانلرك(وار) وبرکتله‌اولدقلری کوسترییور. بلکه بوکون بواسـلاملرده معارف ترقی ایتمه‌دیکی ایچین برحرکت ملیه کورونمه‌مشدر. لاکن، بوانسانلر اویله بر حرکت‌ملیه‌یه مستعددرلر. قلبلرده بوحس تنمیه‌ایدیلسین‌ویواش، فقط مؤثر وقعه‌لرله تکامل‌ایتدیریلسین ! نهایت، برکون کوره‌جکسکزکه، دهلی‌ده براسلام عصیانی اولمش وبوتون اسـلاملر بو عصیانك پیشدارلقلرینی تشکیل ایتمشلر.»

هندستان‌ده‌کی اسلام‌وهند «اجتماعی‌وجدانلری» آراسنده‌کی مناسبت بوسجیه‌لردن‌نشأت ایدییور. وظن ایدییورزکه، برینك

غائب ایتدیکی برده‌دیکری قازانیور. انکلیز اداره‌سنك موازنه‌سی‌ده بو دستوردن آیریلمیور. بو کونه قدر هندولرك مغلوبیتلرندن استفاده ایدن اسلاملرك یاننده انکلیز دیپلوماسیسی بولونیور و بو قازانیلان قوتی اسلامدن نزع ایده‌رك بر انکلیز «سطوتی» کبی کوسترمکده‌در. بلکه، انکلیز دیپلوماسیسنك بو کونکی بقاسی‌ده بو اسلاملر سایه‌سنده‌در. هر حالده «اسلامسز بر انکلیز اردوسی» هند عصیانلرینی باصدیره‌ماز ایدی! بو کونکی خلافت تهلکه‌سی ایسه لوندره دیپلوماسیسنك استناد ایتدیکی بو اسلام عنصرینك مخالفتندن منبعثدر. انکلتره قورقیورکه؛ مجوسیلرك سقوطلریله تعالی ایدن اسلاملر قوتلرینی حس ایتمه‌سینلر وهندستانده کندیلرندن باشقه بر حکمدار اولمادیغنی اوکره‌نمه‌سینلر!...

چونکه، حقیقت بودر؛ قوجه هندستان یکرمی بش بیك انکلیزله دکل ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون اسلام ایله اداره‌ایدیلیور؛ او یکرمی بش بیك انکلیز ایسه، بر ساخته حقه‌بازدن باشقه برشی دکلدر. بر ژاپون محررینك نیورقده طبع ایدیلن بر کتابنده‌کی فقرات آتیه بزی تأیید ایدر:

«... هندستاندن دوه‌لرله آلتین طاشیان اوروپالیلرك یاننده بر ژاپون اشکی! ده بولونورسه موافق اولمازمی؟.. بك قناعتکار اولان ژاپونلر، بو آلتینلرله کچه‌جکلر یوللرده کور، سرسم بولوناجقلردر.

هیچ بر ژاپون کورمك ایستهمیه‌جکدرکه، انکلیز والیٔ عمومیسنك حیاتنی اسلاملر محافظه ایدییور؛ مجوسی انقلابجیلرینی اسلاملر توقیف ایدییور؛ مجوسی عصیانلرینی اسلاملر باصدیرییور: انکلیز عسکرلرینك قشله‌لرینی اسلاملر حفظ ایدییور .. نهایت، انکلیز سطوتنك بیله اسلاملر طرفندن تأمین ایدیلدیکی کورمیه‌جکلردر.

انکلیزلر امین اولسونلرکه؛ هیچ بر ژاپون اشکجیسی بوکونکی هند اسلاملرینك براسلام وآسیالی مرشدآرادقلرینی فاش ایتمیه‌جکدر. بالخاصه، اسلاملرك بومعاونتلرینه مقابل انکلیزحکومتنك پلانلرینی سویله‌میه‌جکدر.»

مستهزی ژاپونك صوك سوزلری خلافتی دوشوندیرملیدر؛ منفعتك حکومت مالی اولدیغنی بیلنلر، استانبول دیپلوماسیسنك ترتیباتندن شبهه ایتمزلر. یالکز بویله تشبثلرده برمهارت وجرأت لازمدر. بلکه، صوك بالقان مغلوبیتی اوزرینه کندینه‌کلن تورکیا، هربر آدیمنده برقطعیت، برجدیت کوستریور؛ براناث مکتبی آچار کبی بوسیاستی تعقیب ایدر. هندستانده بولونان آلمان محررینك نشریاتندن شو قسم‌ده‌کی مسائل بزی تأید ایدر: «... بالقان حربنك اسلاملره اولان تأثیراتی دورت صفحه ایله کورونیر:

۱ — اعلان حرب تأثیراتی

۲ — مغلوبیت تأثیراتی

٣ — كامل پاشا قابینه‌سنك سقوطیله حربه دوام

٤ — بالقانلرده وحشت

طرابلس غرب محاربه‌سنك پارلاق حوادثلریله مسرور اولان اسلاملر، بالقان حربنی ایشیتدكلری زمان فوق العاده متحسس اولدیلر؛ هركس، طرابلسه كیده‌مه‌ین عثمانلی اردوسنك بالقانلرده برقدرت غالبیت كوسترمسنی امید ایدییور وتوركیایه نقداً معاونت ایچین اعانه طوپلیورلردی. داها حربنك ایكنجی كونلرنده یوز بیكلرجه انكلیز لیراسی استانبوله كونده‌ریلدی وتشبثات دوام ایدییوردی. فقط شو جهتی‌ده نوط ایده‌لم‌كه، هند اسلاملرینك بو غیرتنی اداره وتشویق ایدن توركلر یوق ایدی؛ حتی استانبولده‌كی « قانون وسكون » قابینه‌سی بیله برتشبثده بولونمامش ایدی؛ بو غیرت آژانسلرك اخباراتی وسابق كنج تورك قابینه‌لرینك بعض ابتدائی تشبثاتنك اثری ایدی! اعلان حربك بشنجی كونی دنیایی صارصان « قرق كلیسا مغلوبیتی » اسلاملری متأثر ایتدی. فقط ، هیچ براسلام ، بومغلوبیتی اردویه عطف ایتمیور : بو مغلوبیت ایله اشتغال ایله‌میور ایدی . هركس استانبولده‌كی قابینه‌یی اتهام ایدییور ؛ قرق كلیسا مسئولیتنی (احمد مختار ـ كامل) پاشا قابینه‌سنه عطف ایدییوردی ؛ حتی بوقابینه‌یه برچوق تحقیر آمیز تلغرافلر چكلدی. فقط ، سرعتله حرب دوام ایتدیكی ایچین بومناقشه‌نك برتأثیراتی كورولمه‌دی؛ نهایت، لوله‌بورغاز ـ ویزه

مغلوبيتندن صوكره چتالجه متاركه‌سی عقد ایدیلدی وکامل پاشا باش وكالته كچدی . خلافتك بوحادثاتی هندستانده بر چوق مباحثات ، مناقشاتی موجب اولیوردی ؛ پك چوق زمانلردن بری اسلامیت ، اسلام اردولری حقنده برشی سویله‌مه‌مش اولان بواسلاملر هركون اجتماع ایدییورلر؛ كاه انكلتره‌سیاستنی رد، كاه استانبولده‌كی صلح امللرینی تحقیر ایدییورلردی. مسئله‌نك پك حاد برشكله كیردیكنی كورن انكلیز حكومتی ، اجتماعاتی منع ایتمك ایسته‌دیسه‌ده موفق اولامدی : دهلینك بویوك جامعنده اجتماع ایدن یوز بیكلرجه انسان استانبوله برتلغراف چكدیلر:

« سزك سیاستكز اسلامیته منافیدر ؛ اكر صلحی رد ایده‌رك حربه دوام ایتمز ایسه‌كز بزدن معاونت بكله‌مه‌ییكز ؛ بز حرب ایده‌جك برخلافته هرزمان معاونت ایده‌جكز ... » بوتلغرافه سكوت ایله مقابله ایدن كامل پاشا قابینه‌سی‌ده چوق یاشامادی . كنج توكلرك برشدت ایله موقع اداره‌یه كلدكلرینی كورن هندلیلر اسكی غیرتلرینه كرمی ویردیلر : بر غالبیت سیاسیه‌مالك اولمشلردی . (!) انكلیز سیاستندن باشقه بر سیاسته مالك اولدقلرینی سعیلریله آكلایان بوانسانلرده برخیال ، برفكر اویانیر وبوفكر تعمم ایده‌رك بر (حس) اولمایه باشلاركه ؛ « علاقه‌دارلق » قطعیت پیدا ایدر . هند اسلاملری بوصفحه كیردیلر ؛ هرنه‌قدر حربه دوام ایله برغالبیت تأمین ایدیله‌دی

ایسه‌ده، بالقان مظالمی غالبیت تأثیراتی املا ایتدی وسیرادوار غره یك عوام قماره‌سنده‌کی « ... بالقان مظالمندن بحث ایدییورسکز ؛ بویله برشی موجود دکلدر . آنجق، بالقانلرده برچوق عصرلردن بری دوام ایدن ظلمك بر نمایشیدرکه ؛ بونده‌ده اهمیتلی برشی یوقدر؛ برچوق عصرلردن بری ازیلن انسانلر ، باشقه درلو حرکت ایده‌مزلر ایدی .»

کبی طرفکیرانه نطقنه انتقال ایدن هند اسلاملری اجتماع ایده‌رك « هندستان اسلاملری جمعیتی» نك پروغرامنه‌هندستان جمهوریتی ماده‌سنی‌ده علاوه ایتدیلر . لوندره بو تظاهراته لاقیدکورونمك ایسته‌دی ایسه‌ده، هندولرله اسلاملرك مشترك اجتماعلرده بولونمالرینی ترویج ایتمك ایسته‌مه‌دی. فقط ممانعتی‌ده یوق !... صوك بومبا مسئله‌سی کوزل برمقابله‌در !

هندستان بوجریان ایچنده ایکن انکلیز دیپلوماسیسنك (ملیت) نظریه‌سی نه نتیجه ویره‌جکدر . بر اسلام هندلینك آریا عرقنه منسوب برانسان اولدیغنی سویله‌مك اسلاملرله مجوسیلر آراسنده براتفاق اساسلرینی احضار ایتمکدر ؛ انکلیز دیپلوماسیسی ایسه ، بوکا مساعد اوله‌ماز !... آنجق ، هند اسلاملرینك تورکلردن آیری بر عرق اولدقلری و « اتحاد اسلام » ك برتورك استیلاسندن باشقه برشی اولامیه‌جغنی ایضاح ایدیله‌جکدر . فقط ، بوملیت بحثنك برحیات بولماسی ایچین

دين اعتقادندن آیریلمق لازمدر ؛ یکدیکرینه ضد اولان ایکی اعتقاد بر یرده بولوناماز . بو اعتزال سببنه‌درکه، بو انکلیز پلانی تحقق ایده‌میه‌جکدر . مادامکه . بوکونکی هندلیلرك خلافتنه مربوطیتلری واردر ؛ مادامکه ، بو اسلاملر خلافته توجه ایتمشلر و خلافتی، معنویتلرینك غایه‌سی عدایتمشلردر و مادامکه؛ بوکون بو حرکتلرنده براثر عصبیت کورونیور ؛ حسلرینك انکشاف ایتدیکی آکلاشیلیور ؛ بو انسانلری بو یولدن آییرمق ممکن اولامیه‌جقدر . بونلرك آراسنده آچیق ایسته‌نیلن ملیت منبعی، صنعی بر قویو اولاجق و کون! کورمه‌دن قورویاجقدر. امین اوله‌بیلیرزکه ، یاقین برزمانده ، تورکیا باش وکالتنده بر هند اسلامی کورونه‌جکدر؛ کریدلیلرك وینزه‌لوسنه مشابه‌اولان بو غرابت ، بر تقلید اثری دکل .. بلکه عینی اسبابك عینی نتیجه حاصل ایتدیکی حقیقتدر !

هندستانك اسلامیت سیاستی آلتنه کیره‌جکی دقیقه‌لرده انکلیزلرك هجوملری پك غدارانه اولاجقدر . فقط بو انکلیزلر مجوسیلرله اتفاق ایده‌رك بر ثلث مقداری اولان اسلاملره مقاومت ایتمه‌جکلرمیدر ؟ بو راده تردد ایدیله‌مز ؛ هرنه‌قدر اسلاملرك سیاستی مجوسیلرك اعتقاداتنه موافق دکلسه‌ده، اسلاملرك غالبیتنی انکلیزلرك غالبیتنه ترجیح ایدرلر ، و بو ترجیحده‌ده بر مجبوریت کوره‌جکلردر؛ زیرا خلافت سیاستنك تحقق ایتدیکی دقیقه‌لرده

شمال هندستان اسلام ـ تورکلریله محاط اولدیغی کبی غربده استانبوله قدر ممتد بر اسلام سلسله‌سیله صاریله‌جقدر. اوزمانده بر بین‌المللیت زمانی اولدیغی ایچین آسیانك اسلام موازنه‌سی آراسنده متفرق بر هندلی جمعیتی قالاماز ! هندستانك عرب، هند چینی ایله برلکده چین شرقی‌ده اسلاملره عائد اولارق هندو اکثریتی غائب اولاجقدر. هندولر ایچین بر (قدر اجتماعی) اولان بو عاقبته انکلیزلرك ممانعت ایده‌میه‌جکی کبی ، هندولرده انکلیزلرك هندستان حاکمیتنی تأمیننه معاونت ایله‌مزلر. او عصرك قدر سیاسیسی بویله‌در .

افغانستان

روسیه ایله انکلتره آره‌سنده بی‌طرف برمنطقه تلقی ایدیلن افغانستان حکومتی ، استقلالنی محافظه ایده‌بیلمش ایکنجی بر حکومت اسلامیه‌در . فقط موقعی پك اهمیتسز اولدیغی ایچین سیاسی ، عسکری بر اهمیتی حائز اولامش واهالیسی‌ده اسکی مدنیتك انقاضی آلتنده قالمشدر . فقط اوروپا محافل سیاسیه‌سی ایچین براهمیتی حائز اولمایان بوقطعه‌نك انکلیز وروس دیپلوماسیسنده پك زیاده مهم برموقعی واردر! روسلر، شمالی افغانستاندن بر پارچه یرقوپاردقلری صیراده انکلیزلرده جنوبی افغانستاندن عینی پارچه‌یی قوپارمقده تکاسل کوسترمه‌دیلر ؛ نهایت برانکلیز روس حدودینك تحقق ایتمه‌مه‌سی ایچین افغان استقلالی محافظه ایدیلدی. چونکه برانکلیز ـ روس حدودینك مدهش برحربه منجر اوله‌جغنده تردد ایدیله‌مازدی . هرایکی طرف دیپلوماسیسنك مجبوری بر رجعتی ایله تأمین ایدیلن بواستقلالك قطعیلشمه‌سی ایچین انکلتره معاونت ایتمکه باشلادی. افغانستان عسکرینه معاونتده بولونان انکلتره‌یه برقاچ تورك ارکان حربی‌ده التحاق ایتدی و افغان حربیه نظارتنی اشغال

ایدن محمد ثابت پاشانك غیرتیله افغانستان اردوسی اصلاح
ومتعدد عسکری مکتبلری احداث ایدیلدی. اوروپا افقلرندن
کلن بونسیم تجدد دوام ایتمکه باشلادی . بر قاج الهکتریك
فابریقه‌سی آچیلدی ؛ بونلری فشنك ، اسلحه ، طوپ وسائر
تسلیحات فابریقه‌لری تعقیب ایده‌رك معارف حقنده برمیل
اویاندیریلمقده‌در . افغانستان برساحل مملکتی اولمادیغی ایچین
اوروپالیلرك استیلای اقتصادیلرینه اوغرامامشدر ؛ اوراده
ترکیاده کبی قاپیتولاسیونلر کبی برقوت یوقدرکه ، یرلیلرك
تشبثاتلرینی عقیم بیراقسین ویاخود یرلیده تشبث میلنی محو
ایتسین ! فقط اعتراف ایدیلمه‌لیدرکه ؛ بوکونکی فعالیت
محدوددر وبو آنجق ، پك آز اولان ـ سکز کشی ـ تورك
میسیونرلرینك دلالتیله اجرا ایدیلییور ؛ اکر بومیسیونرلرك
حقیقی برتشکیلاتی، واسع برخیاللری اولورسه بوتشبثات سائر
جهتلرده‌ده بر موجودیت کوستریر ، اوروپا واری بر معارف
نظارتی ، تجارت ، زراعت نظارتلری تشکیل ایدیلیرسه ،
بوقطعه‌نك ترقی وتکملی ایله بر آسیا بلچیقاسی حاصل اولور ؛
آسیانك مرکزی برنقطه‌سنده تأسس ایده‌بیله‌جك بویله صنایع
جسیمه ـ Grande industrie بلچیقاسی‌هم تورکلك سیاستنك
وهم‌ده بوسیاستدن آیریلامایان خلافت سیاستنك عسکری بر
ده‌پوسی اولاجقدر. ژاپون محاربه‌سنده روسیه‌یی مغلوب ایدن

«مسافه» ، افغانستان سایه‌سنده برطرف ایدیله‌جکدر . صوکره افغانستانك سیاسی بروظیفه‌سی‌ده اولابیلیر . تورکستانده وهندستانده یاپیلاجق پروپاغاندالرك، ترتیباتلرك ساحهٔ مناقشه‌سی افغانستاندر ؛ استانبول ، بووظیفه‌ده بر موفقیت کوستره‌مز ! یالکز مسافه دکل . . . . بلکه سیاست عمومیه اعتباریله‌ده بومسئله‌لری حمایه‌یه مقتدر اوله‌میه‌جقدر . بووظیفه افغانستا ـ نك‌در ؛ وهیچ بر قوت‌ده بو وظیفه‌یه مانع اولامیه‌جقدر . افغانستانك روسیه ویا انکلتره طرفندن استیلا ایدیله‌سی ممکن دکلدر؛ انکلتره‌نك هیچ برزمان اشغال ایده‌میه‌جکی بوقطعه‌نك روسیه طرفندن اشغال ایدیله‌سنی لوندره قابینه‌سی ایسته‌یه‌مز ؛ چونکه اسلام تهلکه‌سندن صوکره روس تهلکه‌سی باشلارکه ؛ برنجی عصرلردن صوکره تحقق ایده‌بیله‌جکی حالده ایکنجی درحال برفلاکت تولیدایدر. آناطولی‌ده اولدیغی کبی، بورادده، لوندره، استقبالی خاضره ترجیح ایدر. لیبراللردن برمحررك دیدیکی کبی :

« استقبالك خلافت سیاستندن اوقدر قورقاملی . . . . مادامکه بومسلمانلرك هپسی تورك دکلدر ؛ استقبال اوچیوز میلیون اسلامك دکل . . . بلکه یوز میلیون توركك‌در . بز برپارچه امین اوله‌لم که ؛ تورکلر ، (پان ـ ترکیزم) ی تأمین ایتدکدن صوکره خلافت سیاستنی ترك ایده‌جکلردر. کندیلری

ترك ایتمسه‌لر بیله . . . حادثات طبیعیه بویله امر ایده‌جکدر . بوکونکی منسترلر سرایی بویله دوشونمیور ایسه‌ده برتسویه Niveau یه رجوع ایدن آسیا سیاستنك اوکنده بوفکری تعقیب ایتمك ایجاب ایده‌جکدر . . . »

بوسیاست حقنده رسمی انکلتره‌نك نه‌دوشوندیکنی تصور ایتمك دوغرو اوله‌ماز ، یالکز ، روسیه‌نك هندستان حدودی اوزرنده بولونماسنه هیچ بر انکلیزك راضی اولمیه‌جغنی ایران یك کوزل کوستردی. روس عسکری طهرانه دوغرویورركن نیم رسمی بر انکلیز غزته‌سی بر مقاله‌ده آتیده‌کی سوزلری سویلیوردی :

« دوستمز ومعین سیاستمز روسیه‌نك بو «ایلری حرکتنی» تنقید ایتمك ایسته‌میورز . یالکز، قطعیاً درخاطر ایتدیرمك ایستیورزکه ؛ هر ایکی طرفده ائتلافنامه‌یه رعایت ایده‌رك حدود متصوری تجاوز ایتمه‌ملیدر وانکلتره ایله‌ده روسیه‌نك آراسنده‌کی بی طرف منطقه‌یه رعایت ایدیلمه‌لی . . . بوقطعه، یا اهالی‌یه ترك ویا مشترك بر قونترول ایله اداره ایدیلمه‌لیدر . بو اساساته جزئی رعایتسزلك انکلتره‌یی متأثر ایده‌جکی کبی ، اوروپا وآسیا موازنه‌سنده‌ده برتبدلی موجب اولاجقدر ؛ هرحالده بعضی برلین غزته‌لرینك مسرتلرینه نهایت ویردیرمك ایچین رسمی روسیه‌نك نشریاتنه منتظرز . »

بالقان حربنك ايلك نمايشلری

ایران کبی هندستاندن اهمیتسز اولان بر قطعه ایچین سرد ایدیلن بومدعا، افغانستان مسئله‌سنده بر شدت کسب ایدر. ذاتاً، انکلیزلرك مدبرلری دییورلرکه: تیبت مسئله‌سندن صوکره مغلوب اولان روسیه‌نك آسیا سیاستی محو اولمشدر. انکلتره، بوعملیه‌دن صوکره روسیه‌ایله ائتلاف ایتمشدر. بالطبع اواسکی روس سیاستنك احیاسی آننده، روس-انکلیز ائتلافی تاریخه عائد اولور. بعضی خفی مذاکراتك ومناقشاتك نتیجه‌سی اولان بومسائلی خلاصه ایده‌رك دییه بیلیرزکه: افغانستانك استیلاسی ممکن اولامیه‌جقدر؛ هرنه قدر آلمانیا حکومتی بواستیلایی تشویق وتسهیل ایده‌بیلیرسه‌ده، انکلتره ایله حرکت ایتمك مجبوریتنده اولان برقاچ حکومت بوتشویقه‌ابدی بر انکل تشکیل ایده‌جکلردر. بومسئله‌یی دها زیاده تفسیر- مع التاسف- موافق اولمادیغی ایچین معلومات خاضره ایله سکوت ایده‌بیلیرز.

افغانستان، استقلالنی تامین ایتدکدنصوکره سیاست خارجیه‌سنك انکشافلرینه لاقید قاله‌میه‌جقدر؛ موجودیتنك تامینی وچینك استیلاسی مسئله‌لری اوکنده بولنه‌جق اولان برافغانستان ایچین استانبول سیاستندن بشقه بر چاره قالمیه‌جقدر؛ ذاتاً تورك - اسلام میسیونرلریله احضار ایدیله‌جك بر قطعه‌نك تفردی‌ده ممکن اولاماز. ماضی‌ده‌کی افغانستان، ماضی‌ده‌کی ایران، ماضی‌ده‌کی فاس، یارینکی وضعیتلرینه بکزه‌میه‌جکدر.

چونکه برشیدن ضرر کورن موجود، بردها اوشیئه‌یاقلاشماز. بو اسـلام حکومتلرینك هیچ بریسی محو اولمق ایسته‌مز که؛ منفرد قالسـین ! . . . تجربه دن صوکره (انتریقه) نك ده پاره ایتمیه‌جکی شبهه‌سزدر؛ چونکه تجربه‌دن صوکره‌کی فعالیت برتنظیمات دکل. . . برابداع مسئله‌سیدر. ناصلکه برنجیسنده برپابانجیلق برسـاخته‌کارلق وار ایسـه، اویله‌ده ایکنجیسنده بر مليلك، برحقیقیلق موجوددر. بوکونکی علمك تصدیق ایتـدیکی کبی آنجق بوجهت یاشـایه بیلیر. بوراده تورك میسیونرلرینك وظیفه‌سنی تسهیل ایده‌جك مذهب مسئله‌سی‌ده وار، ایرانیلرك شعیلرینه مقابل، بومملکتك اکثریتی‌وحکومت سنی‌المذهبدر. آلتی ملیون قدر تخمین ایدیلن بونفوسك درت میلیوننی سـنیلر تشکیل ایدر، شـعیلری پك آز اولوب ایران حکمداری نادر شـاهك بقیه‌سـندن معدوددرلر. صوکره اهالینك استعدادینی‌ده اونوتمامق ایجاب ایدر. بوتون اوروپا انسـانلرینك منشـائی اولان بو آریا مملکتی (افغانستان)، اوروپالیلاشـان اولادلرندن داها آز دکل . . . بلکه بونلرك مجموعیله متناسب بردهایه مالکدر: تشبث شخصی ایله ذکانك منشائی اولان بوقطعه، بو خصلتلردن مرکبدر. بوکونه قدر برطاقم خارجی تاثیراتك تشکیل ایتدیکی کثیف بلوطلر آلتنده قالدیغندن موجودیتنی کوستره‌مامشدر. سز، ایستر بولوطلری

غرب جنوبی‌یه عطف ایدیکز ، ایسه‌تر حیاتك محدودیتی ایله تفسیر ایدیکز، هر ایکیسی‌ده دوغرو اولابیلیر . افغانستان ، بوکونه قدر ، بویله یشامق ایسته‌دی ، چونکه اطرافنده‌کیلر اویله یاشیوردی .

تورکستان

روسیه‌نك بوتون آسیاسیله مهم برقسم اوروپاسنی تشکیل ایدن بوقطعه ، آسیانك اك قوی بر عرقی‌در ؛ آسیانك جنوبی مدنیتیله پك‌ده علاقه‌دار اولمایان بوانسانلرك ـ بعض خصوصی مدنیتلرندن صرف نظر ایدیلیرسه ـ قانلری دینچ، دماغلری صارپ، وجودلری چویك، کوزلری کسکیندر ؛ او بونلرك جرأتکارانه حرکتلرینی کورن عالملر دییورلرکه :

«آتنك اوزرنده بر آرسلان کبی فیرلایان تورکلرك استقباللرینی دوشونمك ایچین آسیا قطعه‌سنه بر نظر عطف ایتمك ایجاب ایدر ؛ اوروپانك ایکی مثلنه یقینلاشمق ایسته‌ین بو تورك ایلینك‌ده بر مدنیتی اولاجقدر ؛ واوروپاده اوچ نسلك تأسیس ایتدیکی بو

كونكی مدنيته قارشی بر نسلك مدنيتی تصور ايتمك نه قدر پارلاق بر منظره !.... بو مستقبل مدنيتدن هيچ شبهه ايده ميه جكز ؛ يالكز اوروپا اختيارلاركن شرقده دوغه جق اولان بو مدنيتك بو كونكی چويك انسانلريله كشف استقبال ايتمك ممكن دكلميدر؟ بز ظن ايتمه يزكه، اوروپاده كی عرقلردن بری ، بو توركلر قدر چويك برقانه مالك اولمش اولسونلر ؛ تاريخ بويله بر قوتدن بحث ايتميور ، يالكز اجتماعيات كوستربيوركه، دنيانك مدنيتلری اوچ صفحه ايله تعين ايتمشدر :

١ — اسكی مدنيتدركه : هنوز تكاثف ايتمه مش قانلرك اثری ايدی وقوتسز قان كبی قوتسز قالدی .

٢ — بو كونكی مدنيتدركه ، متوسط بر تكاثفك محصولی عد اولنور ؛ بونكده متوسط برحياتی اولاجقدر .

٣ — مدنيت مستقبله دركه : قانك تماميله وقطعياً تكاثفدن صوكره كی مدنيتدر ؛ بونك حياتی ايله « موت مدنيت » ميقروبی ده محو اولوب كيده جكدر . ايشته ، تورانليلر بو مدنيتك نامزدلرندن معدوددرلر. »

آسيانك بو يكانه كنج قومی ، يالكز علمك نظرياتی ايله دكل . . . كنديسنك فعليله ده اثبات ايدييوركه ، شرق مدنيتنك مؤسسی تركلردر ؛ ناصل كه، استانبول خلافتنی توركلر تمثيل ايدييورسه، استقبالك آسياسنه ده توركلر حاكم اولاجقدر.

بو جهتی یالکز سیاسیات وسیاسیاتك نتایجنی منبعث عوامل دکل..
بلکه اجتماعیات و (قدر) بویله برغایه‌یه متوجهدر .

تورکلرك بو جبلی استعدادلرندن صوکره موقعلرینی ده دوشونمك لازمدر؛ تورکلر، آسیانك چین ایچریلرندن استانبوله قدر موازی بر خط داخلنده بولونیورلرکه ؛ بو قطعه معتدل اولمقله برابر ، منبت محصولداررددر. آسیانك الك اسکی مدنیلرینی تمثیل ایدن بو قطعه‌نك برچوق نهر وکوللری اولدیغی کبی ایکی بویوك دکزده واردر : قره‌دکز وآق دکز کبی دنیانك الك تجارتکاه دکزلرنده‌کی مشهور لیمانلر تورك خریطه‌سی ایچنده‌در. بونلردن باشقه ، مانچوری ویا قوتلر واسطه‌سیله بحر محیط کبیره‌ده‌قول آتان تورکلرك شرق وغرب اقتصادیاتنه حاکم اولاجقلرنده شبهه ایدیله‌مز. طبیعتك تصادفیله بوقدر مستفید اولان انسانلرك سعیلرنده‌بر وسعت کورونه‌جکدر. محیط ایله، حیات اجتماعیه‌نك قدرتی ایله متناسب اولان بنیهٔ تفکرات ، نسبتنی تمدید کبی بر شکل آلیر. فقط مه‌نجله‌نك دیدیکی کبی بوتون شکللر ایچین برحرکت لازمدرکه ؛ بو انسانلر ، کندیلرینی ، کندی قوتلرینی بیلسینلر واجتماعی نفسه‌اعتماد ایتسینلر؛ تاریخ صحیفه‌لرنده اوقونان (نفسه معتمد آدسزلر) قبیله حیاتیله تکرر ایتسین ! . .

تورکلرك بوکونکی اجتماعی وسیاسی حیاتلرنده بر تجدد واردر . یالکز روسیه‌نك اداره‌سنده بولندقلری ایچین کثیف

بر كتله تشكيل ايدييورلر وهر درلو تمثيل ، تمثل انتريقه‌لرينه قارشى طوريورلر . وحدت عرقيه‌نك تأمين ايتديكى اجتماعى استقلالدن هيچ بر شى غائب ايتمه‌ين روسيا توركلرى آراسنده بولونانلر دوشونيورلركه : بو توركلرله استانبول توركلرى آراسنده پك عظيم بر فرق واردر ؛ استانبولده اسلاميت ايله حكومت متحد اولديغندن تورك روحى برسربستيت بولاميور؛ عادتا حاكميت اجتماعيه وسياسيه‌سنى غائب ايتمش برملته بكزييور. حالبوكه ، روسيه‌ده‌كيلر حاكميت دينيه‌يى حس ايتمه‌دكلرندن تفكرده حر واجراآتده سربست بولنيورلر . بوكون روسيه‌نك پك چوق شهرلرنده‌كى توركلرك حياتنده بر تجدد باشلامشدر . اوروپاليلر كبى عائله تشكيل ايتمك وعائله‌نك هرعضوينه برفعاليت ويرمك تمايللرى مدنيته دغرو آتيلان خطوه‌لرك برنجيسيدر. بوكون بر اوروپالى قادينله‌ن هيچ بر فرقى اولمايان بر تورك قادينك اولادلرى‌ده اوروپالى چوجقلر كبى اولاجقدر. مدنيتى قادين واسطه‌سيله تأمين‌ايدن‌اوروپانك يانده ، عينى‌واسطه‌ايله‌بر مدنيت كورونه‌جكدر ؛ مع التأسف ، اكر حربدن صوكره تركياده بر (ره‌فورم) دورى باشلاميه‌جق اولورسه ، روسيه توركلرى ، استانبول توركلرندن اول بر موجوديت مليه كوستره‌جكلردر . بوكون بيله بو موجوديتك اثرلرى واردر. يومى غزته‌لرك استانبول حوادثلرينى تعقيب ايدنلر كورمشلردركه:

بو کونکی ترکیانك قادینلق عالمندەکی جریان ، بش التی روسیەلی تورك قیزلرینك ورودندن صوکرەباشلامشدر ؛ حتی بر محررده ایضاح ایدرکه: «تورکیادە، ملیت جریاننك اساسلی سیمالری آراسنده اوچ‌دوررت دانه روسیەلی تورك بولونمقدەدر ! بالخاصه استانبو ـ لدەکی تورك یوردینی اداره ایدن یوسف بك آقچورا روسیەلی تورکلردندر ، احمد آغایفلر ، حلیم ثابتلرده عینی تیپـلردر .» تورکستان تورکلرینك بو اجتماعی ترقیلرینك تسلسلندن هیچ شبهه‌ایدەمیەجکز؛ زیرا ترقینك وحیات اجتماعیەنك الك اساسلری محافظلرندن بری اولان اقتصادده بوتورکلرده موجوددر! بز آنجق روسیەدەکی تورکلرده کوریورزکه : تورك بانقەلری ! تورك شمندوفرلری ، تورك تجارتکاهلری، تورك فابریقەلری تورك مؤسسەلری بولونیور و اکثر روس غزتەلرینك شکایت ایتدکلری کبی بوتورك ـ اسـلام تجارتخانەلری روسـلره بیله رقابت ایدییور . هرحالده روسـلره رقابت ایدەرك روسـیه اقتصـادیاتنی تهدید ایده بیلمك ایچین تورکلرك تورك محیطنی استیلا ایله روس محیطنه یاقلاشدقلری آکلاشیلیور. بوقدر تحکیم ایدیلان بر اجتماعیـاتده ایسـه ، توقف وتدنی ممکن دکلدر : یالکـز ایلری حرکتی !..

اجتماعیاتك تحقق ایتدیردیکی حقیقتلردندرکه : بر قطعەده ـ ولو حاکمیت سیاسیه آلتنده بولونسین ـ براجتماعی وجدان

حاصل اولارق تکاثف ایتمکه باشلار ایسه ، اوقطعه‌نك ساکنلرندن بر اعتماد حیات وشرف حسلری اویانیر وبو انسانلر ، حاکمیت سیاسیه‌لرینك استردادینه سعی ایدرلر . روسیه تورکلری ده عینی غایه ایله متحسس اولمغه مجبوردرلر. وبو حرکتلریله برابتدائیلك دکل.. بلکه بر (موجوده) التحاق کوره‌بیله‌جکز. تورکستانك استقلالندن ایسه ، تورکیا ایله اتحاد دها دوغرودر ؛ عملیات عینی نسبتده قولایلاشیر وایلك صفحه‌ده‌ده بو جهت بولندیغی ایچین هر تورکستانلی تورك، استانبول طریقیله حریتی دعوی ایده‌جکدر. خلافتدن، دیندن باشقه ملی برحسله تعقیب ایدیلن بوسعیك نتیجه‌لری معین‌در؛ بوراده ،بردین آیریلمی ، برملیت مسئله‌سی دوشونیله‌مز؛ خلافت سیاستنك دوغرولغندن نه‌قدر شبهه ایدیلیرسه ، تورکلك سیاستنك یاکلشلغندن اوقدر احتراز ایدیلمه‌لیدر .

روسیه‌لی تورکك ایلك سیاستنی فاطمه قومیقونك روحنده آراماليیز . دوغرودن دوغرویه رسمی توکیایه عائد بر مسئله اوکنده انتحار ایدن بوکنج قیز بزه اخطار ایدییورکه : بنم اویله بر معنویتم وار ایدی‌که ، تورکیانك شرف وناموسی بنم ناموسمله متحد ایدی . اونك برلکه‌سیله بنم حق حیاتم ساقط اولدی . بونك ایچین انتحار ایتدم . فقط قارداشلرم بنی تعقیب ایتمیه‌جکلر؛ بلکه بنم افولمدن مأیوس اولارق زواللی تورکیامزی

تخلیص ایتمکه چالیشه‌جقلردر.» بوافاده‌یی سیاسته ارجاع ایدرسه‌ك دییه بیلیرزکه؛ روسیا تورکلری استانبول سیاستی ایله علاقه‌دار اولمق ایستیورلر؛ ناصل‌که، ماکدونیالی بولغارلر صوفیه حکومتنده بولوندیلر ایسه ، ناصل‌که روسیه‌نك بالطق ولایتنده‌کی آلمانلر برلین خارجی مأموریتلرنده مستخدم ایسه‌لر ، بو روسیه تورکلری‌ده عینی رولی اجرایه تمالك کوستریبورلر . روس تورکلرینك سیاسی اشتغالاتنی عد ایدیله بیلن بومسئله‌لر اوکنده، پتر سبورغ اجراآتنك استانبول نقطهٔ نظرینه کوره تلقی ایدیله‌جکی طبیعیدر . برروسیالی تورك ، استانبولده‌کی فرقه‌لرك مناقشاتنه اشتراك ایده‌جك ، بلکه استانبول انقلابلرنده روسیالی تورکلرك برموقعی اولاجقدر ؛ سز آنجق تورکیانك قدرتندن صوکره کوره‌جکسزکه، استانبولده برچوق روسیالی ملتجیلر بولونسین!.

بوسیاست اوزون زمانه برطاقم محیرالعقول تشبثاته محتاج دکلدر . قانك قوت وقدرتی ایله تأمین ایدیلن بو غایه ایچین تورکیانك وضعیتی‌ده براستنادکاه اولاجقدر . هرنه اولورسه اولسون، بهمه‌حال آسیا وتورکلك سیاستنی تعقیب ایتمك مجبوریتنده بولونان استانبول حکومتی ، روسیه حدودینی تحکیم ایدرکن برچوق دنی هجوملر اوکنده بولوناجقدر . بو هجوملره جدی تشبثلرله ، عسکری مانوره‌لریله ویریلك مجبوریتنده اولان جوابلر ، بو روسیا تورکلرینك حسیاتلرینی جسارتلندیره‌جك

ولاعلى التعين بر روس وحشتنك آلتنده قالاجق روحلره براكسير احيا عد اولنه جقدر . ناصل كه؛ آوستريا لهلر اوكنده بر پارچه اكيلمكه مجبور ايسه، روسيه ده ده عينى حسابلر تكرر ايده جكدر .

بو سياستده يالكز بولونمايان توركيا ، اوروپا موازنه سنده كى قوتلرى كنديسنه ظهير ايتمك پولتيقه سى ايله روسيه يى تهديد ايده بيلير . پترسبورغ قابينه سنك ناصل مدافعه ايده بيله جكنى آكلايه مديغمزدن بر توركستان اختلالى اوكنده كى بولونيور كبى يز. مجار اعيانندن محترم بر سيمانك نشر ايتديكى مقاله لر آراسنده « روسيه نك تقسيمى » بندنده دينيوردى كه :

«روسيه نك الك ضعيف نقطه سنى توركستان مسئله سى تشكيل ايدر. روس ديپلوماتلرى جهانكيرلك پولتيقه لريله اوغراشيرلركن انتباه ملينك عصيانلرينى دوشونميورلردى؛ بزده تشكر ايدلم كه؛ بويله ضعفيتلرله معلول اولان روسيه يى مغلوب ايده بيلمك صلاحيتنى حائزز . . . .

. . . .

... اوت ، توركستاندن بحث ايديورز. توركيا سياستنك انكشافيله علاقه دار اولان بو مسئله ، آوستريا ـ مجارستان سياستنك ده الك اساسلى استنادكاهى در ؛ ناصل كه ، توركيا ، روسيه نك عليهنده برطوزاق ترتيب ايديورسه ، آوسترياده

عینی طوزاغی تعقیب ایده‌رك روسیه‌یی تقسیم چاره‌لری احضار ایتمه‌لیدر .

ایشته، بزم ایچین بر حیات ممات مسئله‌سی اولان «روسیه‌نك تقسیمی» فعلیاتی ، تورکستانك مختاریتندن صوکره‌در. » یکی تورکیا مبحثنده ایضاح ایدیلن بوجهتلری تأیید ایتدکدن صوکره روسیا تورکلرینك حدودینی تشکیل ایدن قافقاسیه ایله اشتغال ایده‌لم: انتولوژی‌ده دورتده اوچی تورك اولان بوقطعه‌ده آریالیلره منسوب بعض چرکسلر ، کورجیلرده بولونور . هنوز سوسیولوژیك تأثیرلرندن اوزاق بولونان قافقاسیه‌ده، بوعرق تخالفلری برقیمت اخذ ایدییورلر ایسه‌ده، تورك ـ تاتار سوسیولوژیسی ایله تضییق ایدیله‌جك برقافقاسیه‌ده وحدت حیاتدن باشقه برشیئه تصادف ایده‌میه‌جکز ؛ عینی حرائت، عینی تحصیل، بزه عینی سجیه‌یی ویرمکده تردد ایتمیه‌جکدر. بوکون بیله باکوده وسائر الك مهم قافقاس شهرلرنده نشر ایدلمکه باشلانیلان غزته‌لر، مجموعه‌لر تورکجه لساننده‌ن آییریلامیور ؛ عثمانلیلر وتاتارلرك برقاچ عصرلق سعیلریله برماهیت علمیه آلان تورکجه یاننده ، چرکس لسانلرینك براهمیتی اولاماز . بالخاصه چرکس علماسنك عربجه‌یه انهماکلری یوزندن بولسانك منتظم بر حروفاتی بیله‌یوقدر ؛ احیا ایتمکدنسه ، ترکجه‌یی قبول ایتمك دها موافق اولاجقدر .

اجتماعیاتك بو سهولتی وار ایکن ، بعض غرب وشرق سیاسیلرینك « قافقاس جمهوریت متحده‌سی » نامی آلتنده بر شکل اداره ایله اوغراشملری دوغرو اولمازسه کرك ... بر ارمنستان تشکیل ایده‌مه‌مکدن متولد غیظ ایله متحسس اولان روسیه دیپلوماتلرینك پروپاغاندانلری اولان بو قافقاس حکومتی ، تورکیایی تأمین دکل .. بلکه شمال تورکلریله جنوب تورکلرینك (آناطولی) مناسباتنی کسر ایتمك وشمال تورکارینی بر روس سوسیولوژیسی آلتنده بولندیرمقدر . استانبولك ایران شمالی ایچین فدا ایده‌جکی بوقطعه‌یی ، ویانه حکومتی اونوتمامليدر . برآلمان جه‌نه‌رالینك دیدیکی کبی تورك ـ روس محاربه‌سنك صحنه‌سنی تشکیل ایدن بویرلر ، موقعك رصانتی سایه‌سنده اهالیسنه برمحارب وضعیتی ویره بیلیر ؛ بلکه‌ده بواسلام اهالینك تمایل ایده‌جکلر طرف ؛ ارکان حربیه پلاننك یاننده بر ایش کوره‌جکدر . بوراده اهمیت اجتماعیه وعسکریه‌دن ماعدا برده اهمیت مدنیه وتجاریه واردر . دنیانك اك مستعد انسانلرینك آشیانی اولان قافقاسیه ، دنیانك اك زنکین معدنلرینی‌ده جامعدر ؛ ماضینك آلتین اووالری ، آلهلری هپ بو قطعه‌یه عائد ایدی . هرحالده بوماضینك برحقیقتی واردر ؛ لاکن اهالی محلیه بو تحریاته تشبث ایتمه‌لی‌که ، هرشی تین ایتسین !... برتجدددن صوکره بوراده‌کی سعیك واوسعی ایله کلن مدنیتك قدرتنی سویله‌مك

ممکن دکلدر . یالکز اسکی قافقاس مدنیتنك بر قسم انسانلری طرفندن تأسیس ایدیلن «قولکیده ـ پلاژ» مدنیتی برشاهدماضی عد ایدرسه‌ك، استقبال حقنده پك زیاده‌نیکبین اولمق لازمدر : بوکون اسکی قولکیده مدنیتنه نه‌مصر ، نه‌آثور، نه آتنه‌ونه‌ده روما تقدم ایده بیلدی . بلکه بوتون بومدنیتلر ، قولکیده‌نك بر تقلیدندن باشقه برشی دکلدیلر .

اورال طاغلرینك غربنده‌کی تورك جریانی، یواش یواش داغلری آشارق آسیا یایلاسنه وتورکستان جنوبیه ، مانچوری طرفلرینه قدر تمدیدایدیلییور؛بالطبع بویولك‌شمال وجنوبنده‌کی تورکلرده عینی تأثیرات آلتنده قالییورلر ، سیحون وادیسی‌ده تورکلك تحسساتندن جدا قالمامشدر ؛ بو یرلرده سیاحت ایدن بر تورکولوغ دییورکه :

« آسیانك اك تنها،اك ابتدائی‌قسملری عد ایتدیکمز مرکز آسیا یایلاسنك هر برقسمنده‌ده برفعالیت، برحرکت ملیه‌باشلیور؛ بوکونه قدر دینك افسانه‌وی قسمی آلتنده ازیلن انسانلر ، بعض متفکر وطنداشلرینك غیرتیله‌آمریقایه کیتمکه باشلییورلر، هرحالده بوکیدیشك‌دوام ایده‌جکنه امین‌اولارق دییه‌بیلیرم‌که: برجمعیت ملیه حمایه‌سیله آمریقاده چالیشه‌جق اولان بوانسانلر، سعی ، مدنیتی ، شکل مدنیتی اوکرندکدن صوکره بو علمی تحصیل‌ایله پاره‌قازاندقدن‌صوکره مملکتنه عودت ایده‌جکلردر؛

ناصل كه، كنديلرى بر جمعيت ايسه، كلنلرك ده اويله بر جمعيت اولاجقدر. وطنده برچوق مؤسسات... وهرشيدن اول مكتبلر تأسيس ايديله‌جك وتوركاردن باشقه اهاليسى اولمايان بويرلرده تورك حيات اجتماعيه‌سى انكشاف ايتمكه باشلاياجقدر. بوراده چاليشان تورك ميسيونرلرى ده عينى غايه‌يى تعقيب ايدييورلر.»

بوتون توركستانده بر تجدد باشلاركن روسيه حكومتى نه‌ياپابيلير؟.. يكى توركيا مبحثنده بو مسئله‌نك جهت سياسيه‌سنى مناقشه ايتمش ايدك. بوراده، اجتماعى جهتنى ايضاح ايده‌رك مبحثمزى اكمال ايده‌جكز. روسيه‌ده بر تورك حيات اجتماعيه‌سنه قارشى روسيه‌نك تعقيب ايتديكى مسلك، روسجه‌نك تعميمى در. پترسبورغ حكومتى دوشونيوركه: اكر روسيه‌ده‌كى اسلاملر روسجه‌يى اوكره‌نيرلرسه، روس ادبياتنك، روس فلسفه‌سنك، روس مدنيتنك تأثيراتى آلتنده بولونه‌جقلر: عائله حياتلرنده بر تجدد باشلاياجق، غرب مدنيتنه ياقلاشه، ياقلاشه روسلرله قاريشمغه وبعض يرلرده‌ده تفسخ ايتمكه باشلايه‌جقلردر؛ اقتصادى ومالى ايشلرله اوغراشه‌جقلر آراسنده بر قوميت جنسى قالميه‌جغى كبى، ضابطلك وسائر رسمى مأموريتلرده عينى رولى اويناياجقلردر. لساننـدن مادى براستفاده كوره‌مه‌ين، قوميت مسئله‌سيله حقوق سياسيه‌سندن غائب ايدن انسانلر آراسنده بوضررلردن اجتناب حسلرى باشلايه‌جقدركه، هم دين وهم ده

قومیت تحقیر ایدیله جك و یاخود بیلنمیه جكدر . آلمانلرك پروسیالیلری آلمانلاشدیردیغی کبی روسیه ده تاتارلری روسلاشدیره جقدر .

علمی اساسلره استنادایدن بوحسابلرده بر وقتسزلق واردر؛ بوکون تاتارلرده برادبیات وار؛ حیات اقتصادیه لری ده ملی بر ماهیت آلمشدر ؛ صوکره بوتون بو مسئله لر اوکنده برآسیا ترکیاسی ده واردرکه ، پترسبورغك « بالقانلر روانی » اوینیور. بوکون بوتون تورکلرك مرکزی استانبولدر؛ برتورك پترسبورغی دوشونمز بیله ... بیله مه ییزکه ، بویله براجتماعیاتده تمثیل پولتیقه سی تعقیب ایدیله بیلنیرمی ؟..

زمانی دیکله یه لم :

تورکلرده

« اجتماعی وجدان »

انکشاف ایتمشدر !؟...

يكی توركيا سياستی اوكنده چين وژاپونيا

آوروپانك اسلاولاشاجغنی وآسيانكده چينلەشەجكنی سويلەينلر دوشونميورلردی كه :

بر (يكی توركيا) ، بوبين المللیتی تبديل ايدەجكدر. زيرا، بوكونكی توركيا سياستی ، برتنظيمات اثری دكل ... بلكه برابداعدن ... بوكونكی شكل ، بوآقتورك تحسساتندن ، تخيلاتندن، تفكراتندن طوپلانمش بر كتلەدر؛ بونده، كنديسندن باشقه ، كندی اجزاسندن غيری برشی يوقدر. بو ، اويلەبنفسه برابداعدركه ؛ چينك اهميتنی بيله تنقيص ايتمشدر ؛ شيمدی ، آلمان ايمپراطورينك « تهلكۀ اصفر » پلانی ، شاهانه برحكايه حكمندەدر .

اولكی مبحثلردەاوزون اوزادی يه تدقيق ايتديكمز مسئلەلر بزه آكلاتمش ايدی كه :

آسياده بريكی توركياسياستی واردر وبوسياست ؛ توركلك، اسلاملق ناميله اوچيوز ميليونلق برنفوسی شاملدر؛ — بالطبع صنعی برقنال ايله آيريلاك افريقاده اسيا سياستنه عائددر — بوآسيا حكومتنك اوكندەكی قوتده عينی مقداردەدر :

اوچیوز میلیوندن داها فضله چینلی بیلمییورز . عینی زمانده بواوچیوز میلیونك یوزمیلیون قدری‌ده اسلامدرکه ، چینك اهمیتی داها زیاده تنزیل ایدر. ایشته چین بویله برقوتدر، هرحالده حدودینی احاطه ایدن انسانلردن فضله اولامایان وبالخاصه اقلیمك دائره‌سی آلتنده بولونان چینلیلر ، هیچ برزمان آسیا بین‌المللیتی تأسیس ایده‌میه‌جکلردر ؛ اوروپاده ، بنی اصفر استیلاسندن امین اولسون !

چینك ترقی وتکاملی انکار ایدیله‌مز ؛ بوکون دوورغون برصواولان چین، یارین آقه‌جقدر؛ چینك ثروت طبیعیه ومدنیت قدیمه‌سی بوجهتی تأییدایدییور . چین ایچین تجارت لیمانلری اولدیغی کبی زراعت تارلالری ، آلتین ، کوموش معدنلری ، کموراوجاقلری ، پرنج تارلالری، بورالرده چالیشه‌جق آداملرده واردر . هنوز ابتدائی بردوره‌ده بولونان چینك انقلابی ومشروطیت اوزرینه برجمهوریت تأسیس مسئله‌لری اهمیتدن عاری دکلدر . بالخاصه، بوجمهوریتك براستقلال سیاسی اولدیغنی سویلرسه‌ك تعجب ایدیلمزیا ؟ جمهوریتك اعلانی دقیقه‌سنه قدر چین حکمدارلغی، برچین خاندانك دکل.. بلکه تورك سلاله‌سنه منسوب برموغول عائله‌سنك ایدی . هنوز چینلیلر حاکمیت سیاسیه‌لرینه‌بیله مالك دکلردی . برقاچ بیك سنه‌دن بری موغوللرك عسکری و سیاسی استیلالری آلتنده ازیلدکدن

صوكره‌دركه ؛ قطعى برفعاليت كوستره‌بيلديلر. وصارصيلماياجق اساسلر اوزرينه برتجدد بناسى تأسيس ايتديلر . فقط ، اعترافده ايده‌بيليرزكه ، بوتجدد ايچين پك اوزون برزمان ايستر. يالكز برنقطه مهمدر : عجبا چين ، توركستان‌انتباهندن اولمى اوياناجقدر ؟

بوكونكى ديپلوماتلرك الك اساسلى استنادكاهلرينى برمسئله تشكيل ايدر .

مادامكه ؛ استقبال ، بوكونك سياستى اوزرينه تأسيس ايديله‌جكدر . بوكونكى استنادكاهلرك ماهيتلرينى تعيين ايتمك وبالقانلرده ارتكاب ايديلن خطالرى تكرار ايتمه‌مك ايچين چين ـ توركستان مسئله‌سنى حل ايتمه‌لى‌ييز. هرحالده سعى ايله متناسب اولابيلن بوتجددات حقنده قطعى برشى سويله‌نه‌مز ايسه‌ده، توركيا سياستنك، موجود وحلولى Pénétrant اولماسى، چين سياستنك‌ايسه هنوزغيرمعين بولونماسى كوستره‌بيلركه؛ توركيانك شوكتندن صوكره چين سياستى موضوع بحث اولاجقدر . چين اوچ يوز ميليونلق برانسان كتله‌سنى استيلا ايدن‌خرافاتى تميزله‌مكله مشغول اولديغى حالده، يكى توركيا برقسمنى تجهيز ايتدكدن صوكره ايشه باشلييور وديكر قسملرى جلب‌ايدييور. بالطبع ، چينك سطوتندن اول ، آسيا اسلاملرى‌ايله خلافت آراسنده قوى رابطه‌لر بولوناجق و تجدد عملياتى ايله برابر

چینه‌قارشی محافظهٔ موجودیت ایده‌جکلردر . حتی خلافت پولتیقه‌سی تحقق ایتمه‌سه‌بیله ، چینك تهدیدی اوكنده بولوناجق اولان توران حكومتی ؛ (توركیا) هندستان ، عربستان ایله اتفاق ایتمكه مجبوردر. زیرا ، بونلرك آراسنده‌كی بر تفرقه ، هپسنك موجودیتنی تهلكه‌یه دوشورر ؛ بوكونكی اوروپا اتفاقلرینی كورنلر امین اولابیلیرلركه : بنی اصفر تهلكه‌سی اوكنده بوتون آسیالیلر اتفاق ایده‌جكلردر . آسیا قدر اوروپا موازنه‌سیله‌ده علاقه‌دار اولان بوتشبثه‌اوروپاده‌ظهیر اولاجقدر.

فرانسه ، ایتالیاوجرمانیا موازنه‌لری بوهیأتك موجودیتنه وابسته‌در . بوحكومتلرك هر بریسندن داهازیاده علاقه‌دار اولان برلین حكومتی اوروپا صلحنی تأمین ایتمك ایچین ناصل‌كه پارسه كیردی‌ایسه ، بودفعه‌ده توركیانك وظیفه‌سنی تسهیل ایده‌رك (اورەنبورغ) حدودلرنده توركیا بایراغنی تموج ایتدیرتمه‌لیدر .

بز امینكزكه ؛ اكر توركیانك توركك‌سیاستی تحقق‌ایدرسه، خلافت سیاستی‌ده برابر كله‌جكدر وتوركیانك وظیفه‌سی نه‌قدر تسهیل ایدیلیرسه ، بوآسیاسیاستی‌ده ، چین سیاستندن اودرجه ایركن موجودیت كوستره‌جكدر . بالطبع ، هرمعاونتدن ، هرمظاهرتدن اول ، استانبولك‌سعیی، جدیتی لازمدر . خارجه

قارشی بدبین بر سیاست تعقیب ایده‌بیله‌جك جسور بر استانبول قابنه‌سی ، هرشیئی اجرا ایده‌بیلیر .

یکی تورکیا سیاستنك تحققندن صوکره چین تجاوزی بر وضعیت آلامیه‌جقدر . بلکه ترقی وتکامل ایچین ائتلافی بر وضعیتی آرزوایده‌جك‌ایسه‌ده ، ژاپونیا وتورکیا مناسباتی پك اساسلی برتضییق سیاستی اولاجقدر .

بوکون ، آسیانك یگانه قوتی اولان ژاپونیا ، چینك تهدیدلری اوکنده بولونیور ؛ بحر محیط کبیرده بر انکلتره اولابیلمك ، بحر محیط آطلاسی انکلتره‌سی قدر اهمیتسزدر . بوکون ایچین برقوت تشکیل ایدن انکلیز بحریه‌سی ، آلمان ، فرانسز ، ایتالیان ، آوستریا بحریه ومتحده‌لرینك اوکنده ژاپونیاده برچین بحریه‌سنه تفوق ایده‌میه‌جکدر . هیچ برحساب اثبات ایده‌مزکه : اوچیوزمیلیونلق چینك قوهٔ بحریه‌سی ، اللی میلیونلق ژاپون بحریه‌سندن قوتسزاولسون ! .. بویله برحساب یاپیلامادیغی کبی ژاپون اردوسنك، ژاپون ماضیسنك، ژاپون سیاستنك ، ژاپون حیاتنك بر چینه تفوق ایتمه‌سی‌ده ممکن دکلدر . یالکز برژاپونیا ، چینك برپارچه‌سی اولمق مجبوریتنده قالیر . بالطبع کندیلرینی محو ایتمه‌مك ایسته‌ین ژاپونلر، برطاقم یاردمجیلر آرایه‌جقلردر : استانبولدن باشقه هیچ برقوت یوقدرکه ، ژاپونیانك موقعنی تحکیم ایتسین !

یکینه قارشی برچین نفوسیله مقابله‌ایدن تورکیایی هیچ برژاپون اونوتامز . تورکیاده عینی غایه‌ایله متحسس‌در ؛ بوطبیعی تحسسات متقابله‌نك فعالیات ماصه‌سنده‌کی ماهیتنی ایضاح ایده‌لم :

بحرمحیط کبیر ساحللرنده روسیه‌یی استخلاف ایده‌جك اولان تورکیانك بربحرمحیط قوتی، برهندستان قوتی ، برده بحرسفید قوتی بولوناجقدر . بوقدر واسع برساحه آراسنه یرلشه‌ن چینی اسکات ایتمك ایچین بوقوتلری جمع ایتمك ممکن دکلدر . تورکیا ، برچیندن صوکره برده اوروپا آراسنده بولونیور! ناصل‌که، اوروپا حدودینی بعض اوروپالی متفقلرله تقویه ایدییورسه ، آسیا حدودینی‌ده عینی متفقلرله تحکیم ایتمکه مجبوردر. بووظیفه‌یی ژاپونیاپاپابیلیر. ژاپونیانك تورکلر طرفندن استیلاسی ایسه ، ممکن دکلدر ؛ بو، برچین - تورك محاربه‌سنی انتاج ایده‌جکی کبی ، تورکیانك‌ده اوجرأت ایچین مهم بر قوتی بولوناماز . تورك استیلاسندن قطعیاً وارسته بولونان ژاپونیا ایله تورکیا متحد بر سیاست تعقیب ایدرلرسه، چینك موقعی ، تزلزل ایدر . چینده بر استیلافکری قالامیه‌جغی کبی ، هرزمان بر تضییق سیاستی حس ایدیلیر وآسیانك اك بویوك بین‌المللیتنی‌ده چین تشکیل ایده‌مز .

بوراده استطراداً برمسئله‌یی تکرار ایده‌جکز ؛ یکی تورکیا سیاستنك تحققندن اول چینك ترقی ایده‌رك تورکستان ویا

هندستانه تجاوزینی‌ده ژاپونیا منع ایده‌بیلیر وطن ایدیلیرسه ، توکیو استانبول اتفاقی‌ده یك کچیکمیه‌جکدر . بالقان صلحندن صوکره حرارتله مناقشه ایدیله‌جك مسئله‌لردن بریسی‌ده بو اتفاق تشکیل ایده‌جکدر .

بو مبحثی خلاصه ایدرسه‌ك کوریورزکه : آسیانك بین‌الملیتی چین تمثیل ایده‌میه‌جکدر . بو بین‌المللیت ایکی قسم اولاجق ومتساویاً ایکی قوت ألنده بولوناجقدر . نهایت عصرلرك تعاقبیله انسانلر آراسنده داها روحی مناسبتلر باشلار وآسیا بر بین‌المللیته دوغرو کیدرسه ، بوسیلك اوکنه اوروپاده طورامیه‌جقدر . بوکون ایچین مجهول اولان اوروپا بین‌المللیتی هرنه‌اولورایسه اولسون بهمه‌حال ، آسیالغه تحول ایده‌جکدر؟ مرکز ثقلت ، اوروپاده اولاماز ! اوروپا اصلنه رجوع ایده‌جکدر. بوندن‌صوکره‌درکه، بوقطعه‌نك بین‌المللیتی اولابیلر. آفریقای وحشی و آوستراليا آطه‌لردن باشقه برشی اولاماز؛ یالکز آمریقانك وضعیتی بیلنه‌مییور .

ایشته بودنیا بین‌المللیتنك مرکزنده بولوناجق قان‌تورکستانه عائددر . یالکز طبیعت اعتباریله‌دکل .. بلکه تصالب اعتباریله‌ده دنیانك‌اُك اهمتلیسی ترکستانده‌در. چینی‌تضییق‌ایدن‌تورکستان[١] اولاجنی ایچین چین ـ تورك تصالبنده عامل و محرك تورکدر.

(١) هرحالده ذکایه توديع ايديلش برمسئله‌در . ه . آ .

اوروپا تصالبنده‌ده عینی محرکلك باقیدر . صوکره دنیانك جمهوریتی‌ده آنجق استانبولی مرکز اتخاذایدر . بوندن هیچ شبهه ایده‌میه‌جکم ...

بوتون بومطالعاتی اوقودقدن صوکره بنم کاهن اولدیغمه حکم ایدیله‌جك اولورسه ، بوتون کتبخانه‌لرك یاقیلماسی لازمدر . چونکه بوسوزلر بنم دکل .. بوکونکی علمی تأسیس ایدن کتابلرکدر . بوکا جرأت ایدیلیرسه ، بن‌ده سوزیمی کری آلیورم ! ....

والا ! ... فلا ! ....

خلاصه‌دن اول ...

آناطولی یاشایابیلیرمی ؟ ...

یکی تورکیانك استقبالنی ایضاح ایدرکن ، بو استقبالك استنادکاهلرندن بحث ایتمه‌مش ایدك . بلکه بو جهتی اونوتامایان قارئلر دیمشلردرکه: پك کوزل.. بو مطالعه‌لر دوغرو اولسون! لاکن ، بورولی اوینایاجق بر تورکیا موجودمیدر که ، بو غایه‌یه ایمان ایده‌بیله‌لم ؟... محترم افندیلرك حقنی تسلیم ایده‌جکز ؛ یالکز اونلردن پك جزئی بر میل ایله انحراف ایده‌رك دییه بیلرزکه: هرحالده بوقدر کلمه یازان بو محرر، استنادسز دکلدر. جلدلرله موضوعلرك تحریره آماده بولوندقلری برزمانده ترجیح ایدیلن قسملرده بر (حسن) ، بر (قوت) بولونور . بز ، کتابمزك بو کیفیتنی تکرار ایده‌رك اعتراف ایده‌رزکه ؛ قارئلرك شبهه‌سنی ده حل ایتمك بر مجبوریتدر واویله بر سعیدرکه، محرر ایچین فضله برشی اولدیغی حالده قارئلر ایچین اك اهمیتلی نقطه‌یی حائزدر .

فرعی ودرمه‌چاتمه سئواللرله اشتغال ایتمیه‌رك اساس مسئله‌یه تماس ایده‌لم : تورکیانك ترقیسی ممکنمیدر ؟...

امیدلرك اوکنده بولونان انسانلرده برحس سعی بولونور.

سه‌ده ، توركيا كبى برملتده بو سعيك موجوديتنه قانع اولمق ايچين اوزون بر مطالعه‌نك درين ايمانى لازمدر. بوكونه‌قدر، هركس، حتى هربرديپلومات بيله ديیوردى‌كه: « توركيا خسته بر آدمدرواويله برخسته‌لق‌كه؛ هرثانيه احتضارده‌در.» صوكره بوسوزلرى عالملر استخلاف ايديیور؛ بونلردن بعض انكليزلر: توركيانك ياشـايابيلمه‌سى ايچين آناطولينك قدرتى لازمدر ؛ روم‌ايلى واستانبولده هيچ برقوت يوقدركه، استانبول خلافتنى ياشاتا بيلسين!.. هرشيئى، پاره‌يى، عسكرى آناطولى ويريیور؛ هرمحاربه‌نك ابتداسى ايچين آناطولى عسكرى بكله‌نييور .... والحاصل توركيا آناطوليدن‌در . حالبوكه بوآناطولى ، كيتدكجه فنالاشيیور ؛ همان هر طرفنده بر خرابيت ، هر طرفنده بر پريشانى‌يوزكوستريیور..... بوراده‌سياحت‌ايدنلرديیه‌بيليرلركه: آناطولينك قالقمـاسى ممكن اولميـه‌جقدر . » ديكره محررلرده عينى سوزلرى تكرار ايده‌رك پك فنا ، پك مخرش نتيجه‌لرله ايضاح مسئله ايدييورلر . حتى آناطولينك (تقسيم!) ايديلديكنى بيله اعلان ايدن محررلره تصادف ايديلدى .

بومطـالعه‌لرك تماميله حرصـه ، كينه ، بانقطه عطف ايديلمه‌سى ممكن دكلدر . بوراده بعض بيـطرف مدققلرده بولونوركه؛ بونلرك خطالرى پك آز سياحت ايده‌بيلدكلرندن نشأت ايدييور . بالخاصه معلم ق. ل. كينته دلمرك « اسـتقباله

دوغرو آناطولی!» کتابنده تصادف ایتدیکمز خطالرك منشائنی آیدین ولایتنك جنوبنده آراماليیز: مع التأسف ماضینك تأثیراتی آلتنده قالان (مغله) اهـالیسی پك یباغی بر حیات کچیرییور ؛ کیننه‌رلرده یالکز بوقطه‌یی کزمش وبونلری اساس طوتارق بوتون تورکلردن بحث ایتمشـدر . فقط او آکلایامامش که : آناطولینك هیچ بر کوشه‌سنده بومغله حیاتی بولونماز و مغله‌ده آناطولیلر ایچین بر معیار اولاماز ! ..... آناطولینك یوروك وفارساقلرندن صوکره مرکز آناطولی‌یه یاییلان آوشارلری تدقیق ایتمك لازم ایدی . هنوز هیچ کیمسه‌نك بحث ایده‌مه‌دیکی بو انسانلر بزه کوستره‌بیلیرکه: بوکونکی تخمیناته‌رغماً، آناطولی‌ده بر (نوه) واردر. بوتون بوانسـانلر ، برشی آرییورلر وبو غایه‌نك مسخر حسنی ایچین هرشیلرینی فدادن اجتناب ایتمییورلر. بوکون ایچین اوقدر محسوس اولمایان بوخاصه‌نك موجودیتندن شبهه ایدیله‌مز ؛ بوکونکی وضعیت صنعی‌در وبعض اعتقاداتك یاکلش تفسیرلرندن عبارت بر تضییق عد ایدیله بیلیر . قرق کلیسا ولوله‌بورغاز حربلرندن صوکره تحقق ایدن بوضعیلکی، بر سـجیه کبی قبول ایتمك دوغرو اولاماز .

بز ، حربك نتایجنی تصادفك تأثیراتنه حمل ایده‌بیلرز وبو تصادفده بالقانلرمیداننده دکل ... بلکه (مشروطیت) اعلاننده بولونابیلیر . بر چوق محررلرك تکرار ایتدکلر کبی :

« اسکی محاربه‌لرده ایمانی ایچین اوله‌ن انسانلرك وطن ایچین اولمه‌لری ممکن دکلدی ! یدی سکز عصردنبری وطن اسمنی ایشیتمه‌ین انسانلرك دورت سنه‌ده‌کی وطن تحصیللرینك نه اهمیتی اولابیلر !... بوکون ، تورك کویلیسنك مغلوبیتی ، عنعناتنك تبدلنده آرامالیدر . مشروطیت وطنی کتیریرکن مستبد یادکارلری باغرییورلردی که : مشروطیت کاوور ! لقدر ؛ عسکره شابقه کیدیریله‌جك . اسلامیت قالدیریله‌جق ، پادشاهك حکمی قالمیه‌جق ، والحاصل اسلامیته مغایر برچوق فنالقلراولاجق.... ایشته‌مشروطیت، شرموطیت؟! بودیمکدر. اونلرك بودیریلیتلری آراسنده‌هرشیدن بی‌خبر، یالکزمعنویتنك اهتزازیله متأثراولان آناطوللینك دماغنده بعض ارتسامار بلیرمکه باشلادی ؛ اوده اختیاری اولارق حال حاضری مناقشه ایدییور ؛ سویه‌سنه ، سجیه‌سنه کوره بر طاقم نتیجه‌لر ویرمك ایستییوردی .

بالطبع ، هیچ بر نتیجهٔ قطعیه‌یه دسترس اولامادی ، هردقیقه ایمانی دکیشدیرییور ، هرثانیه باشقه برشی ایشیده‌رك یکی براعتقاد حس ایدییوردی . حرب صحنه‌لرینه قدر دوام ایدن بوتحولات ذهنیه‌نك برشکلی یوق ایدی . « قرق کلیسا اووه‌لرنده وطن کیدییور ، باغران ضابطانه قارشی بی حس قالان عسکر برچوق مناسبتسز سوزلر سویله‌مکدن اجتناب

ایده‌میوردی . اوظن ایدییوردی‌که : حریت دیمك، هرشیئك مناقشه‌سی دیمکدی. مادام‌که ، باشقه انسانلر اداره‌یی، حکومتی مناقشه ایتدیلر ، اوده حربی ، بوروم ایلی حربنك نتایجنی مناقشه ایدییور وبوحربی فداکارلغه لایق کورمییوردی .

هرکس اعتراف ایدرکه ، بوکونه قدر هیچ بر تورکیا حربنده کوروله‌مشدرکه ، عسکر حرب سیاستی ایله اشتغال ایتسین . حالبوکه تورکیا اووه‌لرنده مغلوب اولان اردودن برچوق عسکرلر دییورلردی‌که : بوحرب ایله نه قازاناجغز ؛ بومملکتده قاچ دفعه حرب ایتدك ؛ هرسنه‌ده بو « روم‌ایلی » ایچین ردیف اولییورز ؛ آتیق یتر! » بوترانه‌لرك تأثیراتی‌درکه ردیفلرك‌اومشهور مقاومتلرینی امحاایتدی‌وحرب، فنا برهزیمت ایله‌نهایتلندی . فقط شو نقطه‌یی‌ده استطراداً سویله‌مه‌لیدرکه : بومناقشه ، بالکز ردیفلر آراسنده اولییور ؛ بونلر آناطولینك یاشلی طاقملری اولدیغی ایچین بوکبی مسئله‌لری طویمشلر ورومایلی دورلرنده‌کی تحت سلاحه آلنملرینك‌ده آجیسنی چکمش انسانلردی . نظامیه واحتیاط افرادی آراسنده بویله فکرلره تصادف ایدیله‌مه‌مشدر . بونك‌ده سببی، کویلی کنجلرك تفکر

سنده[١] اولمامالری شهرلیلرك ایسه وطن حسی ایله متحسس بولونملریدر .

حربك نتیجه‌سنی سویله‌مك ایچین دییه‌بیلیرزکه : برزمانلر برتوکل دیندارانه ایله اولن عسکرلرك آزلغنه ارکان حربیه تشکیلاتی منضم اولمشدر . . . . [٢]

آناطوللینك قاراقته‌ریستیك (نوه) سنی عاطل براقان سببلر بونلردر . آناطوللی نوه‌سنی تحریك ایدرکن برعمومیت ، برجماعت بولمش‌ایدی وبونوه‌یی‌ده بوجماعت تطبیق ایدییوردی: سلچوقی وعثمانلی حکومتلرینك حکومت ایله دینی اویله مزج اولدی‌که ؛ برآناطوللینك تفریق ایده‌بیلمه‌سی ممکن دکلدی . بالطبع موضعی وفرعی تشبثاتدن صرف نظر ایدیله‌رك بویوك مسئله‌لر تدقیق ایدیله‌جك اولورسه کورینه‌بیلیرکه : آناطوللینك « حرکت نوه‌سی » دین تاثیراتندن هیچ آیریله‌مییور ؛ فقط اساساً اونوه موجوددر ؛ یالکز داها سحار کورونمك ایچین یکی برشکله کیرمشدر . ماضی‌ده فرد ، جماعت ، حکومت ، دین شکللریله تسلسل ایدن بونوه‌نك باشقه شکللرله‌ده ادامه‌سی

(١) آناطولینك عادتی اوزره یکرمیدن یکرمی بشه قدر اولان کنجلر اختیار مجلسلرنده بولونمازلر . بالطبع برطاقم اداری مسئله‌لره واقف اولامازلر .

(٢) Balkankrieg : یوز باشی له‌که‌نرف

ممكندر . وطن شكلى داها آز مسخر اولمایاجقدر . یالکز بویکی شکلك تشکلی ایچین زمان ووسائط لازمدر . تاریخ کوستریبورکه ؛ اسکی شکللرده زمانك حمایه دیده‌لریدر .

هرشیده‌اولدیغی کبی بوراده‌ده‌تکرار ایدیلیر: یکی برشکلك ابتداسی ایچین مقدم شکلك انحلال ایتمه‌سی لازمدر . عجبا بز، بویله برلوحه اوکنده‌می‌یز ؟ بوراده پك متیقظ کورونه‌رك دییه‌بیلیرزکه : بوراده انحلال ، محو اولمق دکلدر ، ناصل که حکومتی استخلاف ایدن دین ، حکومتی محو ایتمه‌دیسه ، دینی استخلاف ایده‌جك اولان وطن‌ده دینك عدم موجودیتندن صوکره کلمز . بلکه دین ایله وطن حسی برله‌شه‌جکدرکه ، بوکونه قدر عربی برشکلده اولان اعتقاد ، یاریندن صوکره ترکی برشکله انقلاب ایده‌جك وناصل که « آلمان وطنی ایله خرستیانلق » بیرله‌شه‌رك اساسلی برآلمان ملیتی حاصل ایتمش ایسه ، بو «تورك وطنی ایله اسلامیت»ده اساسلی برتورك ملیتی تقریر ایده‌جکدر . بورادن هیچ شبهه ایدیله‌سین . بر وطن حسی ، ماضینك قاپولرینی آچار ، اوراده اوملیته عائد نه‌وار ایسه هپسنی چیقاریر. بوکون آلتی‌یوز سنه‌لك برماضی اوکنده بولونان انسانلر ایکی بیك‌سنه‌لك برماضی اوکنده بولونورلرکه، بوقدر دەریندوشونمکه مجبوراولان دماغلرده بویوك برقدرت بلیرمکه باشلار وتورکلرك بونوه‌سی‌ده اصل‌شکلنی آلیر. آنجق

بو انتباهدن صوكره بر تورك ملتنك اوكنده بولوناجغز .

جزئی استطرادلرله دوام ایدیلن بو مطالعه‌لرك نتیجه‌سی برایكی كلمه‌ده خلاصه ایدیلیر : وطن حسی، دینی استخلاف ایدركن اسلامیته برضرر ایقاع ایتمیه‌جكدر .

بو تحولاتده زمینك مساعده مسئله‌سی ده واردر. اولابیلیر كه، بو تبدلاتده بعض مهم عامللرك تأثیراتی ایله استخلاف مسئله‌سی موافق بر شكل آلاماز . اوروپانك پروتستانلق محاربه‌لرنده اولدیغی كبی . . . تجددانك قطعیتنه قرار ویرنلر دیرلر كه : آناطولی‌ده بو مسئله‌لر تكرار ایتمیه‌جكدر ، دینك تأثیراتی ایله تزلزل ایدن عصبیت ملیه‌نك اهمیتسزلكی بزه تأمین ایده‌بیلیر . صوكره مادام كه بو كون دین ده مناقشه‌یه كیرمش و كیردیلرمش‌در؛ توركلرك اسلامیتدن اولكی حسلرینه تماس ایده‌جك مسئله‌لر هرشیئی حل ایده‌بیلیر . (لوتر) پك كوزل اثبات ایتمشدر كه: عوام وانسانلرك قاراقته ریستیك خاصه‌لری ، تشكلك اثریدر، بونی استخلاف ایدن اعتقادلرك اهمیتی اولاماز . چونكه بو انسانلر ، برچوق دفعه اعتقادلرینی تبدیل ایتمشلردر . بوحال، برمرضی ایمادركه ، حال طبیعی‌نك كلمیه‌جكی شبهه‌سزدر . . . .

اویله آكلاشیلیوركه، تركیاده بر تجدد زمینی خاضرلانمشدر .

قابینه‌لرك «محیط» محصولی اولدیغنه ایمان ایدنلردن اولدیغم

ایچین بلا تردد دییه‌بیلیرمکه : بوتجدداته باشلایاجق انسانلرده موجوددر ؛ صلحدن صوکره بو اسملری ایشیده‌جکز . بورادهده طرفدار وطرفدار اولمایان رؤسا بولوناجقدر . فقط برچوق سلف و خلفلردن صوکره ... نهایت برقسم خلفلر کله‌جکدرکه ، بونلر تجددات اوکنده بیطرف بریکی حکومت وظیفه‌سنی ایفادن آیریلمیه‌جقلردر . چونکه ایمان ایتمه‌لیدرکه ، تورکیاده‌کی تجددات حکومتك تشبثی ایله دکل . . بلکه فردلرك غیررسمی غیرتی ایله حاصل اولاجقدر ، عثمانلی حکومتی، برملت حیاتنی تمثیل ایتمز! بوتام برروما حکومتیدرکه هرشیئی استانبول سورلرندن دیشاری‌یه چیقارمامشدر .

فقط تجدده استانبولدن باشلایاجقدر ؛ استانبول ایله طشره حیاتنی برلشدیره‌جك اولان بوتجدداتك تورکستانلی قریملی، قافقاسیه‌لی، ازربایجانلی قهرمانلرینه‌ده تصادف ایده‌جکز. هنوز هیچ بریسنی طانیامادیغم بوانسانلرك یارینکی صحنه‌ده کورونه‌جکلرینه اوقدر مطمئن ایم که . . . .

زمین ایله انسانلردن صوکره حرارت فکریه ـ Culture مسئله‌سی کلیر . تورکلره ویریله‌جك ایلك فکرك ماهیتی نه اولابیلیر ؟ تورکلك نومه‌ن ـ حال اصلی ـ بر صورتده‌می ؟ یوقسه فه‌نومه‌ن ـ حال ظاهری ـ قوتنده‌می تمثل ایده‌جکدر ، بوجهتی تصریح ایتمك وبالخاصه بو مربیلرك قوتلرینی تأیید

ایتمك لازمدر ، بز بومهم مسئله‌یی‌ده بسیط بر شکله تحویل ایده‌رك حل ایتمکه چالیشه‌جغز ..

بو کونه قدر بر تورك ادبیاتی اولمادیغی ایچین ، تورکلر برادبیات ابداع ایده‌جکلردر ، کیز Gies ك (Neues von Mehmmed Emin Bey) نام اثرنده ایضاح ایدیلن قهرمانك برقطب تشکیل ایده‌جکندن شبهه‌لنمه‌مه‌لی‌یز. دیمك که بو ابداع ده عصبی تجدد بحرانلردن قورتولارق قافله‌نك حرکتی تشجیع ایده‌جکدر.

«کیز» ك کتابنی اوقومایانلرك عصبیتلرینی تسکین ایتمك ایچین استعجال ایدییورم : یارینکی ابداعی ادبیات ، بتون تورك حسلری کبی بوکونه قدر متروك قالان تورك ادبیاتنك دوامیدر. عرب ، ایران ، فرانسز ، انکلیز ادبیاتلرندن برر پارچه ایله یامانان بوکونکی (استانبول ادبیاتنه) وداع ایدیله‌رك ابتدائی عروضلره مقابل روحك خلجانندن قوپان هجه وزنلری قوللانیله‌جقدر. ناصل که، شکلده ماضی‌یه کیدیلیورسه، افاده‌ده عینی ماضی ترنم ایدیله‌جکدر؛ حتی ینه او شاعرلر طرفندن....

بیوك فره‌ده‌ریقك آلمانیاسی ناپولیونك بر چیزمه‌سی اولدیغی زمانلر ، آلمانلقدن استکراه ایدن شاعرلر ، آلمان وطنپرورلکنك انتشاری ثانیه‌لرنده اك آتشین مدافعلر اولمشلردی . حتی آلمان تاریخنده یازیلمشدرکه: اوزمانك بتون شاعرلری ،

حریت ایچین، خلاص ایچین اؤلمشـلر ، شعرلر ترنم ایده‌رك آصیلمشلردی !

طبیعت بشریه‌ده مکنوز اولان بو خصلتك (آناطولی)سزلغی اولاماز . ادبیات شـاعرلرینك سرمسـتیله هم روان اولارق توران [١] جهاننه کیده‌جکدر . بالطبع (نومه‌ن) بر تأثیر اجرا ایدیلیور . یارنیك مبشری اولان (محمد امین) بك بوقدر ده‌رینله‌شمه‌دی ایسه‌ده ، استانبولدن آناطولی قلبنه ایتمه‌سـیله بوکونکی حسك انتشارینه بر واسطه اولمشدر. بر محترم مستشرق‌ده بو جهتی کیزله‌مه‌یه‌رك دییورکه :

« تورکلرده بویله بر تجدد امید ایتمزدم . بتون موجودیتم ایله تأمین ایده‌رمکه: روما لسانك افولی کبی استانبول لسانك‌ده افولی محقق کورمکله برابر، تورکیاده لسانی بر تجددی دوشونه‌مه‌دم. مکر که بو ملتك ماضیسی غائب اولمامش ایمش!..» محمدامین بکك نبضلرنده‌کی قان اعتقاد ایتدیرییورکه: استانبول ادبیاتنك حیاتی قیصه‌در . یالکز بوقدر دکل ... بلکه ماضینك تأثیریله وطن یولنه دونن محمد امین بکك شعرلری‌ده، بر چوق آصیل قانلری ایقاظ ایده‌جکدر. ایشته‌ماده اعتباریله (فه‌نومه‌ن) اولان

[١] تاریخ قدیم‌ده چینك سورلرندن بحرسفیده قدر تسلسل ایدن مرکزی منطقه یه (توران) نامی ویریلیردی: تاریخ قدیم: ثه.مه‌یه‌ر.

(امین)، روح اعتباریله (نومه‌ن) درکه، هه‌که‌لك[١] نظرنده بر بر غسونك (sefaisant) ندن داها فعال بر (essence) مایهٔ اکسیردر .

نومه‌ن بروظیفه یاپاجق اولان بو ادبیاتك استانبول ایله طاشکند، اورنبورغ، بخارا وقریم آراسنده بر وحدت تعقیب ایده‌جکنی آکلایابیلیرز. بو، استانبول سجیه‌سیله طشره سجیه‌سنی بیرلشدیره‌جکدر؛ بوکون روس کبی بارز بر شکل کوسترن استانبول آلمان ادبیاتی نه یاپدیسه، پان اسلاوزم ادبیاتی‌ده نه یاپیورسه، استانبول ادبیاتنك‌ده عینی (دنیا کوزلی) [٢] آرقا- سنده قوشاجغی مجهول دکلدر . بالخاصه روسیه ترکلرینك یوکسك برادبیاته مالك اولمالری بو سعی تسهیل ایده‌جك وهرکس استانبولك یوسش حریمندن چیقاجق اولان بیوك استادك شعرلرنی ترنم وتقلیده تهالك کوستره‌جکدر .

بوحرانك استادلری دکل.. بلکه متشبثلری وارمیدر ؟ سئوالنی ایشیتمك ایسته‌میورز . هرمملکتده ناکهظهور اولان داهیلر حقنده برشی سویله‌مك موافق دکلسه‌ده ، هر تجدد

(١) آلمانیانك اڭ بیوك برحکیمی اولوب (مونیزم وحدت موجود) فلسفه‌سنك مبدعیدر.

(٢) پروفسور (ویلسون) نك نشر ایتدیکی استقبالك آسیاسنده ده‌نییورکه: آسیانك مرکزنده‌کی تورقو- تاتار عنصرلری برایده آل پیشنده قوشیورلرکه: بوکا دنیا کوزلی دییورلر، هرکس بونی آرییور.

دورینك استادلر کتیردیکنی انکار ایده‌مه‌یز؟ بز تورکیاده بیوك آداملر تحری ایده‌جکمزه، تورك ملتنك انقـلاب احتیاجنده اولوب اولمادیغی اوکرنمه‌مز کافیدر .

بوکتابی تشکیل ایدن صحیفه‌لر آراسنده متفرق برصورتده اشارت ایدیلن (تورکلك تجدداتی) حقنده‌کی نوطلرك بر تأثیر اقناعیسی کورولمش ایسه دییه‌بیلیرزکه:

تورکلر، بالخاصه استانبول حکومتنك تورکلری بو احتیاج ایچنده چیرپنیورلر . ذاتاً، احتیـاجلر تولید ایدن بر مغلوبیتده واردر؛ اسکی مغلوبیتلردن صوکره تجربه ایدیلن تجددلر تکرار ایدیلمیه‌رك اساسه عودت ایدیله‌جکدر. زیرا، بوکون حکومتك اوکنده بر آناطولی بولونیورکه ، نه عثمانلی و نه‌ده اسـلامیت احترازلری ایسـتر. بودیار دوغرودن دوغرویه برتجدد یولنه مسهوفدر : بوکاده تورکلك یولی دییه‌بیلیرز . ایشـته بو یکانه یولدرکه، تورکلری دنیا کوزلنه قاووشدیره‌جقدر .

تجدد مسئله‌سیله دها زیاده اشتغال ایده‌بیلیرز. تجددی بر طاقم سیاسی فورطنه‌لر تعقیب ایتمیه‌جکمیدر ؟ بالخاصه روسـیه کبی بر دشمن طبیعی اوکنده بولونان اسـتانبول مجددلرینك حرکتلرنده برتأثی کورونمیه‌جکمیدر؟ ارمنی وکردستان مسئله‌لری اطرافنده‌دونن بواحترازلر آکلاتمق ایستیورزکه : آناطولی‌ده‌ده برروم‌ایلی بالقانی واردر. غرب بالقانی (روم‌ایلی) ایله یورولان

آناطولی کویلیسنی بو شرق بالقانی (ولایات شرقیه) ایچنده
پیراتمالی. آرتق اوانسان کوینه کیده‌جکی زمان احتضاردوشکنه
التجا ایتسین !.. بالطبع حکومتده عینی بحرانی کچیره‌جکدر .
ملت بولامایان مجددلرده محواولوب کیدرلر . اون تموزدن
صوکره‌کی ایشلر اویله برمثالدرکه........» برفرانسز سفیرینك
بوتوصیه‌لریله متحسس اولان قارئلره سویلیه‌بیلیرزکه: برکردستان
اویوننك تخریباتندن شبهه ایدیله‌مز. بو استانبولك آتیسی ایچین
اوقدر مهم برمسئله‌درکه : استانبول حکومتی کردستانسز
یاشایاماز، حکمتنده هیچ برخطا یوقدر. تورکلرله اختلاطیولی
کردستاندن کچر . خلافت پولتیقه‌سی ، تورکلك پولتیقه‌سی
کردستانك استانبوللغندن صوکره وارداوله‌بیلیر؛ اکر بربالقان
اویونی تحقق ایتسه، متضرر برحالده قالاجق اولان آناطولی
بولغار وروم تهدیداتنه مقابله ایده‌میه‌رك بر فاس بین المللیتی
درکه‌سنه‌اینه‌ر. بالطبع، بویله‌برسقوطدنصوکره‌تجدد مسئله‌لری‌ده
دکیشیر . اسکی غایه، یکی برغایه‌لغه محکوم اولارق (سجیه
قاراقته‌ر) تبدل ایدر. آرتیق بوراده‌کی تورکلکدن براثر قالماز.

بو حقیقته پك قوی ایمان ایله مطمئن اولان بو تورك بکا
یازییوردی‌که:

«اجتماعی انقلابمزده بزی اشغال ایده‌جك برروس اویونه
پك شدید حرکت ایده‌جکز... یا اولوم ویا خلاص... بالخاصه

شو جهتی اونوتمایك كه: روس اوپونه صحنه اولاجق اولان قطعه، استقبال توركلكی ایچین احضار ایدیله جكدر. استانبول حكومتی بو قطعه‌ده كومولە جك فقط ، آناطولی ایله توركستان آراسنده بر فاصله براقمیه جقدر...»

متقدم مبحثلرك بریسنده‌ده ایضاح ایدیلن بو مسئله‌نك سیاسی وعسكری جهتلری تصریح ایدیلمشدی. روسیه‌نك برعسكری مداخله‌سنه میدان اولمادیغی ایچین، توركلرك مغلوب اولمق احتمالی یوقدر . هرحالده بر كردستان اختلالنی سرعتله تسكین ایده‌بیلن توركیانك بویله براختلال قارشیسنده بولنمسی‌ده ممكن اولامیه جقدر. روسیه نقدر چالیشیرسه چالیشسین!... چتالجه اوكلرنده‌كی بالقان عسكریله چارپیشان وبر محاربه‌نك تأثیراتنی مشاهده ایدن كردآلایلرنده بر انتباه حسی باشلایاجق وخلافته قارشی براختلاله هیچ كیمسه اشتراك ایتمك ایسته‌میه‌جكدر. كردلرك صلابت دینیه‌سنه اعتماد ایدن مقام خلافت نظاری تأكید ایدییورلركه: «اك مهم كرد رؤساسی ، كنج تورك حكومتنك اجرآتنه طرفداردر. روسیه‌ده كزینن كردلر آراسنده فعال سیمالر یوقدر.»

وضعیتی بو قدر مساعد كورن توركلر تداركاتدن واز كچمیه‌رك سفربر برحالده بولونییورلر ، فقط یالكز نظامیه قطعه‌لرینك تأمین ایتدیكی بوسفربری ، آناطولی ردیفنی دیكلند.

يره‌جك، اجتماعی انقلابده بو شخصه بر وظیفه تحمیل ایده‌جكدر.

روم‌ایلی سوقیاتنك تكرر ایده‌جكنه هیچ كیمسه ایناممیور. بالخاصه توركیانك عسكریاتنه واقف براركان حرب ژنه‌رالی دییوركه :

توركیانك اس عسكریسنده‌كی تبدل حقنده جواب ویرمك كوچ دكلدر . بوكون كردستان اراضیسی نظامیه قطعاتنك مركزی اولاجقدر. بوقطعه‌نك آسایشیله نظامیه قطعاتی آراسنده برفرقه‌ده بولنور . نظامیه قطعاتی اساسلی و علوی بر قوت اولدیغندن مملكتك حركاتنه قارشی پك زیاده متیقظدر.

توركیا، هیچ بر ردیف طابورینه محتاج اولمادن كردستانی محافظه ایده‌بیلیر . بوراده‌كی فرقه و قول اردولرك قارشیسنده بولوناجق اولان حدود قیصه وبرجهتده‌در . بوكا بناءً نظامیه افرادی مملكتك اك نازك محللرنده طوپلو برصورتده بولونارق نمایش تأثیراتی ایله تسخیراتده موفق اولورلر. روم‌ایلی‌به هیچ بكزه‌مین بو قطعه ایچین، روم ایلی مسئله‌لری وارد اولاماز.»

آناطوللی هرشیدن امین برصورتده اجتماعی انقلاب ایله اوغرا-شاركن انكسار خیاله اوغرامیه‌جقدر ؟ او، منتظم بر حیات داخلنده هرتجددك تأثیرینی مقایسه ایده‌جك و كندینی تسخیر ایدنلرك مدافعه‌سنه شتاب ایده‌جكدر . بویله صرف كندیسی

ایچین اوغراشاجق، شهرینك خارجنده‌کی اووه‌لرده، اورمانلرده، شهرلرده کندی منفعتنك بولوندیغنی حس ایده‌جك انسانلر آراسنده (وطن) و(سعی) مفهوملری تمرکز ایدر. اوروپانك وطنپرورلکندن صوکره‌کی سعی‌ده باشقه‌سببلر تحتنده ظهور ایتمه‌مشدر. تورکیانك زراعی، تجاری، اقتصادی، مالی‌مؤسسه‌لرینی تجدداتدن صوکره کوره‌بیله‌جکز. آناطوللینك حسیاتنه نه قدر نفوذ ایدیلیرسه، وطنی حسلری نه‌قدر انکشاف ایتدیریلیرسه، بومدنی تشبثلرده اوقدر توسع ایدر. بوانسانلر اوقدر زنکین اولمغه، رفاهیت ایچنده یاشامغه چالیشیرلر:

بوکون ابتدائی بر مملکت اولان ترکیانك برزراعت، صنعت عالمی اولاجغندن شبهه ایدیلمه‌سین! هرنه‌قدر استقبال ایچین براثر کورونمیور ایسه‌ده، ژاپونیا کبی بوقطعه‌نك بر آسیا ذکاوتی ایله حل معما ایده‌جکنه قناعت کتیرمك لازمدر. خلاصةً، بر اجتماعی انقلابدن صوکره صنعت کندیلکندن کلیر!.....

بو بحثی قیصه‌وعمومی جوابلرله تحکیم ایتدکدن صوکره آسیانك استقبالندن امین کورونیورز. محیطك سجیه استقرار ایتدیکنی ادعا ایدنلرك‌ده تصدیق ایده‌جکلری برحقیقت واردر:

ماضینك پك بیوك مدنیتلرینه ساحه اولان بومملکتك‌ده اسقبالی‌اولامازمی؟ اویله براستقبال‌که، اسکی آقتورلری استخلاف

ایدنلرك قانلری بویله برغایه‌یه صوصامشدر . بالطبع اوت ، ایله جواب‌ویریلیر. فقط بو استعداده برده حرارت‌فکریه‌ـ Culture التحاق ایده‌جك اولورسه بیوك بر آناطولینك قارشیسنده بولوناجغز !

— خلاصه —

بالقان حربندن صوکره تورکیانك موجودیتنی دوشونلر، هرحکومتك استناد ایتمك مجبوریتنده اولدیغی (سیاست) حقنده مثبت برمعلومات ایسترلردی . بز ، بووظیفه‌یی قسماً ایفا ایتدیکمزه مطمئن اولارق برخلاصه یاپیورز ومبحثلر آراسنده ذکر ایدیلن بعض متفرق مسائلی‌ده تشریح ایده‌جکز.

تورکیانك بقاسی ایکی سیاست ایله تأمین ایدیلیوردی . یکدیکرینه ممزوج اولان بوسیاستلره ده تورکلك وخلافت نامارینی ویریورز . تورکلك سیاستندن پان ـ تورکیزم‌ی آکلایانلر ، خلافت سیاستندن‌ده (پان ـ اسلامیزم) ی آکلامقده صعوبت چکمزلر . بوایکی قوت ایله یورومك مجبوریتنی حس ایدن بر تورك حکومتنك برنجیسنی ایکنجی‌یه ترجیح ایده بیلمه‌سنه اعتماد ایدیله‌مز؛ هرنه‌قدر اك دوغرو حرکت، بوملت حاکمیتی ایسه‌ده ، فتح مقدساتنك نفوذی پك کثیردر . تورکیا ارتق برسیاست کبی ، بوایکی قوتی استعمال ایده‌جکدر ؛ تورکیانك بوکونکی ماهیتی بوندن عبارتدر .

دنیـاده یاشـامق ایچین موزانهٔ عمومیه‌ده بر عصنو اولمق مجبوریتی واردر ، هراوروپا دولتی بویله اولدیغی کبی ، آسـیا دولتلری‌ده بویله اولمغه باشـلامشـلردر . ژاپونیاده اختلاللرله اعلان ایدیلان (چین ـ ژاپونیا ـ سیام) اتفاق مثلثی باشـقه بر غایه تعقیب ایتمیور . تورکیاده عینی اصـولی تعقیب ایده‌رك شیمدیلك اوروپا موازنه‌سنده‌کی موقعنی احضار ایده‌جکدر .

جبری بر تصییق ایله محافظهٔ موجودیت ایده بیلن اوروپا موازنه‌سنك بقاسی ممکن اولامیه‌جقدر . کیزلی ، فقط معندانه چالیشان پایتختلردن بعضیلرینك غالب ، دیکرلرینك‌ده مغلوب مغلوب اولاجغنه هر کس ایستیورکه : کندیسی غالب اولسون!. بوکا بناءً بو حریص حکومتلرك هر بریسی قوت جمعنده مسابقه ایدییورلر ، هر کس بر ثانیه‌لك تفوق ایچین بوتون موجودیتنی صرف ایدییور . اوروپانك پیسیقولوژیسی بودر ؛ عصرك بر ذکی کنجی دییورکه :

« ... سز،پاره عصری کلمه‌لرینی تکرار ایدر،طورورسکز، بونلری هر کس کبی بزده آکلادق!.. لاکن هر کسك آکلایاراق تکرار ایده‌مه‌دیکی بر (ماهیت) واردرکه،بزبونی سویله‌یه جکز!. بوده سزك سلطنت بیلدیککز حکومتکزه عائدر !

سزه یوکسك سسله سویلییورم : بوکونکی حکومتکز پاره برینه تحکم غایه‌سـنه قوشییور ؛ شخص اعتباریله پاره‌یه عاشق

ایسه کزده ، حکومت اعتباریله تحکمه معشـوقسکز !... عجبا برقاچ دقیقه‌لق تحکم ایچین ارتکاب ایدیلن سفربری مصرفلرك حسـابی قاچ میلیونه بالغ اولیور ! حکومتلرك قاچ میلیون سرمایه‌سی واردرکه ، پاره عصرینك شـوکتنده یاشـایالم !... هرحکومت ، بورج ایچنده ، مسلسـل بر دولاندیریجیلق ایله یاشییور وابدیاًده برمحکوم مدیون اولاجقدر !

بکا دییورلرکه : بوصرفیات اسـتقبال ایچیندر ، فقط بن بوکا اینانامییورم ! چونکه بوقدر متحکم ایچنده هانکیسـنك غالب کله‌جکی مجهول اولسـه بیله .. یکانه متحکمك‌ده یاشایا بیله‌جکندن شبهه‌لنیورم ؛ برروما کورییورم‌که ، دنیانك یکانه حاکمی اولدقدنصوکره افول ایتدی !..

ظن ایدرسه‌م ، سوزم دیکله‌نه‌جکدر : بوعصر، بردقیقه‌لق تحکم عصریدر ! پاره‌یی عصرك خارجنده آرامالی ... »

دسـتوری ایچنده برنقصان کوره‌مه‌دیکم ایچین ، موجود کبی اورته‌یه آتیـلان تورکیایه برچوق نامزدلر تصور ایدییورم . لوندره ، پارس ، روما ، برلین ، ویانه ، پترسبورغ وبوکونده مادرید ! قابینه‌لرینك خصوصیتلرینه ـ بوخصـوصیت هرکسك معلومیدر ـ واقف اولان دیپلوماتلر کبی سویله‌یه بیلیرزکه : ویانه‌ایله‌برلین‌ده برنجی، لوندره‌ده‌ایکنجی‌درجه‌ده مثبت برسعی بولونور . صوکره منفی سعیلرك مرکزی‌ده‌پترسبورغ ایله‌پارس

سرایلرنده‌در. تورکیاده بونلرك اوکنده ایکی صورتله کورونیر: برلین‌ده ـ پان‌تورکیست، ویانه‌ده پان اسلامیست مثبتلکنی تصور ایدرکه، آلمانیا ایله آوستریانك حیاتی بوکا وابسته‌در. صوکره لونده‌ره‌ده ایکنز بر موجودیت کوستریرکه: لوندره واستانبول دیپلوماتلرینك ذکا وحساسیتلری ایله حل ایدیله‌جك . . . بز اویله ظن ایدییورزکه، انکلتره تورکیا‌یی ترك ایتمیه‌جکدر، فقط بوایکی حکومت یکدیکرینه باطناً دشمن اولان ظاهری دوستلر کبی حرکت ایتمکده تردد ایتمیه‌جکلردر، هرایکی حکومت بوکا مجبوراولدیغی ایچین صحنهٔ سیاستده برجانباز اویونی سیر ایده‌جکز !...

صوکره منفیجیلر کلییور، برقاچ مجهول قابینه‌ایله بوصحنه‌نك اوکنه‌چیقمق ایسته‌ین روسیه‌نك‌ده مسلکنی ایضاح ایدرکن «بوغمق» کلمه‌سنی اونوتمایز !.. هرنه اولورسه اولسون، برتورك چنبرینه کیرمك ایسته‌مین روسیه. پارس قابینه‌سنی بر سرکذشته سوروکله‌یه‌جکدر. نهایت، آناطولینك بین‌المللیتی ایله تحقق ایتدیریلمك ایسته‌نیلن بوسیاستك نه‌قدر یاکلش برحساب اولدیغنی آکلامق کوچ دکلدر. فقط عکسنه اینانلر ایچین بر عملیهٔ اقناع ممکن اولامادیغندن صحنه‌یی بکلمه‌لیدر. توکیاوتورکیانك دوستلری بوآن سرکذشته انتظار ایده بیلیرلر ! فقط بویله بر دقیقه ایچین، روسیه‌نك فرانسه اولماسی ـ مدنیله‌شمه‌سی ـ

لازمدرکه ، بو اوزون زمان ظرفنده تورکیاده حیات فعالیتده بولونه‌جقدر ؛ تورکستان اورته‌لرندن برچوق انقلاب اختلال ، تجدد تلغرافلری آلاجغز ؛ روسیه‌نك كاه تهدیدلریله كاه ملايمتيله قارشيلانه‌جق اولان بوحوادثلر آراسنده برحرکت عمومیه کورولسه بیله ایش‌ایشدن کچر. بوکونك دوشونلردن برمهم قسمك تصدیق ایتدیکی :

« بوآنقاره‌نك رياست جمهوريتنده چارپیشامايه‌جق اولان قوتلرك استقبالی اولاماز . » دستورنده دیپلوماسی برحقیقت واردرکه : بونی افشایه جرأت ایده‌میه‌جکز !؟.!..

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

بوسیاسی سعیلر آراسنده بعض اجتماعی مسئله‌لر تجدد ایده‌بیلیرکه: تورکیانك رولندن اول اتفاق‌مثلثی دوشونلر دییورلرکه : « آوستریانك حیاتی قیصه‌در . بوکونکی سیاسی آوستریا براجتماعی اسلاولغه محکومدر ، بلکه‌ده بومحکومیتك اعلانی سنه‌لرنده بولونیورز ! مجارستان کوندن کونه غائب

اولییور، [۱] شمال اسلاولری جنوب اسلاولریله برلەشییور ، اجتماعی تضییق اوکنده بولونان ویانەنی اقتصادی وسیاسی تضییقلرده تهدیدایدەجکلردر. بالطبع بویلەبرانقلاب قارشیسنده آلمانیانك قوتیده هیچه مساوی اولور .

[۱] « مجارلرده استقبال :

آتیلانك رومامغلوبلری مجارستان یایلاسنده برلشدکلری زماندوشو نییورلردیکه:

« بواراضی، آنامز ترکستان یایلاسنك جنتیدر . . بوراده هرشی واردر . آرتیق ، اسکی یورده کیتمك لازم دکل . . بویوك تکری ، بورادەده اویله بریورد احسان ایتدی . نەایستییورز ؟ نەایستەیەبیلیرز؟ برمجار ، جنت دنیاسندەدر. آرتیق ، کولوب اوینامقدن ، دشمنلریمزی تحقیرایتمکدن باشقەبرغایەمز یوقدر. بزمجارز، مجار آدامی (ماگارأمبەر) ایز !... »

مجارلر ، بوانسانلردن عبارتدر . کندیلرینك یایلایی سومەسی ، مرکز آسیا یایلاسنك اولادلری اولدیغنی تأیید ایدییور . ذاتاً اونلرده بوجهتی انکار ایتمزلر : بوکونکی اجتماعی حیاتلرینی آکلامق ایچین تاریخی سجیەلرینه دوغرو کیتمك مجبوریتندەییز :

« مجارلر ، متوسط عرقلرك موغول شعبەسندن بر طائفەدر . نشأتلرینك مرکزی ، بویوك آسیا یایلاسی اولدیغندن (عیالی حاکمیت) ایله یاشارلر . »

بورادەکی (عیالی حاکمیت) ، جماعت حیاتی دیمکدر . ادمون دەمولەن بوجماعت حیاتنك ماهیتنی ایضاح ایدرکن دییورکه :

« . . . جماعت حیاتندەکی انسانلرك فردی حرکتلری یوقدر . برفرد ایستەدیکی کبی حرکت ایدەمز . بهمه حال ، اوعمومی هیأته

«روسیه‌ایله فرانسه‌یه قارشی مغروریت کوستره‌بیله‌ن آلمانیا، آوستریانک اسلاولغی‌اوکنده سکوت ایدر.» بو فکری تعقیب ایدن «نه‌او ـ اسلاولر»ك بعض رؤساسی دیمش ایدی‌که:
«تورکیانک آسیا سیاستی‌ایچین زمان یوقدر.» بو دیپلومات

محتاجدر . بوعمومی هیأتده بر (رئیسه ـ چوبان) مالك اولور ومتمادیاً کزینیر. مجارلر و . . کبی . . » (١)
دیمك که مجار، شخصی تمثیل صنعته، تجارته سلوك ایتمك قابلیتنده دکلدر . ذاتاً . بوجهتده شبهه بیله ایدیلمز . چونکه اونلرك اجتماعی تاریخلری کوستریبورکه :
مجار، هرزمان، اداره حاکمی، دره بکی، ایشسز قوماندان قالمشدر !؟ تاریخلرنده تکرار ایتدکلری کبی :
« . . مجارلر، مجارستان حکومتنی تشکیل ایدرلرکن صنعت‌وتجارت معیشتلرینی استحقار ایتمشلردی ! ذاتاً اراضی (بویوك یایلا ـ نالك آلفولد) کندیلری ایچین هردورلو صناعی احتیاجاتی دفع ایدیبوردی . یالکز بویوك شهرلرده بولونان باشقه‌لر، (آلمان، اسلاو، رومن، ایتالیان) احتیاجك دفعنه کفایت ایدیبورلردی .»
بودوغرودر. مجارستان یایلاسی، راعی‌عرقلرك برطبیعی اقامتکاهیدر. فقط وادی انموذجلریله محاط اولان وسیاسی‌وضعیتلر دولاییسیله هرزمان محارب بولونان برمملکت، بوحیاتده یاشایاماز ! یایلا حیاتندن باشقه برحیاته، صنعت، تجارت حیاتنه‌ده سلوك ایتمکه مجبوردر . اکر کندیسی ایتمزسه، باشقه‌لر . مستولیلر سلوك ایدر .
چونکه بیلیرزکه: محو اولمق استعدادینده اولمایان مستولیلر، صنایعه

(١) ادمون دهمولن

دیمك ایستییورکه : آوستریایی اسلاولر استخلاف ایده‌جك !..
اکر بومبحث[١] بر خلاصه اولمامش اولسه ایدی ؛ آوستریانك
حیات اجتماعیه‌سنی تشریح ایده‌رك مسئله‌یی تنویر ایدردك .
بوراده ایکی سطرله جواب ویره‌لم : اسلاولرك تضییقاتنه رغماً

متمایلدر ویالکز اقتصاداً استقلالك حفظنه اهلیت پیدا ایدرلر . بوکونکی
مجارستانده بوحیاته تصادف ایدیلیر. صنعت وتجارت مغلوب عنصرده‌در.
مجارلر ، یهودیلرك همتیله ، هنوز بومسلکه سلوك ایتمکه باشلامشلردر .
هرحالده ، بوکونلره قدر بیکانه قالدقلری برحیاته دوام‌ایده‌بیله‌جکلرمیدر؟
اواستعدادلری وارمیدر؟ بومسئله، استقرارلرك ماهیتیله آکلاشیلابیلیر.
یایلالی برعرقك تشکیل‌ایتدکاری برحکومتده مؤسسلر نه‌درجه (عامل)
درلر ؟...

حکومت مسئله‌سی ایچین آلمانلرده بر جواب ویریلمشدی . فقط
اونلر (زراعی - عالی عرق) برعرق اولدقلری ایچین باشقه براصوللری
وار ایدی . راعیلرده اویله دکلدر؛ عرقلرك روحیاتنه عائد بر کتابمزده
بوجهتی تحلیل ایدرکن دیمش ایدك که :

« متوسط عرقلر ، سیار عرقلردر . مرکز آسیا یایلالیلری کبی...
بونلرك استیلا ایتدکلری مملکتلر تصادفیدر . یولی بریره تصادف‌ایدر؛
اوراسنی ضبط ایلر . چونکه طبیعةً ، احتیاجاً اورادن کچه‌جکدر .
جسارت ، هرشی، اویول ایچین اختیار ایدیلیر. مدنی برمملکتی، اونك
مرکزینی ، سلطنتنی ، هرشیئنی ضبط ایدر . فقط بوراده شاشیریر .
زیرا بوسلطنت مرکزنده برچوق مدنی مؤسسه‌لر... برچوق مراسم ،
برچوق مخیل آبده‌لر کوره‌جك . . درحال ، حکمدار ایچین بونلرك
لازممیدر ؟ سئوالنی تکراره تردد ایتمزلر . « اولیا چلبی سیاحتنامه‌سی »
فاتحك حیرتنی پك کوزل ایضاح ایدییور . آتیلاده عینی حیرتی

آوستريا سياستى تعرضى بر وضعيت آلارق اسلاوغايه‌سنى برباد ايده‌جكدر: سريع بر هجوم واسلاولرى هر دقيقه تهديد ايتمك... بو حركاته معروض قالان پترسبورغ، شرق مسئله‌لرى ايله اوغراشيركن آوستريا اسلاولرى‌ده بو مسئله‌لرايله اشتغال

كوسترمشدى . چينى ، ايرانى ، هندستانى استيلا ايدن موغوللرك حركتلرى‌ده بونلره مماثلدر .

. . . برمراسمك سببى دكل . . . آنجق استعمالنى اوكرنمك ايسته‌ينلر ايچين ، مغلوبلرك سرايلیلرندن برچوق نديملر لازم . . بونلر ايسه مبذولدر . بويله محلى نديملرك فاتحلر رئيسلرينه تقربلرينك تماديسى، مغلوبلر ايچين برامید ؛ براستناد قوتى تشكيل ايدر. استانبول تركلرينك اداره‌سنده‌كى روم مأمورلر ، ترجمانلر بونلردن نشأت ايتمش ايدى : تاريخ ومتمادى وقوعات كوستريیوركه ؛ باب عاليه انتساب ايدن روم مأمورلرى ، روم ترجمانلريدركه ؛ رومانيايى ، يونانستانى احيا ايتمكله تركيانك عليهنه حركت ايتمشلردر. بوروم مأمورلرى هيچ برزمان توركيانك لهنه چاليشمامشلردر وچاليشامازلردى . چونكه سجيه‌لرى ، احتياجلرى باشقه ايدى . . هندو ـ آوروپائى عرقندن اولدقلرى ايچين بومعنوى استيلالرنده موفق اولديلر . » (١)

تركلر كبى عينى اساسه منسوب اولان مجارلرك‌ده ادارى سجيه‌لرى بو اولا بيليير !...

شيمدى مجارى كوريیورز : بو آدام ، طبيعى برحيات مليه ايچنده ياشاميیور. اجتماعى حياتنده بر چوق عامللر واردر و تأسس دقيقه‌لرندن اعتباراً بويكى اجتماعى حياته بيكانه قالمشدر . مجارلر ، خرستيانلقلرندن اعتباراً ، لاتينلرك بويوكلريله اداره ايديلمشلر وآوستريا استيلاسندن

(١) توركيا واوروپا ＝ هـ. آ.

ایده‌جکلر وژاپونیا مسئله‌سنده اولدیغی کبی بر آدیم فضله آته‌جقدر. بویله برچوق آدیملرله تعقیب ایدیله‌جك بوسیاست ، اسلاولرك تمثلنه منصب اولور !

اسلاولرك مجارلر حقنده‌کی اعتقادلرنده‌ده برخطاواردر ؛

صوکره آلمانلرك النده قالمشلردر . بوعنصرلرك حکومت حیاتنه قارشی اولان استعدادلری پك مهمدر. چونکه هرایکیسی‌ده ، طبیعة ، حکومت تأسیس واداره استقرار ایدیجیدر . بونلر ، مجارلری اقتصاد حیاتندن تبرید ایده‌رك اوموقعلری اشغال ایتمشلر ومجارلرده راعی (عسکر) حیاتنده قالمشلردر .

اوروپانك میراث محاربه‌لری، لوترك دین محاربه‌لری ، انقلاب کبیرك حریت محاربه‌لریله متأثر اولان اوروپا انسانلری کبی مجارلرده‌ده برعصیان حسی اویانمش ! بر چوق عصیانلر اولمش ! . . . نهایت اداری ، استقلاللرینی قازانمشلر ویکی براجتماعی حیات تأسیسنه باشلامشلردر. اولرك بوکونکی اداری حیاتلرنده‌ده (جهانکیرلك) میرانی موجوددر . آلتی میلیونلق برعرق (١) اولدقلری حالده یکرمی میلیون اهالینك اداری حاکمیتلرینه وضع ید ایتمشلردر . فقط ، سیاستلرینك عاقبتی کبی . بو حاکمیت‌ده یواش یواش سونمکه باشلییور . چونکه ، معاصر مدنیتك احداث ایتدیکی حکومت استنادکاهلری ، شوالیه‌لك استنادکاهلرینك یرلرینه کچییور : بوکون، اقتصاد قوتنك حاکمیتی وار. مجار ایسه ، بویله استنادکاهلر اولمقدن عاجز . . اونك سجیه‌سی ، بوتأسس عنعنه‌سی بوکونکی اساسلره مخالف بولونییور . اویله یتشمش... اوصورتله بردماغ تمیه ایتمشدرکه ؛ بوکونکی اقتصاد مجادله‌سندن متأثر اولیور ! بویوك

---

(١) بوآلتی میلیونده خالص مجار دکلدر . بویکونك اوچ میلیونی مجارلاشمش اسلاولردر .

توركيا آسيادن چكيلرسه، مجارستان غائب اولابيلر. فقط توركلك سياستى ايله روسيه‌يى احاطه ايده‌جك اولان استانبول حكومتنه، مجارستان، برغرب جبهه‌سى قوتى اولاجقدر! اصلاً تورك اولان مجارلرك، شمالى فينوالرك وشرق تاتارلرينك، جنوبى توركلرك

شهرلرى ترك ايديور، اولمييور، كاه آمريقايه كيديور، كاه سفيل برحالده قاليور: ايشته بونلر، مجارلرك اك كثيف برصنفيدر؛ عوام وبورژوآزى‌در!

خواص صنفى ايسه، داها مهلك برسقوط اوكنده بولونيور. مجارستان حكومتنك نشرومبعوثانك اتفاق آرا ايله قبول ايتديكى شومادهٔ قانونيه دوشونولورسه مسئله تعين ايدر:

« سنه‌نك قسم اعظمنى اجنبى مملكتلرنده كچيره‌جك اولان مجار املاك صاحبلرندن ايكى مثلى ويركو آلنه‌جقدر. » ؟!..

هرحالده، خصوصيته وحريته قارشى برعصيان اولان بو مداخله‌نك نه‌دن نشأت ايتديكنى اوكرنمك پك غريب اولابيلير. پشته‌ده ايكن بوغريب مسئله‌يه تصادف ايتديكم زمان مجارلرك حريتيله ودنيا داهيلرندن معدود اولان اولابيلن (په توفى شاندور - Petoefi Sandor) ك وطنى ايله اكلنمكه باشلادم. معلممز (دوقتور پاستينسكى يانوش) (۱) ديدى‌كه:

[۱] شو اسمى درخاطر ايتدكجه قلبمده برحس احترام اويانيور؛ هرحالده شرقليلره، بالخاصه توركلره قارشى اولان محبتيله يكتا اولان بو ذاتى قارئلره تقديم ايده‌رم. پشته‌ده‌كى طلبه‌لره بر چوق مادى، معنوى معاونتده بولونعقله برابر مجارجه‌يى بزلره اوكره‌تن كنديسيدر!

مع التأسف، مقابله‌ده پك لاقيد قالان حكومتمز، چكنلرده بر

اورته‌سنده قالان اسلاولرك حاكميتندن شبهه ايتمه‌ينلره «مجنون» سويله‌نيلر بويوكون بريكون تشكيل ايدرلر . ايشته ، بواجتماعى ومدنى استيلاده بوراده افلاس ايدييور ؟ اوروپانك مستقبل اسلاومدنيتنى آلقيشلامقده استعجال كوسترن فرانسزغزته‌لرى

— « . . نه ياپالم؟.. بزم زنكينلرمزك هپسى‌ده سفاهته دوشكون انسانلردر . حياتلرينى پارسده كچيره‌رك برچوق اسرافاتده بولونييورلر . حالبوكه بواسرافاتك ثروتلرينى محو ايتديكنى بيلمك بيله ايسته‌ميورلر . يهوديلر ، آلمانلر برچوق جيفتلكلر صاتين آلديلر . . . مجارلرك ايسه يكانه استنادكاهلرى بر طوپراقدر ؛ بوبكلك ، شواليه‌لكدر . اكربوده غائب ايديله‌جك اولورسه ، مجار اداره‌سى افلاس ايده‌جكدر . ايشته بونى ، پارسده وسائر سفاهت ديارنده بوكبى اسرافاتى منع ايتمك ايچين بوكبى قانونلر تنظيم ايتدك . »

اوزمان بنى اسكات ايدن بوسوزلر اسمنده‌كى بوجمله صوك درجه مدهشدر :

« مجارلرك يكانه استنادكاهلرى طوپراقدر . » تجارت منابعندن

چوق مجار مجبلرينى نشانلرله تلطيف ايتديكى حالده بوبويوك قلبلى معلمى اونوتمشدر .

تأسف ايديليركه ، استانبولده بولونان سابق بودابشته شهبندرى مختار بكده حكومتى ايقاظ ايتمك لطفنده بولونمادى .... نه جلوه‌دركه ؛ قيش كيجه‌لرينك زمهر ير باردى صيحه ساز اولوركن - برهيچ ايچين - تورك طلبه‌سى درسلرينه قوشوشان بو بويوك Pastinsky Yanos اونوتيليرده ، طلبه ايله علاقه‌سى اولمايان رسمى آدملر دوشونولور !.. يازيق !..

امين اولابيليرلركه : پك فجيع بر سام Hallucination [١] دوورنده‌دررلر . دنياده هرموجود قومك تحكمي برمدنيتي اوله‌جق اولورسه ، آمريقا (پوروژ) لرينك مدنيتلريني آرايالم ! ؟ ..

[١] فكرتك ، احتساساته تحولي ديمكدر .
— للمترجم —

اوزاقلاشان برملتك استناد عنعنه‌سندنده وازكچمه‌سي پك حزين براجتماعي مثالدر ! . . ديمك كه سپنسرك ديديكي كبي :

« محيط كه : اسكي جماعتنك اجتماعي حياتندن باشقه براجتماعي محيط اولور . اوبله برمحيطك ايلك ساكنلري محو اولمغه محكومدرلر . بونلر متعدد اولدقلري زمان حيات، بقا واسطه‌سندنزده آيريليرلر . بركورلشمه ، بركشمكش باشلار .» (١)

برمجارلري بوغايه‌يه متوجه كوريورز وبزي تأييد ايدن برچوق محررلر ، مدققلرده واردر . ايچلرندن بريسي ديوركه :

« ۋرۋشمارتيلرك ، پتوفي شاندورلرك ، آندراشيلرك وطني اولان بوممالكت ، مجارلغه دوغرو دكل . . كاه المانلغه ، كاه يكي برانموذجه دوغرو ايلرليور !

بونلر نه اولاجقدر ؟

برمجار لساني ايشيديورز ؛ مجار ادبياتني اوقيورز ! نفيس ، روحنواز تياترولر كوريورز ! فقط ، نه‌دن مجارلقدن اميدسزله‌نيورز ! حقيقةً پك كوچ انتقال ايديلير برنقطه ! . . آكليورز كه ، بوكورديكمز استقراريت اثرلري صابوندن بالونلره بكزيور . استنادسزدرلر ؛ درحال غائب اولمغه محكومدرلر .

(١) پيسيقولوژي پره‌نسيبلري : هربرت سپنسر

یکرمنجی عصرده تحقق ایتدیریلمك ایستەنیلن بو اجتماعی استیلانك او کنه چیقان سیاست مغلوب اولییور ؟ ینه سیاست عصرندن اوزاقلاشمادیغمز آکلاشیلییور . بوکا بناءً ، بز ، ینه سیاست میدانئه ! عزیمت ایدەرك تورکیایی آرایالم !

مجارلر بویلەدر ؛ استنادکاهلردن محروم بر طاقم یوکسکلکلرك کوکلەلریدرکه : آرتیق یاشامغه ، مجارلقله یاشامغه موفق اولەمیەجقلر کبی کورونییور . »

مجارستانك زراعتی یك مبذولدر . فقط بوده ، یواش یواش یهودیلرك ألنه کچیور . اراضینك محصولاتی مجارلردن نزع ایدیلیور . چیفتجی مجار ، برمهاجر ، اکرتی برمهاجر کبیدر . او یالکز چالیشیر واوندن قوت لایموتی آلیر؟ فضله برشی ایستەیەمز . حیاتنك برایلریسی یوقدر : کریسی ایسه پك چوق !.... هنوز مجار بکلرینك یدنده بولونان اراضیده اویلەدر : بوبکلر ایستەدکلرینی یاپدیریرلر . مجار کویلیلرینی برر اسیر کبی قوللانیرلر : بالطبع مجار کویلیسی عصیان ایدەمزسەده اوحیاتدن چکیلیر؛ چوبانلغه عودت ایدر :

« ... مجار اووالرندەکی انسانلر ، زراعتله دکل ... چوبانلقله ، آت بسلمکله یاشارلر . زراعت ، سیاسی اداری اسیرلره ترك ایدیلمشدر . مجار یوکسك آتنه بینەرك واسع یایلاده دولاشیر ؛ هرکون محل اقامتنی تبدیل ایدر . اجدادینك مالکانەسی اولان آسیا یایلاسنده یاشار کبی مسعود اوقتکنداردر . نەقدر کورولمشدرکه : برچوق مجارلر ، حیوانلرینك بویلرینی تجاوز ایدن ! اوتلردن هیچ آیریلامشلردر . » (١)

خلاصةً ، بز بویله برمجارستان طانییورز : بوراده مجارلر هیچ تجار دکل ... پك آز زراع ... چوق چوبان ! ... بویوك

(١) ا. دەمولن .

شرقك محشری کبی بحث ایدیلیر ، فقط کوروئمز اولان بوسیاست عالمی ایچنده حقیقی یولی بولمق ایچین برخاصه لازممیدر ؛ دکلمیدر؟ بیلنمز! یالکز تورکیانك برحیات فعالانه کوسترهجکنه امین اولانلر، تورکیایی تعقیب ایدنلرك قازاناجقلرینی سویلهبیلرلر. بورادهده ، باشقه برمسئله موضوع بحث اولهماز .

شهرلردن متنفر ... اجتماعی انقراضه متمایلدرلر .

بوراده علاوه ایدهبیلیرزکه : مجارستانك بویوك شهرلرنده پك چوق یهودی واردر . بویهودیلر ، آلمان یهودیلری کبی صوك درجه مجار ملیتپروریدرلر . حتی مجار وطنپرورانك اسملرینی طاشیرلر ومجارلقدن قطعیاً آیریلمازلر . هردورلو تجاری معاملهلرنده (ملیت) بولونور ومجارلغك آلمانلغه قارشی بر رقابتنی تمثیل ایدرلر . روس طلباتندن برکنج محبهمز دیرایدیکه: «ویانه ایله بوداپشته اویله ایکی شهردرکه؛ بوراده شاملی وبیروتلی اولان یهودیلر رقابت ایدرلر!» بوتاریخی تمثیلده برخطا کورهمهییز!..

فقط ، یهودیلرك بوصنعی ملیتپرورلکلری مجارلره پك نافع نتیجهلر تأمین ایدییور . کیتدکجه (حکومت استنادکاهندن) آیریلان مجارلرك یرلرینه کچهرك (مجارلغك) سقوطنی منع ایدییورلر . بونلر مجارلری قورتاراجقمی ؟

بوکاده ایمان ایدیلهمز . یهودیلرك بوکونکی فعالیتلری آلمانلره قارشی بررقابتدر . یهودیلر بونده موفق اولیورلر . فقط بو موفقیتلر ، یالکز تجاری مؤسسهلردهدر ! صنایع وسائر زراعی مؤسسهلر آلمانلردهدر . برحکومتك اساس استنادکاهلری ایسه بوقوتدر ؛ بالخاصه بوقوته ، سیاستده ضم ایدیلیرسه... بوراده تجارتكده براستنادکاه اولاجغنی انکار ایتمیورز . یالکز بوقوتك برنجییه غالب کلهمیهجکنی وبرنجیلر طرفندن استرقاب ! ایدیلهبیلهجکنی سویلهیهبیلیرز .

مبحثلرده آزسوزله ایضاح ایدیلن تورکیا سیاستلرینك تورکلك قسمی ناصل تحقق ایدرسه ، خلافت قسمنك‌ده اویله تحقق ایده‌بیله‌جکنه قطعی برقرار ویرمیه‌جکز . برخلافت سیاستنی بر «تورکیا قدری» کورییورز وآنجق تورکلك سیاستنی

صوکره برده باشقه برمانعه واردر . مجارستانده‌کی (آنتی‌سیمیست یهودی علیهدارلغی) سیاستنك کیتدکجه حس ایدیله‌سی رومانیاده‌کی نتیجه‌یه کله‌جك :

« ... یهودیلر، بوتون مؤسسه‌لری اشغال ایده‌رك حاکمانه‌بروضع آلدقلری دقیقه‌دن اعتباراً رومانیادن طرد ایدیلمشلردر . » (١)

بوغایه‌یی آکلایان مجاریهودیلرندن هه‌زه‌ل (سیونیزم—اتحاد یهودا) سیاستنی احداث ایتدی . هنوز ابتدائی اولان بو سیاستك (طبیعی بر تهدیده) مقاومت ایده‌میه‌جکی حس ایدیلیور . بو یهودی ایده‌الندن اول ... اوروپا ، بالخاصه جرمان سیاستنه قارشی بروضعیت ایجاب ایدرکه بوده :

« . . . جرمانلرك اداره‌سنده بولونان یهودیلر ، جرمانلرك اجتماعی سیاستنه موافق برغایه تعقیب ایتمه‌لیدرلر . مجارلری ، اسلاولری اقتصاداً اولدیره‌رك آلمان موقعنی تحکیم ایتمه‌لی وبوسیاستده استنادی بر برعضو کورونمه‌لیدر . فقط هرزمان جرمانله برلکده ... » (٢)

بونظریه‌لرك اجتماعی حیاته تطبیق‌ایدیلوب ایدیله‌میه‌جکنی بیلمیورز . بلکه مجارستانده‌کی یهودیلر ، بونظری سیاستی استحقار ایده‌رك ملی رقابتلرینه‌دوام ایده‌جکلر؛ مجارلرك یکانه استنادکاهلرینی تأمین‌ایده‌جکلردر! فقط بلکه ! . . .

(١) یهودیلرك عاقبت اجتماعیه‌لری : کمینهایم یودا
(٢) فلسطین ویهودیلر : ریشاربنهایم

قبول ایده‌بیلرز. نهایت، بوراده‌کی احترازلری زمانك آغوشنه براقارق تورکیا سیاستنك اوکنده‌کی اوروپایی کوره‌لم ....

مستملکه ثروتلرینك قاپانماسندن صوکره یاشایاجق اولان اوروپایی بیلمك لازمدر ؛ بوکونکی بودجه‌لرك برچوقلری حدودلر خارجندن قاپانییور ؛ عجبا حدودلر خارجنه استناداً آچیلان بوحسابلر، بونلرك مسدودیتندن صوکره نه اولاجقدر؟ اوروپا بر افلاس مالی ـ حکومت افلاسی ـ اوکنده بولوناجقمیدر؟ فاسك افلاس مالیسنده ، استیلا وتملك نظریه‌لرینی تطبیق ایدن اوروپا ، کندی افلاسنده نه‌یی تطبیق ایده‌بیلیر ؟ .. هرحالده مستملکه سرکذشتنه آتیلمایانلرك استیلاسنه قارشی مقاومت ایده‌میه‌جکدر . سوریه ایمپراطورلغنی دیلنمکده بردوام اولان آفریقا ایمپراطوری فرانسه جمهوریتی ، عسکری استیلالردن زیاده بومالی افلاس اوکنده دوشونسه داها ایی اولوردی ! نسلك تناقصی کبی خصلتلرله ـ بوکون بیله ـ باشلایان انقراض، منبعلرك عدم موجودیتندن صوکره آنی برسقوطه محکوم

نه‌دن احتراز ایده‌لم : دونکی په‌توفیلرك شعرلرینی بیله‌نلر؛ بوکونکی فه‌داقشاری ـ Fedak Sary لرك صحنه‌لرنده بولونانلر اوقدر متأسفدرلرکه ؛ زمان :

« مجارستانه برداع اسلامی !... »

ویردیرییور !...

۱۳۲۷ بوداپشته — هابل آدام

اولاجقدر . بوكون آزيمكله وآزاولادبسلمكله وكچينه‌بيلن فرانسز عائله‌سی ایچين ، بويولده‌كی ترقی‌يی سويله‌مك عبثدر؟.. ديكر لاتينلرده عينی كردابك اوكنده‌درلر . مستقبل برلاتين اتحادی هيچ براهميتی حائزاولاميه‌جقدر ؟ اوروپا موازنه‌سنی تزلزل ايتديره‌بيلن يكانه قوت اسلاواتحاديدركه ، بونك محوی ايچين چاليشيليور ! ...

ايشته بواسلاوتحكمنك دشمنلری اولانلر : توركيانك « توركلك سياستنی » تقدير ايدرلر و خلافت سياستيله‌ده اشتغال ايتمزلر ! لوندره‌ده بيلمه‌لی‌كه : بويوك ملتلرك براستقلالی موجوددر .

نهايت

تصحيح

٢٤ نجی صحيفه‌ده‌كی خطانك تصحيح وايضاحيدر :

Drang	nach Osten
هجوم	شرقه

تورکیات [*]

تورکلرده

سجیه واساطیر

محرری : هابل آدام

المان، انکلیز، فرانسز وبالخاصه مجار عالملرینك تدقیقلرندن استفاده ایدیلەرك « یکی لسان » ایله یازیلان بوعلمی کتابه « ملیت ودین » فلسفەسی حقنده مفصل برمدخل علاوه ایدیلمشدر . بوکتاب ، « توران » عرقنك بوتون شعبەلردەکی تظاهرلرینك برتسویه عملیەسنی مناقشه ایدییور .

کتاب، برچوق تاریخی لوحەلرورسملرله مزیندروبحررك تحصیل آرقاداشلرندن « له » مادموازل ئەواپوشکینانك «اسلاو لساننده تورکلکه دائر اثرلر ؟ » سرلوحەسیله محرره اتحاف ایدیلمش « ۱۲۰ » صحیفەلك بر مبحثی ، تورکلك حقندەکی تدقیقات حاضرەیی اتمام ایدر .

کتاب ، ایلولك « ۱۰ » نده انتشار ایدەجکدر .

[*] « Turcolagie » نك مقابلی .

فیئاتی: ٥ طشره‌یه ٧ بچق غروشدر

« تورکیا ایچین نجات و اعتلا یوللری »

اورتا آسیادن کلان تورکلر، تورك حکومتنك تشکلی: دین اسلامك متین قاعده‌لری اوزرینه ایلك تشکیلات. یکی‌چری قانون اساسیسی، تشکیلات اجتماعیه، مظفریات ودورهٔ شوکتك تاریخچه‌سی. توقف واضمحلال. انقراضك عامللری. دینك تأثیری. عنصر عسکری اوروپا مدنیتنك یا کلش تلقیسی. رشید ومدحت پاشالرك خطاسی. تکیه‌لر، مدرسه‌لر. مکتبلر. فردك سجیه‌سی. فساد اخلاقك سببلری. قادین موقع اجتماعیسی. اصلاحاته زه‌دن باشلامالی. دینده، حیات فردیه‌ده، اداره تشکیلاتنده اتخاذ اولوناجق قاعده‌لر. صباح‌الدین بکك نظریه‌سنده مظلم نقطه‌لر. «مقدرات تاریخیه واتحاد اسلام» اثرلری مؤلفی جلال نوری بکك حقده مهم بر تنقید.

هاشم ناهید بکك تورك واسلام روحنده بر انقلاب یاپماق ایچین سنه‌لردن بری دوام ایدن سسز ومتمادی سعیلرینك محصولی اولان بو جدی وعلمی اثر برقاچ کونه قادار انتشار ایده‌جك.

کتبخانه‌مز طرفندن نشر ایدیله‌جك کتابلر

١ — مغلوب ملتلر ناصل انتقام آلیرلر؟
٢ — بالقانلر وتورکیا
٣ — ولایات شرقیه مسئله‌سی
٤ — بشریتك وطنپرور داهیلری: ه. آ.
٥ — تورك فلسفه‌سی: شیخ بدرالدین سماوی: ه. آ.
٦ — پان جرمانزم ـ پان اسلاونیزم: ه. آ.
٧ — تورکلرده: سجیه واساطیر